

Η ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ *ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ*

Σχολικό έτος 2003-2004

Υπεύθυνος φορέας: **Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος**
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Γ΄ Κ.Π.Σ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης
(75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους)

Ενέργεια 2.2.1.: «Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση»

Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.γ.: «Πειραματικά Προγράμματα Εκπαίδευσης»

Τίτλος Έργου: *«Διεύρυνση της Ευέλικτης Ζώνης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση»*

Επιστημονικός υπεύθυνος έργου: **Γεώργιος Ν. Σκαλιάπας**
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ISBN: 960-407-166-1

Παραγωγή: Χρωμοτύπ Θεσσαλονίκης α.ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Πρόλογος του Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>	5
<i>Εισαγωγικό Σημείωμα</i>	7
<i>Στοιχεία Περιφερειακής Διεύθυνσης Στελεχιακό Δυναμικό Περιφέρειας Σχολεία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης</i>	8
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΑΚΩΝΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ «Το νερό, νεράκι»	11
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ «Οι Εποχές και οι Μήνες τους»	16
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ «Μεγάλες εφευρέσεις του 20ού αιώνα»	22
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΥΚΑΔΑΣ «Το αμπέλι»	29
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΥΚΑΔΑΣ «Τα μέσα μεταφοράς»	35
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΥΔΡΙΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ «Κόκκινη κλωστή δεμένη... (παραμύθια)»	39
ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΡΟΥ «Ολυμπιακοί Αγώνες»	44
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΛΕΠΟΥΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ «Ο μύθος της αρπαγής της Ευρώπης»	47
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΕΡΑΚΑΡΙΩΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ «Εμείς οι Έλληνες»	52
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΙΘΑΚΗΣ «Η Μάγισσα Συμμετρία»	56
4^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ «2003: Ευρωπαϊκό έτος Ατόμων με αναπηρίες»	59
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΜΠΟΥ «ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΙΩΤΗΣ» «Το σχολείο των κοινοτήτων του Κάμπου»	65
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΣΤΕΛΛΑΝΩΝ ΜΕΣΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ «Προσωπογραφίες»	70
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΘΕΜΑ: «Διαθεματική προσέγγιση της προετοιμασίας του εορτασμού της Εθνικής Επετείου της 25ης Μαρτίου 1821»	74
1^ο ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΘΙΝΑΛΙΩΝ ΘΕΜΑ: «Κερκυραϊκό αγροτικό σπίτι και αποθηκευτικοί χώροι»	78

2/Θ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΝΑΛΙΩΝ - ΚΕΡΚΥΡΑΣ	
ΘΕΜΑ: «Ο αέρας»	83
5/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΙΑΠΑΔΩΝ	
ΘΕΜΑ: «Ελιά - Ελαιόλαδο»	93
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΣΤΕΛΛΑΝΩΝ ΜΕΣΗΣ	
ΘΕΜΑ: «Βιοτικά και καλλιτεχνικά θέματα της λαϊκής ζωής»	95

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Υπ.Ε.Π.Θ., μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, με την εφαρμογή και την αξιολόγηση του καινοτόμου προγράμματος «Ευέλικτη Ζώνη» (Ε.Ζ.) σε σχολικές μονάδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, επιδιώκει την υιοθέτηση από τους εκπαιδευτικούς εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης. Σκοπός του προγράμματος είναι η σύνδεση της σχολικής γνώσης με την καθημερινή ζωή που θα συμβάλει στον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Το πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης βασίζεται στην αναδιάταξη του σχολικού χρόνου, ώστε να διατίθενται τουλάχιστον δύο ώρες από το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου για τη μελέτη θεμάτων, που παρουσιάζουν γενικότερο ενδιαφέρον, με διαδικασίες συλλογικής διερεύνησης. Παράλληλα η Ε.Ζ. δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή των καινοτομιών που εισάγουν το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο σημερινό σχολείο.

Στο πλαίσιο της δημοσιοποίησης-διάχυσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος, πραγματοποιείται η παρούσα έκδοση, στην οποία δημοσιεύονται σχέδια εργασίας που εκπονήθηκαν από μαθητές/τριες σε συνεργασία με τους δασκάλους/ες τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης του πιλοτικού προγράμματος. Η επιλογή του υλικού πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τους κατά τόπους σχολικούς συμβούλους, με τα μέλη των Τοπικών Επιτροπών Στήριξης και το μέλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που ήταν υπεύθυνο στην αντίστοιχη διοικητική περιφέρεια. Το περιεχόμενο του περιοδικού αποτελεί ένα πρωτογενές εκπαιδευτικό υλικό, που θεωρούμε ότι μπορεί να δώσει αφορμή για ανάληψη παρόμοιων πρωτοβουλιών και από άλλα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Θα επιθυμούσαμε, τέλος, να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας σε όλους τους συντελεστές.

**Ο Πρόεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.**

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Άσκηση ελευθερίας

Πιστεύω βαθιά στις δραστηριότητες των εκπαιδευτικών, που φέρουν τη σφραγίδα της ανεξάρτητης, πρωτοποριακής, πρωτότυπης πρωτοβουλίας. Εννοείται μέσα στα πλαίσια της επιστημονικής και νομικής δεοντολογίας.

Πιστεύω, ακόμη, στις τεράστιες δυνατότητες των μαθητών των σχολείων μας, όταν αυτές αφήνονται να ξεδιπλωθούν, με την καθοδήγηση έφηβων, στην ψυχή και το μυαλό, εκπαιδευτικών.

Πιστεύω ότι τα νέα ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ ενθαρρύνουν τον εκπαιδευτικό να λειτουργήσει με υπευθυνότητα, διαμορφώνοντας, μέσα σε ένα ευρύτατο πλαίσιο ελευθερίας, τις μεθοδολογικές του προσεγγίσεις και πρακτικές, καταξιώνοντας την επιστημονική και επαγγελματική του υπόσταση και το σημαντικότερο, βοηθώντας τους μαθητές του να κατανοήσουν, με όσο το δυνατό μεγαλύτερη ενάργεια και πληρότητα, την πολυπλοκότητα του κόσμου μέσα στον οποίο θα κληθούν να επιβιώσουν με επιτυχία.

Ο θεσμός της Ευέλικτης Ζώνης αποτελεί, κατά την άποψή μου, το εισαγωγικό άλμα, δασκάλων και μαθητών, στο καινούριο παιδαγωγικοδιδασκτικό περιβάλλον. Όπως είναι φυσικό, κάποιοι βρίσκονται στην πρωτοπορία ενώ κάποιοι ακολουθούν από μικρότερη ή μεγαλύτερη απόσταση. Αυτό δεν πρέπει να μας οδηγεί σε λάθος συμπεράσματα, γιατί πάντα το καινούριο χρειάζεται χρόνο για να γίνει κτήμα όλων! Να κατανοηθεί, δηλαδή, ότι πρόκειται, κυρίως, για ποιοτική μεταβολή της διδασκαλίας, που τη συνδέει περισσότερο αποτελεσματικά με την πραγματικότητα που μας περιβάλλει.

Στο τεύχος αυτό περιέχονται σχέδια εργασίας και δραστηριότητες, που πραγματοποιήθηκαν μέσα στα πλαίσια του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης, σε διάφορα Δημοτικά σχολεία και Νηπιαγωγεία της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Επιλέχτηκαν αντιπροσωπευτικές εργασίες από όλους τους νομούς της περιφέρειας, μέσα στα πλαίσια του χώρου που είχαμε στη διάθεσή μας.

Θέλω, από τη θέση αυτή, να ευχαριστήσω όλους τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τα στελέχη της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων για τις προσπάθειες που κατέβαλαν. Ιδιαίτερα ευχαριστώ τον εκλεκτό συνάδελφο κ. Σπύρο Μπόχτη, του 1^{ου} Γραφείου της Διεύθυνσης ΠΕ Κέρκυρας, για τη σημαντική βοήθεια και το χρόνο που διέθεσε, για την ψηφιακή ετοιμασία του υλικού.

Νίκος Δ. Αρβανιτάκης
Προϊστάμενος Καθοδήγησης ΠΕ
Ιονίων Νήσων

**Κατάσταση σχολείων της περιφέρειας
που υλοποιούν πρόγραμμα Ευέλικτης Ζώνης**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ
& Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
Αλυκές Ποταμού, ΤΚ 49100 – Κέρκυρα
Τηλέφωνα: 26610-82194-5 Fax: 26610- 48135
Email: mail@ionion.pde.sch.gr WebSite: http://ionion.pde.sch.gr

Περιφερειακός Διευθυντής: Ζήσιμος –Αντώνιος Λογοθέτης
Προϊστάμενος Επιστημονικής Καθοδήγησης ΠΕ:Νίκος Δ. Αρβανιτάκης

Σχολικοί Σύμβουλοι

Ν. Κέρκυρας

Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Λίβερη Αναστασία,
Κωστούλας Βασίλειος,
Κουρής Αντώνιος
Προσχολικής Αγωγής
Μακρή Ελένη

Ν. Ζακύνθου

Αναστόπουλος Χρήστος (αναπληρωτής)

Ν.Κεφαλληνίας

Αναστόπουλος Χρήστος

Ν. Λευκάδας

Ροντογιάννης Θεόδωρος

Διευθυντές ΠΕ

Ν. Κέρκυρας

Καλδάνης Χαρίλαος

Ν. Ζακύνθου

Παπασάββα Γιάννα

Ν. Κεφαλληνίας

Κοψαχείλης Παναγής

Ν. Λευκάδας

Ράπτης Νίκος

Προϊστάμενοι Γραφείων Ν. Κέρκυρας

Λινοσπόρης Σπύρος

Ροζής Παναγιώτης

Σχολεία που μετέχουν στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης

Νομός Κέρκυρας

ΔΗΜΟΤΙΚΑ

1. 1^ο Σχολικό Κέντρο Δήμου Θιναλίων
2. Δ.Σ. Αγ. Ματθαίου
3. Δ.Σ. Αυλιωτών
4. Δ.Σ. Γαστουρίου
5. Δ.Σ. Καναλίων
6. Δ.Σ. Καρουσάδων
7. Δ.Σ. Κασσιόπης
8. Δ.Σ. Καστελλάνων Μέσης
9. Δ.Σ. Κέρκυρας 12^ο
10. Δ.Σ. Κέρκυρας 13^ο
11. Δ.Σ. Κέρκυρας 15^ο
12. Δ.Σ. Κέρκυρας 1^ο
13. Δ.Σ. Κέρκυρας 4^ο
14. Δ.Σ. Λακώνων
15. Δ.Σ. Λευκίμμης 1^ο
16. Δ.Σ. Λευκίμμης-Νεοχωρίου 4^ο
17. Δ.Σ. Λιαππάδων
18. Δ.Σ. Μωραϊτικών
19. Δ.Σ. Περιβολίου-2^ο Κορισσίων
20. Δ.Σ. Σιναράδων
21. Σχολικό Κέντρο Αγρού
22. Σχολικό Κέντρο Βελονάδων
23. Σχολικό Κέντρο Μελιτειέων
24. Σχολικό Κέντρο Παξών

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

1. Νηπ/γείο Αλεπούς
2. Νηπ/γείο Αχαράβης
3. Νηπ/γείο Βάτου
4. Νηπ/γείο Καλαφατιώνων
5. Νηπ/γείο Καναλίων
6. Νηπ/γείο Καστελλάνων Μέσης
7. Νηπ/γείο Κάτω Γαρούνα
8. 10ο Νηπ/γείο Κέρκυρας
9. 13ο Νηπ/γείο Κέρκυρας
10. 14ο Νηπ/γείο Κέρκυρας
11. 1ο Νηπ/γείο Κέρκυρας
12. 2ο Νηπ/γείο Κέρκυρας
13. 3ο Νηπ/γείο Κέρκυρας
14. 4ο Νηπ/γείο Κέρκυρας
15. 5ο Νηπ/γείο Κέρκυρας
16. 8ο Νηπ/γείο Κέρκυρας
17. 9ο Νηπ/γείο Κέρκυρας
18. Νηπ/γείο Λακώνων
19. 3ο Νηπ/γείο Λευκίμμης
20. 4ο Νηπ/γείο Λευκίμμης-Δραγωτινών
21. 2ο Νηπ/γείο Λευκίμμης- Ριγγιάδων
22. Νηπ/γείο Μαγουλάδων
23. Νηπ/γείο Μπενιτσών
24. Νηπ/γείο Στρογγυλής
25. Νηπ/γείο Τεμπλονίου

Νομός Ζακύνθου

ΔΗΜΟΤΙΚΑ

1. Α-Κ Γερακαρίου 6/θ
2. Βασιλικού 3/θ
3. Ειδικό Ζακύνθου 6/θ
4. Ζακύνθου 1^ο 12/θ
5. Ζακύνθου 4^ο 12/θ
6. Κατασταρίου 6/θ
7. Κάμπου 1^ο «Παναγιώτης Χιώτης», Πειραματικό Ολοήμερο 12/θ
8. Κερίου 3/θ
9. Λιθακιάς 6/θ
10. Μουζακίου 6/θ
11. Παντοκράτορα 6/θ
12. Ρίζας 1^ο 6/θ

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

1. Ζακύνθου 1^ο, 2/θ
2. Μαχαιράδου, 1/θ
Παντοκράτορα, 2/θ

Νομός Κεφαλληνίας

ΔΗΜΟΤΙΚΑ

1. 3^ο Δ.Σ. Αργοστολίου
2. 4^ο Δ.Σ. Αργοστολίου
3. 5^ο Δ.Σ. Αργοστολίου
4. 2^ο Δ.Σ. Ληξουρίου
5. Δ.Σ. Σκάλας
6. Δ.Σ. Διλινάτων
7. Δ.Σ. Πόρου
8. Δ.Σ. Ιθάκης

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

1. 1^ο Νηπ/γείο Ληξουρίου
2. 2^ο Νηπ/γείο Ληξουρίου
3. Νηπ/γείο Χιονάτων
4. Νηπ/γείο Σκάλας
5. Νηπ/γείο Κεραμειών
6. Νηπ/γείο Ιθάκης
7. Νηπ/γείο Πλατρεϊθιάς

Νομός Λευκάδας

ΔΗΜΟΤΙΚΑ

1. 1^ο Δ.Σ. Λευκάδας
2. 2^ο Δ.Σ. Λευκάδας
3. 3^ο Δ.Σ. Λευκάδας
4. 4^ο Δ.Σ. Λευκάδας
5. Δ.Σ. Νυδριού
6. Δ.Σ. Σφακιωτών
7. Δ.Σ. Μεγανησίου
8. Δ.Σ. Καλάμου

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

- 8^ο Νηπιαγωγείο Λευκάδας

ΘΕΜΑ: «Το νερό, νεράκι»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΑΚΩΝΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Κλειώ Μπότσιου
Τάξη Α΄

«Το νερό, νεράκι»

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Το νερό, νεράκι» εφαρμόστηκε στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης στην Α΄ Τάξη του Δημοτικού σχολείου Λακώνων Κέρκυρας, κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου του σχολικού έτους 2003-2004.

Λίγα λόγια για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Το νερό, νεράκι»

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Το νερό, νεράκι» εκπονήθηκε το 2001 από το Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης με αφορμή το σχεδιασμό της νέας έκθεσης του Μουσείου με θέμα «Στους Μύλους της Μακεδονίας και της Θράκης – Νερόμυλοι, Νεροπρίονα, Νεροτριβές, Μαντάνια στην Παραδοσιακή Κοινωνία». Σκοπό είχε να έρθουν σε επαφή τα παιδιά με την παραδοσιακή τεχνολογία, αλλά και να αναγνωρίσουν σε αυτήν αξίες που έχουν εφαρμογή ως σήμερα. Ως προς το περιεχόμενο βασίζεται στην έρευνα, επιτόπια και βιβλιογραφική, που διεξάγουν οι ερευνητές και ερευνήτριες του Μουσείου από το 1981 ως σήμερα. Απευθύνεται, βασικά, σε παιδιά προσχολικής ηλικίας και αποτελεί μέρος προγραμμάτων με γενικό τίτλο «Το νερό σήμερα και χθες» που πραγματοποιεί το Μουσείο, με αποδέκτες μαθητές και μαθήτριες του Νηπιαγωγείου, του Δημοτικού και του Γυμνασίου. Η εφαρμογή του προγράμματος «Το νερό, νεράκι» ξεκίνησε πειραματικά στους δημοτικούς παιδικούς σταθμούς του δήμου Κοζάνης το Σεπτέμβριο του 2001. Στο σχεδιασμό και την πειραματική εφαρμογή του προγράμματος συμμετείχε και η δασκάλα της Α΄ Τάξης του Δημοτικού Σχολείου Λακώνων.

Ο φάκελος του εκπαιδευτικού προγράμματος «Το νερό, νεράκι»

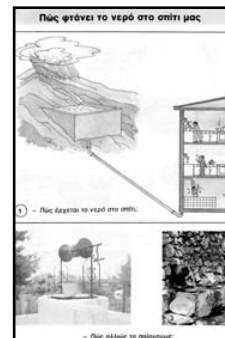
Ο φάκελος του εκπαιδευτικού προγράμματος «Το νερό, νεράκι» αποτελείται από:

1. «Μια σταγόνα με τ' όνομα Μησταξικαιμηβρέξει»: ιστορία με εικόνες σε δεκατρία θέματα (μπλοκ)
2. «Ζωγραφίζω τη σταγόνα με τ' όνομα Μησταξικαιμηβρέξει»: μπλοκ ζωγραφικής με ασπρόμαυρα εικονογραφημένα θέματα ημιτελή προς ολοκλήρωση και χρωμάτισμα από τα παιδιά και με λευκά φύλλα για να ζωγραφίσουν
3. Βιβλίο για τους/τις εκπαιδευτικούς με οδηγίες για την εφαρμογή του προγράμματος και διασκευές λαϊκών παραμυθιών
4. «Ο Νερόκιο και οι νεροπεριπέτειές του» βιντεοκασέτα με: Α΄ μέρος για τα παιδιά: κινούμενα τρισδιάστατα σχέδια «Ο Νερόκιο και οι νεροπεριπέτειές του» και Β΄ μέρος για τους/τις εκπαιδευτικούς: εικόνες και σχέδια από υδροκίνητα εργαστήρια
5. «Νεροτράγουδα»: CD με τα τραγούδια και τη μουσική του προγράμματος.

Η εφαρμογή του προγράμματος «Το νερό, νεράκι» στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης στην Α΄ Δημοτικού

Κριτήρια επιλογής του συγκεκριμένου θέματος και προγράμματος

Βασικό παράγοντα για την επιλογή του θέματος αποτέλεσε η καθημερινή εξοικείωση των παιδιών με το νερό. Τα παιδιά μέσα από το αίσθημα της δίψας που αισθάνονταν ύστερα από τα παιχνίδια τους στο διάλειμμα και τα πλατσουρίσματα στις γεμάτες από τη βροχή λακκούβες της αυλής, επιζητούσαν το νερό, το απολάμβαναν και έπαιζαν μαζί του. Έτσι άρχισαν και οι πρώτες απορίες σχετικά με το από πού έρχεται το νερό, γιατί βρέχει, γιατί δεν αδειάζουν οι θάλασσες, γιατί διψάμε... Όλα αυτά στάθηκαν αφορμή για να αρχίσουμε σιγά σιγά να ξετυλίγουμε το κουβάρι και να απαντάμε στις απορίες. Πέρα από το παραπάνω, το γεγονός πως το πρόγραμμα σχεδιάστηκε για παιδιά προσχολικής ηλικίας και άρα δεν περιλαμβάνει δραστηριότητες ανάγνωσης και γραφής από τα παιδιά συντέλεσε στην επιλογή του συγκεκριμένου προγράμματος στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης κατά το πρώτο τρίμηνο, καθώς τα παιδιά της Α΄ Τάξης δεν γνωρίζουν ακόμη να γράφουν και να διαβάζουν. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια του τριμήνου, οπότε τα παιδιά άρχισαν να διαβάζουν και να γράφουν, το πρόγραμμα εμπλουτίστηκε και με αντίστοιχες δραστηριότητες.

Σκοποί και στόχοι του προγράμματος

Σε επίπεδο γνώσεων το πρόγραμμα αποσκοπούσε στη γνωριμία των παιδιών με: α. τον κύκλο του νερού και τις μορφές του· β. τα σκεύη μεταφοράς και αποθήκευσης του νερού (σύγχρονα και παραδοσιακά)· γ. την υδροκίνηση και τα προβιομηχανικά υδροκίνητα εργαστήρια (νερόμυλος). Μέσω των τριών αυτών θεματικών το νερό δεν αντιμετωπίστηκε μόνο ως αντικείμενο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αλλά κυρίως ως στοιχείο ζωής και πηγής ενέργειας στην παραδοσιακή κοινωνία.

Σε επίπεδο στάσεων και συμπεριφορών το πρόγραμμα απέβλεπε: α. στη συνειδητοποίηση από τα παιδιά της σημασίας και της αξίας του νερού στη ζωή του ανθρώπου και του φυσικού του περιβάλλοντος διαχρονικά· β. στην κατανόηση από μέρους τους της εξάρτησης όλων των ζωντανών οργανισμών από το νερό και συνεπώς της υποχρέωσής τους για την προστασία των υδάτινων πόρων· γ. στη συνειδητοποίηση από την πλευρά των μαθητών/τριών ότι το νερό των ποταμών, των λιμνών και των θαλασσών είναι όριο που άλλοτε ενώνει και άλλοτε χωρίζει τους τόπους· δ. στην ευαισθητοποίησή τους σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς, μέσα από την αναγνώριση των σχετικών με το νερό παραδοσιακών αντικειμένων (παλιά σκεύη του νερού) και μνημείων (νερόμυλοι, κρήνες, πηγάδια, λιμάνια, βάρκες, καράβια) και της σημασίας προστασίας και συντήρησής τους.

Συγχρόνως, επιδιώχθηκε: η αύξηση της παρατηρητικότητας και του ενδιαφέροντος των παιδιών, η δυνατότητα σύγκρισης στοιχείων του χθες και του σήμερα, η συνειδητοποίηση των σχέσεων αιτίου και αποτελέσματος, η εξαγωγή λογικών και γενικών συμπερασμάτων, η καλλιέργεια της φαντασίας, η ενθάρρυνση για την ανάληψη ρόλων και γενικότερα πρωτοβουλιών, η καλλιέργεια και η ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, η προαγωγή της συνεργατικότητας.

Δομή του προγράμματος

Με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, το πρόγραμμα «Το νερό, νεράκι» χωρίζεται σε τρεις ενότητες: Α. Ο κύκλος του νερού· Β. τα σκεύη του νερού σήμερα και χθες· Γ. Υδροκίνηση. Στο τέλος γίνεται ανακεφαλαίωση μέσα από την εικονογραφημένη ιστορία. Οι ενότητες αυτές διατηρήθηκαν και κατά την εφαρμογή του προγράμ-

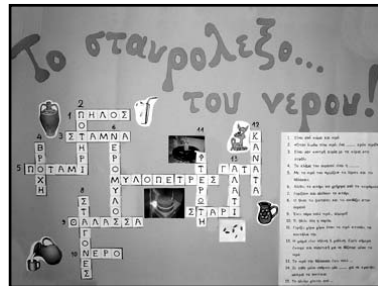
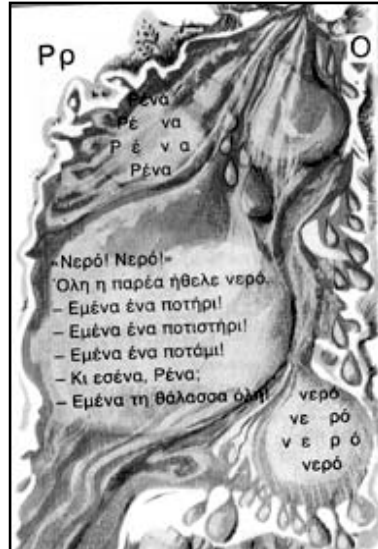

ματος στην Τάξη, καθώς από τις γενικές πληροφορίες σχετικά με τον κύκλο του νερού και πώς αυτό τελικά φτάνει στη γη και στα σπίτια μας, εξειδικεύει τη θεματολογία σε στοιχεία λαογραφίας και παράδοσης.

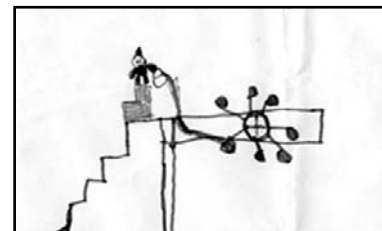
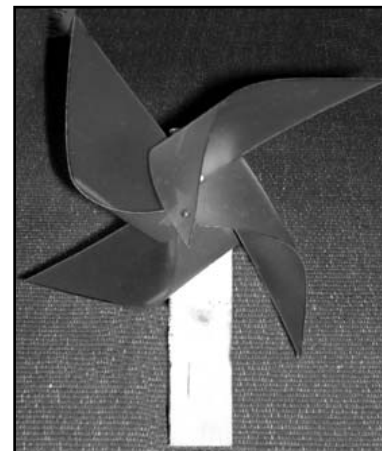
Μεθοδολογία και δραστηριότητες

Η επίτευξη των σκοπών και στόχων απαιτούσε την υιοθέτηση άλλοτε ατομικών και άλλοτε ομαδικών εργασιών. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες, οι οποίες διατηρήθηκαν και κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, έτσι ώστε να γνωριστούν καλύτερα και να συνεργαστούν αρμονικότερα. Η συζήτηση πριν από την εξαγωγή κάποιων συμπερασμάτων θεωρήθηκε πολύ σημαντική, γι' αυτό και τέθηκαν από την αρχή κανόνες, στους οποίους κατέληξαν μόνα τους τα παιδιά μέσα από διάφορα παιχνίδια (π.χ. ζητήθηκε από τα παιδιά να αρχίσουν να μιλούν όλα μαζί και έπειτα να πει το καθένα τι έλεγε το άλλο, γεγονός όμως που αποδείχθηκε δύσκολο με συνέπεια να κατανοήσουν τα παιδιά πως, για να μπορούμε να ακούμε, πρέπει, όταν μιλάει κάποιος/α, οι υπόλοιποι/ες να σιωπούν· αυτός ήταν και ο πρώτος κανόνας και με τον ίδιο περίπου τρόπο τα παιδιά κατέληξαν και στους υπόλοιπους). Σημαντικό, επίσης, θεωρήθηκε τα παιδιά να μην είναι καθισμένα συνέχεια στις καρέκλες τους, προκειμένου να αναπτύξουν βιωματικές τεχνικές μάθησης. Πολλές φορές, λοιπόν, χρειάστηκε να σηκωθούν και να καθίσουν κάτω ή να σταθούν όρθια ή ακόμα να κάτσουν επάνω στα θρανία ή στην έδρα για να πιάσουν το παγάκι, να αισθανθούν στο χέρι τους τους υδρατμούς, να χτυπήσουν την πήλινη στάμνα για να ακούσουν τον ήχο που κάνει όταν είναι ψημένη, να αισθανθούν την απαλή υφή της πλαστικής κανάτας σε σχέση με την τραχιά υφή της πήλινης κανάτας, να βουτήξουν τα χεράκια τους στον πηλό και να συνειδητοποιήσουν την πλαστικότητα του, να αλέσουν σποράκια σταριού στο χειρόμυλο της Τάξης και όλα αυτά πάντα μαζί με τη δασκάλα, η οποία ήταν περισσότερο φίλη τους παρά κάποια που απλά τους μετέδιδε νέες πληροφορίες. Επιπλέον, αρκετές φορές χρειάστηκε να βγουν στην αυλή και να παίξουν με το νερό, να διαπιστώσουν την ορθότητα των συμπερασμάτων τους στην πράξη, χωρίς να φοβούνται μήπως βρέξουν τα βιβλία τους, τα ρούχα τους ή την αίθουσα.

Τα παραπάνω, λοιπόν, τέθηκαν σε εφαρμογή σε όλες σχεδόν τις δραστηριότητες του προγράμματος. Έτσι, οι πληροφορίες δίνονταν στα παιδιά μέσα από κουβέντα, ζωγραφική, τραγούδι, λαϊκό παραμύθι, προβολή φωτογραφιών και βίντεο, κατασκευών με πηλό, θεατρικό παιχνίδι. Πολλή σημαντική θεωρήθηκε και η αξιοποίηση των πληροφοριών που έδιναν τα σχολικά βιβλία

της Γλώσσας και του Εμείς και ο Κόσμος. Έτσι, λ.χ. τα παιδιά μέσα από το μάθημα της Γλώσσας για την παρέα που ήθελε νερό μπόρεσαν να συνειδητοποιήσουν πού χωράει περισσότερο νερό (από το ποτήρι, στο ποτιστήρι και μετά στη θάλασσα)· από το βιβλίο του Εμείς και ο Κόσμος αξιοποιήθηκαν τα μαθήματα για το ταξίδι του νερού, για το πώς φτάνει το νερό στο σπίτι μας, για τον τρόπο με τον οποίο κινούνται οι μηχανές, όπως επίσης και όλες οι σχετικές εικόνες (τοπία με χιόνια, με λιμάνια, με λίμνες και ποτάμια) και τα πειράματα (πείραμα για την εξάτμιση του νερού). Επιπρόσθετα, όπως ήδη έχει επισημανθεί, καθώς τα παιδιά κατακτούσαν σταδιακά τους μηχανισμούς της ανάγνωσης και της γραφής, αλλά και πιο πολύπλοκους μηχανισμούς μάθησης, προστέθηκαν στο βασικό κορμό των δραστηριοτήτων που προτείνει εξαρχής το πρόγραμμα, δραστηριότητες, όπως αντιστοιχίσεις, σταυρόλεξα, ακροστιχίδες, καταγραφή των ονομάτων των σκευών που χρησιμοποιήθηκαν στην Τάξη και έκθεσή τους στο πίσω μέρος της αίθουσας, συζήτηση για την παραδοσιακή κατεργασία του σταριού (από τη σπορά ως το στάρι που πηγαίνει στο μύλο για άλεση) και την άλεσή του (βασική λειτουργία του νερόμυλου), για τους τρόπους άλεσης μέχρι και την επινόηση του νερόμυλου, της πρώτης υδροκίνητης μηχανής, προβολή σχετικών φωτογραφιών και βίντεο με χειρόμυλο, νερόμυλο-πρόπλασμα και πραγματικό νερόμυλο και επεξήγηση του μηχανισμού και της λειτουργίας του, συζήτηση για τη ζωή του μυλωνά.

Μέσα στο πλαίσιο των παραπάνω δραστηριοτήτων, αρκετές φορές ζητήθηκε και η συνεργασία των γονιών, χωρίς την οποία το πρόγραμμα δε θα μπορούσε να ολοκληρωθεί. Δείχνοντας, λοιπόν, ενθουσιασμό και όρεξη ανταποκρίθηκαν όταν τους ζητήθηκε να δώσουν στα παιδιά κάποια παλιά σκεύη του νερού που είχαν στο σπίτι τους, φωτογραφίες από πηγάδια και βρύσες, υλικά για τις κατασκευές. Σημαντική, επίσης, υπήρξε και η συνεργασία με το Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης, το φορέα σχεδιασμού του προγράμματος, καθώς μέσα από τη δυνατότητα πολύ τακτικής επικοινωνίας, ανατροφοδοτούσε το πρόγραμμα στην Τάξη με νέες φωτογραφίες, βίντεο και άλλο υλικό. Ωστόσο, δε θα μπορούσε να εφαρμοστεί το πρόγραμμα και να αποδώσει τα επιθυμητά αποτελέσματα χωρίς την αμέριστη συμπαράσταση του διευθυντή και των υπόλοιπων συναδέλφων του σχολείου.

Αξιολόγηση του προγράμματος

Οι στόχοι και οι σκοποί του προγράμματος που είχαν τεθεί εξ αρχής, στην πλειοψηφία τους επιτεύχθηκαν. Πιο συγκεκριμένα:

- τα παιδιά, μέσα από εικόνες, φωτογραφίες, ιστορίες, παραμύθια, παιχνίδι, πειράματα μπόρεσαν να κατανοήσουν τον κύκλο του νερού και τις τρεις μορφές του, υγρή, στερεή και αέρια, γεγονός που αποτυπώθηκε στις ζωγραφιές τους.
- τα παιδιά, φέρνοντας από το σπίτι τους σκεύη που χρησιμοποιούν σήμερα για το νερό, μπόρεσαν να αντιληφθούν σε μεγάλο βαθμό τις αλλαγές που συντελέστηκαν στο πέρασμα του χρόνου σε σχέση κυρίως με τα υλικά κατασκευής των σκευών. Κατανόησαν πως οι συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες του ανθρώπου και η ακαταλ-

ληλότητα συγκεκριμένων υλικών κατασκευής των σκευών οδήγησαν και οδηγούν στη βελτίωσή τους. Έτσι έβγαλαν τα ίδια το συμπέρασμα πως οι πήλινες κανάτες της γιαγιάς και του παππού αντικαταστάθηκαν από τις πλαστικές που χρησιμοποιούν σήμερα τα ίδια, καθώς οι δεύτερες σπάζουν δυσκολότερα. Και πάλι τα παιδιά εμπέδωσαν τις καινούριες πληροφορίες μέσα από τα παραμύθια, τα τραγούδια, τις φωτογραφίες, το βίντεο, τις ζωγραφιές του προγράμματος, μέσα από την επίδειξη και την επεξεργασία πήλινων σκευών για το νερό, αλλά και μέσα από την κατασκευή των αντίστοιχων δικών τους.

- η ενότητα της υδροκίνησης αποδείχθηκε και η πιο ενδιαφέρουσα για τα παιδιά, καθώς ήταν κάτι το εντελώς καινούριο γι' αυτά. Σε αυτήν την ενότητα έγινε λόγος για το νερόμυλο, την πρώτη υδροκίνητη μηχανή που δημιούργησε ο άνθρωπος για να καλύψει τις ολοένα και αυξανόμενες ανάγκες στη διατροφή του. Με αυτόν τον τρόπο τα παιδιά μπόρεσαν να κατανοήσουν το γεγονός πως τις αλλαγές στα εργαλεία, τις μηχανές και γενικότερα στις συνθήκες ζωής τις δημιούργησαν και τις δημιουργούν οι αυξανόμενες ανάγκες των ανθρώπων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο έγινε λόγος και για το σιτάρι, το βασικότερο ίσως διατροφικό στοιχείο στη ζωή του ανθρώπου, και για τις φάσεις κατεργασίας του (από τη σπορά ως την άλεση). Ιδιαίτερη σημασία δώσαμε στην άλεση του σταριού και στις διάφορες τεχνικές που υιοθέτησε ο άνθρωπος μέχρι να φτάσει στην εκμετάλλευση της ενέργειας του τρεχούμενου νερού των ποταμών με το νερόμυλο. Τα παιδιά μέσα από εφαρμογή στην πράξη κατανόησαν τις δυσκολίες των χειροκίνητων τρόπων άλεσης (κτύπημα πετρών, τριβή, χειρόμυλος). Μέσα από μικρές φτερωτές που έφτιαξαν είδαν πως με μεγαλύτερη ευκολία, γρηγορότερα και με λιγότερο κόπο οι φτερωτές γυρνούσαν με το νερό και έτσι εύκολα κατέληξαν στο συμπέρασμα πως ο νερόμυλος επιτάχυνε τη διαδικασία της άλεσης μειώνοντας τον κόπο των ανθρώπων. Σε αυτό βοήθησε πάρα πολύ και η προβολή σχετικού βίντεο με νερόμυλο σε λειτουργία.

Τα παιδιά φάνηκε μέσα από τις εκδηλώσεις τους ότι κατανόησαν τα βασικά σημεία του προγράμματος και αφομοίωσαν τις νέες πληροφορίες. Ωστόσο, κάτι τέτοιο θα συνέβαινε σε μεγαλύτερο βαθμό αν καταφέραμε να βγούμε και έξω από το χώρο του σχολείου, κάτι το οποίο δεν έγινε βασικά λόγω της μικρής ηλικίας των παιδιών και απουσίας κοντινού με το σχολείο κατάλληλου χώρου επίσκεψης.

Μετά το τέλος της εφαρμογής του προγράμματος για το νερό στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου, ιδιαίτερα σημαντικό και ενθαρρυντικό, σχετικά με τα αποτελέσματα του προγράμματος, είναι πως τα παιδιά έμαθαν καινούργια πράγματα χωρίς να ακολουθήσουν τις πεπατημένες οδούς μάθησης. Ενδεικτικό είναι πως εξακολουθούν να ζητούν να ακούσουν τα τραγούδια από το CD του προγράμματος, να δουν τα κινούμενα σχέδια με το Νερόκιο, πως ανακαλούν στη μνήμη τους δραστηριότητες όπως το άλεσμα του σταριού με χειρόμυλο που επιχειρήσαν μέσα στην Τάξη ή την κατασκευή πήλινων σκευών.

ΘΕΜΑ: «Οι Εποχές και οι Μήνες τους»
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Θεοτόκης Φλεμοτόμος
Τάξη Δ΄

Αντικείμενο της εργασίας

- Η εισαγωγή των μαθητών στην διαχρονική επιδίωξη των ανθρώπων για την κατανομή του χρόνου - στα πλαίσια της εναλλαγής των εποχών - σε σχέση με ιστορικά-θρησκευτικά πρόσωπα και γεγονότα, αστρολογικές παρατηρήσεις, καιρικές συνθήκες, ασχολίες, ήθη-έθιμα κ.λ.π.
- Η επιλογή προέκυψε από την «συμπτωματική» διαπίστωση ότι δεν γνώριζαν οι μαθητές την ορθογραφία, αλλά κυρίως την ερμηνεία των ονομάτων εποχών και μηνών.
- Με την κατάλληλη καθοδήγηση αποφάσισαν ότι θα ήταν ενδιαφέρον να μελετήσουν το θέμα. Η ηλικία τους προσφερόταν για την συγκεκριμένη επιλογή. Η εργασία φαίνεται αρχικά απλή, αλλά οι προεκτάσεις της είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσες.
- Σαν χρόνος εφαρμογής ορίστηκε το πρώτο σχολικό τρίμηνο (3 διδακτικές ώρες την εβδομάδα).

Σκοπός

Η συστηματική επαφή με το ημερολογιακό έτος και κυρίως η κατανόηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της κάθε εποχής και του κάθε μήνα.

Στόχοι (ενδεικτικοί)

- Να κατανοήσουν την διαχρονική ανάγκη χωρισμού του χρόνου σε επί μέρους τμήματα (εποχές-μήνες).
- Να γνωρίσουν την ονοματοποιία εποχών-μηνών.
- Ν' ανακαλύψουν τα χαρακτηριστικά στοιχεία της κάθε εποχής-μήνα.
- Να μελετήσουν τις κλιματολογικές συνθήκες.
- Να γνωρίσουν τις ασχολίες των κατοίκων σε κάθε εποχή-μήνα.
- Να γνωρίσουν τα ήθη και τα έθιμα του τόπου και να τα συσχετίσουν με το συγκεκριμένο τμήμα του χρόνου.

- Να προσεγγίσουν λογοτεχνικά το θέμα.
- Να εκφραστούν εικαστικά.

Διδακτικό υλικό

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων, εγκυκλοπαίδειες, λογοτεχνικά βιβλία, βιντεοταινίες, CD μουσικής, χρήση διαδικτύου, ζωγραφικοί πίνακες κ.λ.π.

Μεθοδολογική προσέγγιση

Ομαδοσυνεργατική – μαθητοκεντρική

- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών από τους μαθητές για τη συλλογή και την ταξινόμηση των πληροφοριών.
- Ενθάρρυνση της λειτουργίας των ομάδων.
- Φθίνουσα καθοδήγηση.
- Ανάδειξη επιμέρους δεξιοτήτων.
- Εξατομικευμένη υποστήριξη.
- Ανατροφοδότηση.
- Αφαιρετική διεργασία, για την παραγωγή του τελικού προϊόντος (φυλλαδίου).
- Παρουσίαση-αξιολόγηση της εργασίας.

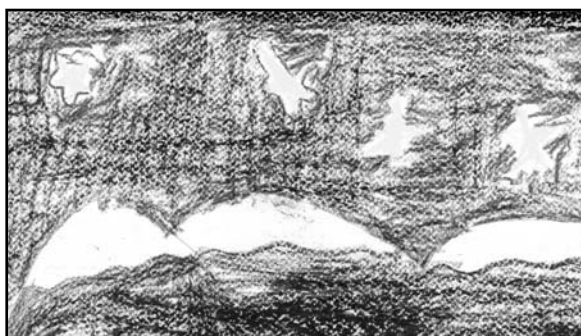
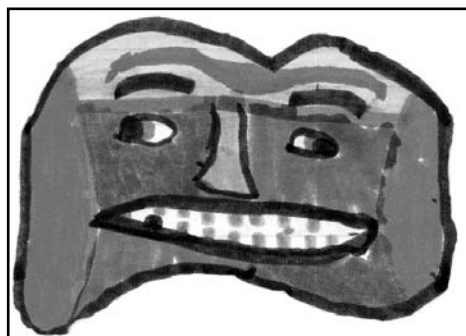
Φεβρουάριος

Ο Φεβρουάριος είναι ο άστατος εραστής, που υπόσχεται γάμο σε καθεμιά και τις κοροϊδεύει όλες μαζί. Αλλά ο λαός αγανακτώντας για τη συμπεριφορά του, τον κονήγησε από το νησί πριν ακόμα τελειώσει τις μέρες του.

Έτσι τον αποκαλούν και Κουτσοφλέβαρο...

Μαριέττα Μινώτου «Zante: Le Village et la Campagne»

Είναι ο δεύτερος μήνας του χρόνου, που έχει είκοσι οκτώ μέρες και κάθε τέσσερα χρόνια είκοσι εννιά. Τη χρονιά με τη παραπάνω μέρα του Φλεβάρη τη λένε «Δίσεκτη» και παλιά οι άνθρωποι τη θεωρούσαν άτυχη. Τ' όνομά του προέρχεται από το λατινικό ρήμα febrigare, που σημαίνει εξαγνίζω. Οι Ρωμαίοι το μήνα αυτό τον είχαν αφιερωμένο στις θυσίες και στο Θεό Ποσειδώνα. Είναι ο τελευταίος μήνας του Χειμώνα. Όμως πολλές φορές κάνει και καλό καιρό, γι' αυτό ο λαός μας λέει: «Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίσει καλοκαίρι θα μυρίσει».

Το Φλεβάρη έχουμε τα καρναβάλια. Στο νησί μας συμμετέχουμε μικροί – μεγάλοι. Κάνουμε πολλούς χορούς και ντυνόμαστε με χαρούμενες κι αστείες στολές. Στο παιδικό καρναβάλι φοράμε κάθε ομάδα τη δική της στολή και παίρνουμε μέρος στο διαγωνισμό. Δίνουν βραβεία στις πιο καλές ομάδες.

Πολύ ωραία είναι και η παρέλαση των αρμάτων. Με πολύ κέφι ετοιμάζουν τ' αποκριάτικα άρματα, που κάνουν παρέλαση την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς. Γελάμε και διασκεδάζουμε πολύ! Μας χρειάζεται αυτή η διασκέδαση στο τέλος του Χειμώνα, γιατί όλοι μας έχουμε κουραστεί κλεισμένοι στα σπίτια μας.

Ο καιρός τον Φεβρουάριο είναι κρύος. Συνήθως έχει πολλές βροχές. Κάποιες φορές ρίχνει και χαλάζι. Η θερμοκρασία είναι πολύ χαμηλή. Στο νησί μας όμως δεν βλέπουμε σχεδόν ποτέ χιόνι, αν και θα μας άρεσε πολύ να παίζαμε χιονοπόλεμο, να φτιάχναμε χιονάνθρωπο και να κάναμε χειμερινό σκι! Άλλα μέρη της Ελλάδας έχουν πολύ χιόνι και χιονοδρομικά κέντρα. Το πιο δημοφιλές είναι το κέντρο του Παρνασσού, που βρίσκεται στο κέντρο της Ελλάδας σε ύψος 1600 – 2300 μ. Έχει 20 μονοπάτια με περίπου 14 χιλιόμετρα μήκος.

Χιλιάδες άνθρωποι απολαμβάνουν το πανέμορφο χιόνι. Μερικές μέρες έχουμε και λιακάδες. Είναι πολύ όμορφες οι χειμωνιάτικες λιακάδες και θέλουμε να βγούμε έξω και να παίξουμε. Οι γονείς μας όμως μας λένε να προσέχουμε, γιατί μπορεί να αρρωστήσουμε. Είναι ακόμα Χειμώνας... Οι γεωργοί δεν έχουν και πολλές δουλειές αυτό το μήνα.

Μάιος

Ο Μάιος είναι ο γιος του Ήλιου και της Τριανταφυλλιάς. Ο πατέρας του τον λάτρευε και τον έστειλε στη γη - τη καρδιά του - που ήταν μια φλόγα ανεξάντλητη. Ολάνθιστη. Ο Μάιος έγινε κοσμαγάπητος. Τα παιδιά παίζουν ελεύθερα μέσα στους κήπους του.

Όλη η φύση γιορτάζει μαζί του...

Μαριέττα Μινώτου: «Zante: Le Village et la Campagne»

Ο πέμπτος μήνας του χρόνου και ο τελευταίος της Άνοιξης. Έχει τριάντα μία ημέρες. Το όνομά του προήλθε από τη Μαία, τη μητέρα του Θεού Ερμή, στον οποίο ήταν αφιερωμένος από τους αρχαίους Έλληνες ο Μάης. Είναι ο μήνας των λουλουδιών και η μαγευτική εικόνα της φύσης παλιότερα δημιουργούσε μια γενικότερη αντίληψη «μαγείας», που οδηγούσε στην αποφυγή ακόμα και των γάμων στον μήνα αυτό...

«Ο Μάιος μας έφτασε. Εμπρός βήμα ταχύ, να τον προϋπαντήσουμε, παιδιά, στην εξοχή»... Πράγματι είναι ο μήνας των λουλουδιών και της ανθισμένης φύσης. Σε πολλά μέρη της Ελλάδας τον υποδέχονται με τραγούδια που λένε από σπίτι σε σπίτι και μοιάζουν με τα κάλαντα. Ένα τέτοιο τραγούδι είναι της παπαρούνας, που το λένε στην Θεσσαλία: «Θεέ μου βρέξε μια βροχούλα, μια βροχίτσα σιγανή, να καρπίσουν τα χωράφια και ν' ανθίσουν τ' αμπελάκια»...

Την Πρωτομαγιά όλοι ξεχυνόμαστε στην εξοχή για «να πιάσουμε το Μάη». Δηλαδή μαζεύουμε λουλούδια, πλέκουμε στεφάνια, τραγουδάμε και χορεύουμε. Οι εξοχές του νησιού μας γεμίζουν κόσμο και χαιρόμαστε πολύ μέσα στην καταπράσινη φύση.

Με τα στεφάνια στολίζουμε τις εξώπορτες των σπιτιών μας. Σε μερικά μέρη κρεμούν και στάχυα, που συμβολίζουν την ευφορία της γης. Το νησί μας είναι μια τουριστική περιοχή και αλλάζει εντελώς η όψη του. Ειδικά κάποιες περιοχές - όπως ο Λαγανάς και ο Πλάνος - ετοιμάζονται να υποδεχθούν χιλιάδες επισκέπτες και είναι εντυπωσιακό να βλέπεις μια σχεδόν ακατοίκητη περιοχή να πλημμυρίζει μέρα με τη μέρα από τουρίστες, που απολαμβάνουν τον ήλιο και τη θάλασσα ξαπλωμένοι όλη μέρα στις παραλίες.

Η θάλασσα ημερεύει και αρχίζει να παίρνει τη καλοκαιρινή της μορφή. Φυσικά πολλοί αρχίζουν και τα πρώτα τους μπάνια.

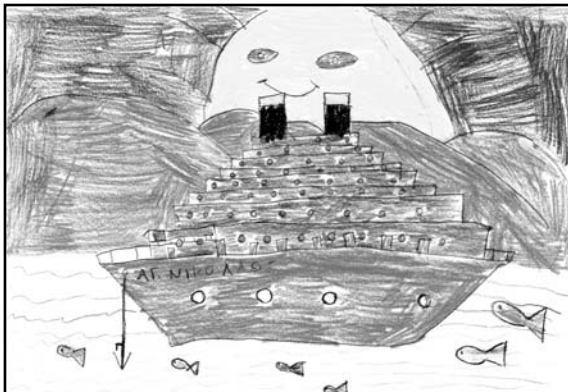
Οι γεωργοί έχουν ένα σωρό δουλειές. Σκάβουν τις σταφίδες και τ' αμπέλια, φυτεύουν κηπευτικά και γενικά όλη τη μέρα βρίσκονται στα χωράφια τους. Στα Επτάνησα στις 21 του Μάη γιορτάζουμε την ένωσή μας με την Ελλάδα. Είναι μεγάλη Εθνική γιορτή και παίρνουμε μέρος στην παρέλαση που γίνεται. Την ίδια μέρα είναι και η θρησκευτική γιορτή του Αγίου Κωνσταντίνου και της Αγίας Ελένης. Γιορτάζει πολύς κόσμος κι έχουμε πολλές επισκέψεις. Φυσικά σκεφτόμαστε και τις καλοκαιρινές διακοπές που πλησιάζουν ...

Αύγουστος

Ο Αύγουστος είναι ο μήνας των ειδυλλίων, η εποχή του τρύγου, των αρραβώνων και των νέων ερώτων. Ο βασιλιάς Ήλιος καταδιώκει τα ωραία κορίτσια και τα κάνει να χάσουν το κεφάλι τους. Και καμία χωριατοπούλα πια δεν θέλει χωρικό για άντρα. Θυμωμένοι από τη σκανταλώδη ζωή του βασιλιά τους, οι χωρικοί αναζητούν την πανέμορφη Αμαζόνα των βουνών για να τον σταματήσει.

Ο βασιλιάς την ερωτεύεται, την παντρεύεται και τρέχει με την αγαπημένη του πάνω στις βουνοκορφές αφήνοντας τις χωρικές να ζήσουνε τα ειδύλλιά τους με τα αγόρια των χωριών τους...

Μαριέττα Μινώτου «Zante: Le Village et la Campagne»

Ο όγδοος μήνας του χρόνου και ο τελευταίος του καλοκαιριού. Έχει τριάντα μία ημέρες. Σύμφωνα με το Ρωμαϊκό ημερολόγιο, που άρχισε από το Μάρτιο, ήταν ο έκτος μήνας. Οι Βυζαντινοί τον είχαν για τελευταίο μήνα στο ημερολόγιό τους. Πήρε τ' όνομά του από την Ρωμαϊκή Σύγκλητο το 27 π.Χ. προς τιμήν του Ιουλίου Καίσαρα Οκταβιανού.

«Αύγουστε, καλέ μου μήνα, να' σουν δυο φορές το χρόνο!» Πραγματικά ο Αύγουστος είναι ένας πολύ όμορφος μήνας. Το καλοκαίρι είναι ακόμα στις δόξες του και ο περισσότερος κόσμος κάνει τις διακοπές του. Έτσι οι μεγάλες πόλεις αδειάζουν και τα νησιά μας γεμίζουν από Έλληνες τουρίστες. Το νησί μας κοντεύει να βουλιάξει

κάθε Αύγουστο από τον πολύ κόσμο...

Στις παραλίες δεν μπορείς να σταθείς πουθενά και οι δρόμοι είναι γεμάτοι αυτοκίνητα. Ειδικά στους δρόμους της πόλης δημιουργείται κυκλοφοριακό «χάος». Οι ντόπιοι διαμαρτύρονται, γιατί δεν είναι συνηθισμένοι από τόσο μεγάλη κίνηση. Από την άλλη μεριά όμως χαίρονται όλοι όσοι ασχολούνται με τον τουρισμό, γιατί έχουν πολλά έσοδα.

Οι αγρότες μας τον Αύγουστο είναι απασχολημένοι με τον τρύγο της σταφίδας. Είναι πολύ κουραστική δουλειά, γιατί είναι αναγκασμένοι να δουλεύουν όλη τη μέρα κάτω από τον ήλιο. Με μεγάλη προσοχή κόβουν τις ολόμαυρες σταφίδες και τις απλώνουν σε μεγάλα αλώνια, για να τις ξεράνει ο ήλιος. Έχουν μεγάλη αγωνία για τον καιρό. Για να μην βραχούν από καμιά ξαφνική καλοκαιρινή βροχή, πολλές φορές τη σκεπάζουν με μεγάλα νάυλον πανιά. Όταν πια μετά από μερικές ημέρες ξεραθούν αρκετά, τις καθαρίζουν και τις πηγαίνουν στο εργοστάσιο της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών. Εκεί επεξεργάζεται ο καρπός, καθαρίζεται ακόμα περισσότερο, συσκευάζεται και πουλιέται. Η ξερή σταφίδα είναι πολύ νόστιμη και θρεπτική.

Μάθαμε ότι για πάρα πολλά χρόνια είναι μια από τις βασικές καλλιέργειες των αγροτών του νησιού μας.

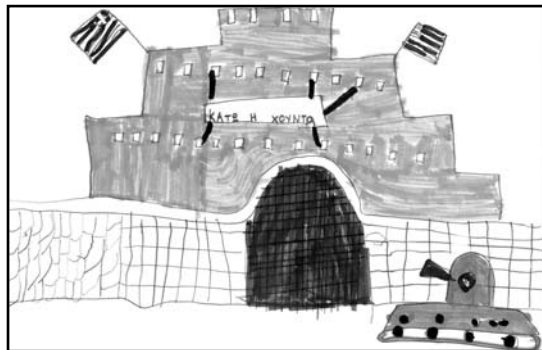
Τον Δεκαπενταύγουστο γιορτάζουμε την κοίμηση της Παναγίας και είναι μεγάλη Θρησκευτική γιορτή. Αλλά και στις 24 Αυγούστου το νησί μας γιορτάζει την μετακομίδη του Λειψάνου του Αγίου Διονυσίου, από τα νησάκια Στροφάδια στη Ζάκυνθο. Γίνεται ένα μεγάλο πανηγύρι και όλοι σχεδόν οι κάτοικοι παρακολουθούν τη λιτανεία, που γίνεται με μεγάλες τιμές. Τον Αύγουστο έχουμε πολλά καλοκαιρινά φρούτα. Καρπούζια, πεπόνια και σταφύλια. Ο καιρός εξακολουθεί να είναι ζεστός, αλλά κάποια συννεφάκια παρουσιάζονται έτοιμα να ρίξουν καλοκαιρινή βροχούλα. Ο λαός μας λέει γι' αυτή την αλλαγή του καιρού: «Από Μάρτη Καλοκαίρι κι από Αύγουστο Χειμώνα»...

Νοέμβριος

Ο Νοέμβριος, ο μαύρος βασιλιάς, είναι γέρος γκρινιάρης και ζηλιάρης. Για να εμποδίσει τα ζευγάρια να συναντιούνται μέσα στην εξοχή τις όμορφες νύχτες, δίνει μία αυστηρή διαταγή: όλοι να ξαπλώνουν από νωρίς και κανένας να μην ανάβει φώτα και έτσι το σκοτάδι βασιλεύει παντού.

Τη μέρα τρέχει ο ίδιος για να δει αν οι διαταγές του εκτελούνται. Χτίζει ψηλούς πύργους για να εμποδίσει τους νέους του ενός χωριού να μπουν στο άλλο για να βρουν εκεί τα κορίτσια τους. Στο τέλος γοητεύεται και ο ίδιος από την ομορφιά μιας χωριατοπούλας που παράκουσε τις διαταγές του και την παντρεύεται...

Μαριέττα Μινώτου «Zante: Le Village et la Campagne»

Ο ενδέκατος μήνας του χρόνου και ο τελευταίος του Φθινοπώρου. Έχει τριάντα ημέρες. Η ονομασία του προέρχεται από το λατινικό novem, που σημαίνει εννιά, γιατί σύμφωνα με το Ρωμαϊκό ημερολόγιο ήταν ο ένατος μήνας του χρόνου. Τον συναντάμε

με τις ονομασίες Σποριάς, Βροχάρης και Χαμένος (επειδή έχει τις μικρότερες ημέρες).

Βρισκόμαστε πια στον τελευταίο μήνα του Φθινοπώρου και ο καιρός είναι αρκετά κρύος. Συχνά βρέχει και οι μέρες είναι πολύ μικρές. Γύρω στις 6 έχει πια βραδιάσει. Μαζεύομαστε από νωρίς στα σπίτια μας και δεν μπορούμε να παίζουμε έξω. Οι γεωργοί μας ασχολούνται με το μάζεμα της ελιάς. Στο νησί μας έχουμε πολλές ελιές και παράγουμε εξαιρετικής ποιότητας λάδι. Απλώνουν μεγάλα πανιά κάτω από τα ελαιόδεντρα και με ραβδιά τινάζουν τα κλαδιά. Συγκεντρώνουν τον καρπό σε μεγάλα κλαδιά. Συγκεντρώνουν τον καρπό σε τσουβάλια και τον πηγαίνουν στα ειδικά εργοστάσια, που λέγονται ελαιοτριβεία.

Εκεί βγαίνει το λάδι, που είναι πολύ νόστιμο και υγιεινό. Στη διατροφή μας χρησιμοποιούμε πολύ το λάδι και οι ειδικοί επιστήμονες λένε ότι είναι πολύ χρήσιμο για την υγεία μας. Στο νησί μας υπάρχει και εργοστάσιο της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών, που επεξεργάζεται και συσκευάζει το λάδι.

Στις 17 Νοεμβρίου γιορτάζουμε τα γεγονότα του Πολυτεχνείου. Πριν μερικά χρόνια (το 1967) κυβερνούσαν με τη βία τη χώρα μας, κάποιοι στρατιωτικοί. Είχαμε δηλαδή «χούντα». Ο τρόπος που κυβερνούσαν ήταν πολύ σκληρός.

Δεν υπήρχε ελευθερία και πολλοί πατριώτες μας οδηγήθηκαν στις φυλακές και την εξορία. Ο φόβος είχε απλωθεί στην πατρίδα μας. Οι φοιτητές της Αθήνας δεν μπόρεσαν ν' αντέξουν αυτή τη «χούντα». Αποφάσισαν να κλειστούν στο κτίριο του Πολυτεχνείου. Άρχισαν να φωνάζουν συνθήματα και με τον ραδιοφωνικό σταθμό που έστησαν προσκαλούσαν το λαό να ξεσηκωθεί. Παντού ακουγόταν το σύνθημα «Ψωμί, Παιδεία, Ελευθερία». Οι στρατιωτικοί αποφάσισαν να σταματήσουν αυτή την ηρωική προσπάθεια κι έστειλαν τάνκς, για να γκρεμίσουν την πύλη του Πολυτεχνείου και να διαλύσουν τους φοιτητές. Εκείνο το βράδυ πολλοί φοιτητές σκοτώθηκαν και τραυματίστηκαν.

Ο αγώνας τους δεν πήγε χαμένος. Ύστερα από λίγο καιρό η «χούντα» διαλύθηκε και η Δημοκρατία επέστρεψε στην πατρίδα μας. Δυστυχώς όμως οι Τούρκοι βρήκαν ευκαιρία και κατέλαβαν τη μισή Κύπρο. Μέχρι και σήμερα εξακολουθεί να είναι σκλαβωμένη και οι κάτοικοι εκείνων των περιοχών ζουν σαν πρόσφυγες μακριά από τα σπίτια τους.

ΘΕΜΑ: «Μεγάλες εφευρέσεις του 20ού αιώνα»
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Θεοτόκης Φλεμοτόμος
Τάξη Δ¹

Σκοπός

Η συστηματική επαφή με τεχνολογικές εφαρμογές καθημερινής χρήσης, ώστε να γνωρίσουν όσο το δυνατόν περισσότερες παραμέτρους και να απομακρυνθούν από την επικίνδυνη λογική του απλού «χρήστη».

Στόχοι (ενδεικτικοί)

- Να κατανοήσουν την ιστορική εξέλιξη, ώστε να μη θεωρούν δεδομένες τις όποιες εφαρμογές χρησιμοποιούν καθημερινά.
- Να γνωρίσουν την υποτυπώδη επιστημονική βάση, πάνω στην οποία στηρίζεται η κάθε εφεύρεση. (απομυθοποίηση)
- Ν' ανακαλύψουν τα χαρακτηριστικά της κάθε εφεύρεσης.
- Να συγκρίνουν την ποιότητα ζωής που διασφαλίζεται, σε σχέση με παλαιότερα, σταθμίζοντας όμως και το σχετικό «αντίτιμο» (θετικά - αρνητικά στοιχεία)

- Να πειραματιστούν.
- Να εκφραστούν εικαστικά.

Σχολική πραγματικότητα

- Επικέντρωση του ενδιαφέροντος στην απόκτηση γνώσης και λιγότερο στην απόκτηση βιωμάτων ή γνώσης μέσω βιωμάτων.
- Επιτυχής η διδασκαλία των σχολικών μαθημάτων, αλλά ελλιπής η ανάπτυξη δεξιοτήτων για τη ζωή.
- Περιορισμένη η δυνατότητα έκφρασης, κάλυψης των αναγκών και των ενδιαφερόντων των μαθητών.
- Στοιχεία που εισάγονται ως βασικές εκπαιδευτικές συνιστώσες χάνουν γρήγορα την επικαιρότητα, τη φρεσκάδα και την αυθεντικότητά τους.

Ενδεικτική θεματολογία

- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Δικαιώματα του Παιδιού
- Παιχνίδια και αθλήματα από τα παλιά
- Μαθαίνουμε να κυκλοφορούμε στην πόλη
- Έξυπνες διαφημίσεις και εξυπνότερες αγορές
- Θέματα κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος
- Ο τόπος μας παλιότερα και σήμερα
- Τεχνολογικές εφαρμογές
- Παίζοντας με τους αριθμούς
- Μελέτη των ΜΜΕ
- Θεατρικές εκδηλώσεις
- Πολυπολιτισμικές διαφοροποιήσεις και διαπολιτισμικές συγκλίσεις
- Οργάνωση πολυπολιτισμικής «βραδιάς»
- Νόστιμη τροφή και καλή διατροφή
- Θέματα Ολυμπιακής Παιδείας
- Τα δύο φύλα μοιάζουν, διαφέρουν, αλλά είναι ίσα.
- Εικαστικές συνθέσεις - μουσικο-κινητικές εκδηλώσεις
- Λογοτεχνικές διασκευές και συνθέσεις
- Οι φυσικές επιστήμες στην καθημερινή ζωή
- Οργάνωση σχολικών εκδηλώσεων
- Ώρα βιβλιοθήκης για ελεύθερη ανάγνωση (φιλιαναγνωσία)
- Δραστηριότητες ομίλων ενδιαφερόντων
- Οργάνωση και λειτουργία μαθητικών συνεταιρισμών

Ευέλικτη ζώνη διαθεματικών - δημιουργικών δραστηριοτήτων

- Αναμόρφωση σχολικού χρόνου
- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών
- Ομαδοκεντρική διδασκαλία
- Διαθεματική προσέγγιση
- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης
- Βιωματική δράση

Το αυτοκίνητο

Ζητήσαμε από τους παππούδες και τις γιαγιάδες μας να μας περιγράψουν τη ζωή τους στα παλιότερα χρόνια, όταν δεν υπήρχαν πολλά αυτοκίνητα στο νησί μας, καθώς και τις διαφορές με τη σημερινή εποχή.

Να τι μας είπαν:

- Πριν από 30-40 χρόνια λίγοι άνθρωποι μπορούσαν να έχουν αυτοκίνητο.
- Η μετακίνηση στην πόλη ή στα γύρω χωριά γινόταν με άλογα, μουλάρια και γαϊδουράκια...
- Οι δρόμοι ήταν τόσο άδειοι, που τα παιδιά έπαιζαν ελεύθερα. Όταν περνούσε κάποιο αυτοκίνητο έκαναν στην άκρη και μετά συνέχιζαν το παιχνίδι τους...
- Οι θόρυβοι ήταν λιγότεροι...
- Η ατμόσφαιρα ήταν πιο καθαρή...
- Δεν μπορούσαμε εύκολα να μεταφέρουμε τα προϊόντα μας...
- Οι ασθενείς κινδύνευαν να χάσουν τη ζωή τους, γιατί δεν μπορούσαν εύκολα να μεταφερθούν στο Νοσοκομείο...
- Δεν ακούγαμε για τροχαία δυστυχήματα...
- Δεν ήταν εύκολο να ταξιδέψουμε και να γνωρίσουμε κάποιον άλλο τόπο...
- Μας άρεσαν οι άμαξες με τους γραφικούς αμαξάδες, που σήμερα έχουν σχεδόν εξαφανιστεί...
- Χάσαμε τους πεταλωτήδες και τους σαμαράδες...
- Σταματήσαμε να περπατάμε, ενώ παλιότερα κάναμε καθημερινά αρκετά χιλιόμετρα...
- Η ζωή ήταν πιο δύσκολη, αλλά και πιο απλή...
- Σήμερα όλοι τρέχουμε...
- Είχαμε λιγότερους και πιο στενούς δρόμους...
- Οι περισσότεροι δεν είχαν άσφαλτο, αλλά ήταν χωμάτινοι

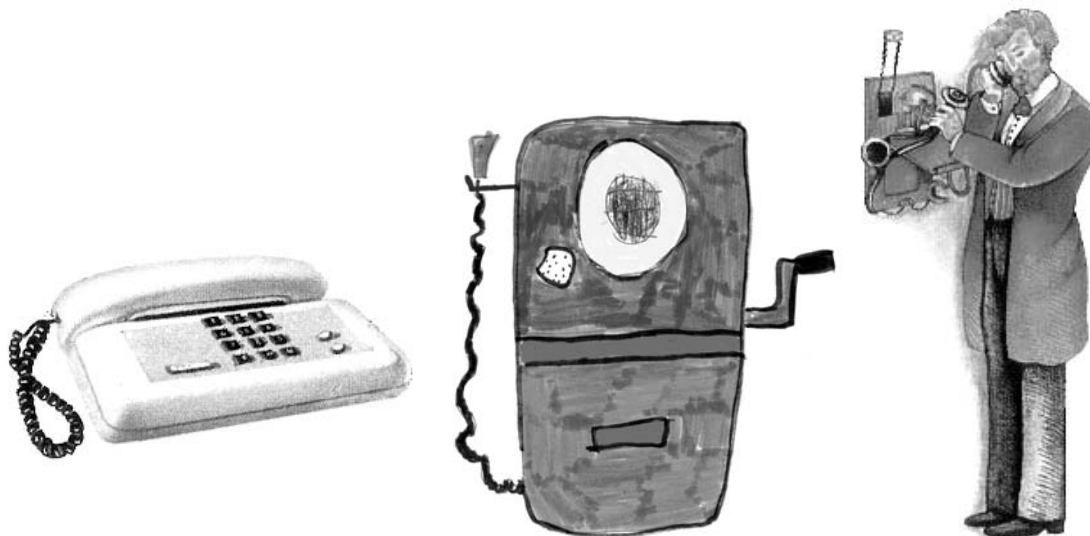
Σκεφτήκαμε αυτά που ακούσαμε και βγάλαμε το συμπέρασμα ότι το αυτοκίνητο άλλαξε τη ζωή των ανθρώπων. Σίγουρα την έκανε πιο εύκολη. Οι μετακινήσεις και οι μεταφορές έγιναν πιο γρήγορες. Έχει όμως και την αρνητική πλευρά και κυρίως μας προβληματίσαν τα τροχαία δυστυχήματα και η ρύπανση της ατμόσφαιρας. Συζητήσαμε στην Τάξη και συμφωνήσαμε ότι πρέπει να προσέχουμε περισσότερο, να σεβόμαστε τους κανόνες κυκλοφορίας και τα σήματα της Τροχαίας. Για να καταλάβουμε καλύτερα τον κίνδυνο συγκεντρώσαμε κάποιες φωτογραφίες από τρακαρισμένα αυτοκίνητα και καταγράψαμε τις δικές μας εμπειρίες από κάποιο τροχαίο ατύχημα, που αντιμετωπίσαμε.

Σίγουρα ήταν δυσάρεστες:

Δεν είχα δει τροχαίο ατύχημα. Όμως πέρυσι το το χειμώνα, μια βροχερή μέρα, βρεθήκαμε με το αυτοκίνητο της μαμάς σε μια κατηφόρα. Το νερό και η λάσπη έκαναν το αμάξι να γλιστρήσει σε μια στροφή και πέσαμε επάνω σ' ένα άλλο που ανέβαινε.

Τρομάξαμε πάρα πολύ! Ευτυχώς δεν χτυπήσαμε, αλλά τ' αυτοκίνητα έπαθαν σοβαρές ζημιές. Μετά ήρθε η Αστυνομία για να κανονίσουμε τις ασφάλειες, που θα πλή-

ρωναν τις ζημιές. Φοβηθήκαμε πολύ... Δεν θα ήθελα να ξαναβρεθώ ποτέ σε τροχαίο ατύχημα!!!

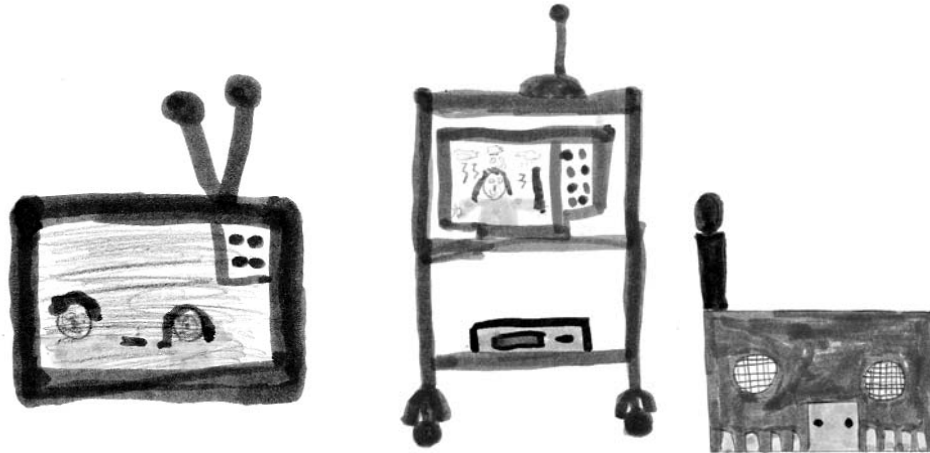

Τηλέφωνο

Από τα αρχαία χρόνια ο άνθρωπος είχε την ανάγκη της επικοινωνίας με τους άλλους. Προκειμένου να μεταφέρει κάποιο του μήνυμα χρησιμοποίησε πολλούς τρόπους, όπως τις συνθηματικές φωτιές, τους αγγελιοφόρους, τα ταχυδρομικά περιστέρια και τους τελευταίους αιώνες τα ταχυδρομεία. Πάντα ήθελε η επικοινωνία του να γίνεται όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Όταν βρέθηκε ο ηλεκτρισμός έγιναν πολλές προσπάθειες να εκμεταλλευτούν αυτή την νέα δυνατότητα, ώστε να μπορέσουν να μεταδώσουν γρήγορα κάποιο τους μήνυμα ή ακόμα και την ανθρώπινη φωνή. Το 1875 ο Γκράχαμ Μπέλλ πέτυχε να κατασκευάσει το πρώτο τηλέφωνο. Κατόρθωσε να παράγει από τη φωνή κυματόρευμα, που μπορούσε να μεταφέρεται με ηλεκτρικό καλώδιο πολύ μακριά και στον αποδέκτη ν' αναπαράγεται η αρχική φωνή.

Η νέα αυτή εφεύρεση έμοιαζε με θαύμα και πολλοί επιστήμονες της εποχής προσπάθησαν να την βελτιώσουν. Έτσι το πρώτο τηλεφωνικό κέντρο, με 21 μόλις συνδρομητές, δημιουργήθηκε το 1878 στο New Haven των Η.Π.Α.

Φυσικά τα τηλέφωνα εκείνης της εποχής δεν έμοιαζαν και πολύ με τα σημερινά. Ήταν πολύ πιο ογκώδη και το ακουστικό ήταν χωριστά από το μικρόφωνο. Η σύνδεση με τον ανταποκριτή δεν γινόταν αυτόματα. Στο πλάι είχαν μια χειροκίνητη μανιβέλα, που γυρίζοντάς την ειδοποιούσαν το τηλεφωνικό κέντρο, ώστε να τους συνδέσει με όποιον ήθελαν να συνομιλήσουν. Τα τηλεφωνικά κέντρα δεν μπορούσαν να εξυπηρετήσουν πολλές συνδέσεις ταυτόχρονα και συχνά έπρεπε να περιμένουν αρκετή ώρα, ώσπου να ελευθερωθεί κάποια τηλεφωνική γραμμή. Φυσικά μπορούσαν να το χρησιμοποιούν μόνο λίγοι εύποροι και για πολύ σημαντικό λόγο. Από τις αρχές του 20ου αιώνα άρχισαν να δημιουργούνται αυτόματα τηλεφωνικά κέντρα, ώστε να μπορούν να εξυπηρετούνται γρηγορότερα όλο και περισσότεροι συνδρομητές. Οι αριθμοί μας δείχνουν τη γρήγορη ανάπτυξη της τηλεφωνικής επικοινωνίας. Έτσι το 1890 υπήρχαν σ' όλο τον κόσμο 400.000 συνδρομητές, το 1914 πάνω από 3.600.000, το 1932 περίπου 34.000.000, ενώ σήμερα ξεπερνούν κατά πολύ τα 300.000.000!

Το ραδιόφωνο και η τηλεόραση

Ζητήσαμε από τους γονείς, τους παππούδες και τις γιαγιάδες μας να μας περιγράψουν κάποια παλιότερα χρόνια, όταν υπήρχαν μόνο λίγα ραδιόφωνα και φυσικά η τηλεόραση ήταν άγνωστη ή μόλις εμφανιζόταν στη ζωή τους, καθώς και τις διαφορές με τη σημερινή εποχή.

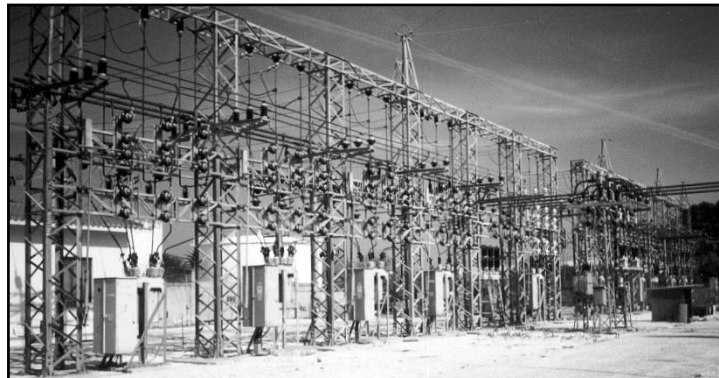
Να τι μας είπαν:

- Δεν ξέραμε τι συνέβαινε στον κόσμο. Μαθαίναμε κάποιες ειδήσεις από τις εφημερίδες, αν κι αυτές ήταν πολύ σπάνιες...
- Κουβεντιάζαμε περισσότερο...
- Στα καφεενεία υπήρχε κάποιο ραδιόφωνο κι ακούγαμε μουσική, ειδήσεις και ποδόσφαιρο...
- Οι πρώτες τηλεοράσεις ήταν ασπρόμαυρες και υπήρχαν μόνο δύο κρατικά κανάλια...
- Τα βράδια του χειμώνα ακούγαμε τα παραμύθια της γιαγιάς κοντά στο τζάκι ή διαβάζαμε κάποιο βιβλίο...
- Τα ραδιόφωνα που υπήρχαν ήταν τεράστια...
- Στους δρόμους έβλεπες περισσότερους ανθρώπους να κάνουν τη βόλτα τους και να συζητούν...
- Τα πρώτα χρόνια που ήρθε η τηλεόραση στο νησί μας οι καταστηματάρχες ηλεκτρικών ειδών τοποθετούσαν κάποια συσκευή στη βιτρίνα των καταστημάτων τους και παρακολουθούσαμε...
- Έτσι είδαμε τον πρώτο άνθρωπο που περπάτησε στο φεγγάρι...
- Μόλις πριν μερικά χρόνια άρχισαν να εκπέμπουν ιδιωτικά κανάλια κι έχουμε τόσο πολλούς σταθμούς στο ραδιόφωνο και την τηλεόραση...
- Πηγαίναμε στον κινηματογράφο και οι ταινίες που παρακολουθούσαμε ήταν μια ευχάριστη ψυχαγωγία...

Σκεφτήκαμε όλ' αυτά και καταλάβαμε ότι οι σπουδαίες αυτές εφευρέσεις άλλαξαν τη ζωή των ανθρώπων. Σήμερα μπορούμε να έχουμε κάθε μορφής ενημέρωση και ψυχαγωγία μέσα στο ίδιο μας το σπίτι. Από την τηλεόραση μπορούμε να μάθουμε πολλά καινούρια πράγματα και να παρακολουθούμε ό,τι συμβαίνει σε κάθε μεριά του πλανήτη μας.

Δυστυχώς όμως πολλές φορές προβάλλονται σκηνές βίας! Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί και ν' αποφεύγουμε αυτά που δεν είναι κατάλληλα για την ηλικία μας. Ακόμα και κάποιες παιδικές εκπομπές κρύβουν σκηνές βίας και τρόμου... Πολλές φορές παραμελούμε το διάβασμά μας και καθόμαστε ώρες ολόκληρες μπροστά από την τηλεό-

ραση, χωρίς να παρακολουθούμε κάτι που μας ενδιαφέρει. Συζητήσαμε στην Τάξη κι αποφασίσαμε να επιλέγουμε μόνο τις εκπομπές που μας ενδιαφέρουν. Όταν έχουμε ελεύθερο χρόνο, σκεφτήκαμε ότι είναι προτιμότερο να τον διαθέτουμε με τη συντροφιά των φίλων μας.

Το ηλεκτρικό ρεύμα

Ο 20ος αιώνας χαρακτηρίζεται από την διάδοση του ηλεκτρισμού σ' όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Ο τεχνολογικός μας πολιτισμός στηρίζεται σήμερα στην ύπαρξη του ηλεκτρικού ρεύματος. Αρκεί να μετρήσουμε τις ηλεκτρικές συσκευές, που διαθέτει το σπίτι μας, για να καταλάβουμε πόσο μας είναι απαραίτητο.

Το ηλεκτρικό ρεύμα που καταναλώνουμε δημιουργείται σε μεγάλα εργοστάσια που κινούνται με τη δύναμη του νερού (υδροηλεκτρικά), με λιγνίτη (ορυκτό) ή και με πετρέλαιο. Μέχρι σήμερα τόσο την παραγωγή όσο και τη διανομή του ηλεκτρικού ρεύματος στη χώρα μας την έχει αναλάβει η Δ.Ε.Η. (Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού).

Κάθε καταναλωτής πληρώνει κάθε δίμηνο για την κατανάλωση του ρεύματος, που έχει κάνει κι έχει μετρηθεί μ' ένα ειδικό «ρολόι». Τα χρήματα που διαθέτουμε για τη χρήση του ηλεκτρικού ρεύματος είναι αρκετά. Πολλές φορές οι γονείς μας διαμαρτύρονται κοιτάζοντας τον λογαριασμό. Μπορούμε να κάνουμε αρκετή οικονομία, «κλείνοντας» τα φώτα και τις ηλεκτρικές συσκευές, που δεν μας χρειάζονται.

Εκτός όμως από τις οικιακές εφαρμογές, το ηλεκτρικό ρεύμα χρησιμοποιείται σήμερα και σ' αμέτρητες άλλες περιπτώσεις. Η κίνηση των ηλεκτρικών σιδηροδρόμων (μετρό) και των τρόλεϋ, είναι γρήγορη και «καθαρή», χάρη στους ηλεκτρικούς κινητήρες που διαθέτουν.

Πολλές εφαρμογές της Ιατρικής όπως το ηλεκτρονικό μικροσκόπιο και η ακτινογράφιση, σώζουν καθημερινά ανθρώπινες ζωές, με τη χρήση του ηλεκτρικού ρεύματος.

Τα τελευταία χρόνια οι επιστήμονες μπόρεσαν να δημιουργήσουν μικρές «αποθήκες» ηλεκτρικής ενέργειας (μπαταρίες), που τις χρησιμοποιούμε σε πολλές εφαρμογές της καθημερινής μας ζωής. Τηλέφωνα, φακό, συναγερμοί, βίντεο, φωτογραφικές μηχανές και τόσες άλλες μικροσυσκευές, παίρνουν την απαραίτητη για τη λειτουργία τους ενέργεια από τις μπαταρίες. Κάποιες μάλιστα απ' αυτές μπορούν να γεμίζουν ενέργεια πολλές φορές, χωρίς να χρειάζεται να τις αντικαθιστούμε κάθε λίγο (επαναφορτιζόμενες).

Το ηλεκτρικό ρεύμα είναι όμως πολύ επικίνδυνο για τον άνθρωπο. Αν «περάσει» μέσα από το ανθρώπινο σώμα προκαλεί ηλεκτροπληξία. Δηλαδή σοβαρότατες σωματικές βλάβες ή ακόμα και τον θάνατο. Ποτέ δεν πρέπει ν' ακουμπήσουμε κάποιο γυμνό καλώδιο, ούτε ν' ανάβουμε το φως με βρεγμένα χέρια. Πολλοί άνθρωποι έχουν πληρώσει τέτοιες απροσεξίες με την ίδια τους τη ζωή!

ΔΕΗ		ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ	
		ΕΝΑΝΤΙ	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΕΩΣΕΩΝ			
ΕΝΑΝΤΙ ΔΕΙΞΗΣ ΚΑΤ/ΣΗΣ	105,68		
ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ	0,56		
ΠΟΣΟ ΣΤΡΟΓΓ. ΠΡΟΗΓ/ΝΟΥ ΛΟΓ.	-0,10		
ΣΤΡΟΓΓ/ΣΗ ΠΛΗΡΩΤΕΟΥ ΠΟΣΟΥ	0,05		
ΓΙΑ ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ		106,19	
ΦΠΑ	106,24 x 8% =	8,49	
ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ		114,68	
Ε Ν Δ Ε Ι Ξ Ε Ι Σ Μ Ε Τ Ρ Η Τ Η			
ΚΤ	ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ	ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ	ΔΙΑΦΟΡΑ
10		44000	0
ΚΩΔ. ΤΡΜ	Σ.Ι.	ΚVA	ΣΥΝΤ. ΚWH
Γ1			
ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΤΡΗΣΗ:		28/02/2002	
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΔΗΜΟΥ - ΕΡΤ		ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΕΩΣΕΩΝ	
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ - ΦΟΡΟΣ			
Μ ²	ΕΥΡΩ/Μ ²	ΣΥΝΤ. ΗΜΕΡΩΝ	
Δ.Τ.	199 x 0,73	x 60/365 =	23,88
Δ.Φ.	199 x 0,02	x 60/365 =	0,65
» ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ:			24,53
Ε.Ρ.Τ			
ΕΤΗΣΙΑ ΧΡΕΩΣΗ	ΣΥΝΤ. ΗΜΕΡΩΝ		
35,22	x 60/365 =		5,79
» ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΤ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ:			5,79
ΓΙΑ ΔΗΜΟ - ΕΡΤ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ			30,32
ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ			
ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ		*145,00 ΕΥΡΩ	
		49.409 Δρχ	
Σας παρακαλούμε να εξοφλήσετε το λογαριασμό σας μέχρι τη			
ΛΗΞΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ: 18/01/2002			

ΘΕΜΑ: «Το αμπέλι»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Λιβιτσάνου Γεωργία, Σταματέλου Σοφία
Τάξη Β΄

Επιλογή του θέματος

Το ξεκίνημα της χρονιάς συνέπεσε με την εποχή του τρύγου. Τα παιδιά συζητούσαν διαρκώς γι' αυτό το θέμα, λόγω προσωπικών βιωμάτων. Έτσι αυθόρμητα και ομόφωνα πάρθηκε η απόφαση να γνωρίσουμε το αμπέλι και να το εντάξουμε στις σχολικές μας δραστηριότητες.

Στόχοι

1. Να γνωρίσουν οι μαθητές το αμπέλι και τα παράγωγά του.
2. Να γνωρίσουν οι μαθητές τον τρόπο καλλιέργειας του αμπελιού άλλοτε και τώρα.
3. Να μάθουν οι μαθητές την επίδραση που είχε και έχει η εκμετάλλευση του αμπελιού στην οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ζωή του τόπου.
4. Να αναπτύξουν οι μαθητές μας δεξιότητες παρατήρησης, έρευνας, συνεργασίας, καταγραφής και επεξεργασίας πληροφοριών.

Μεθοδολογία

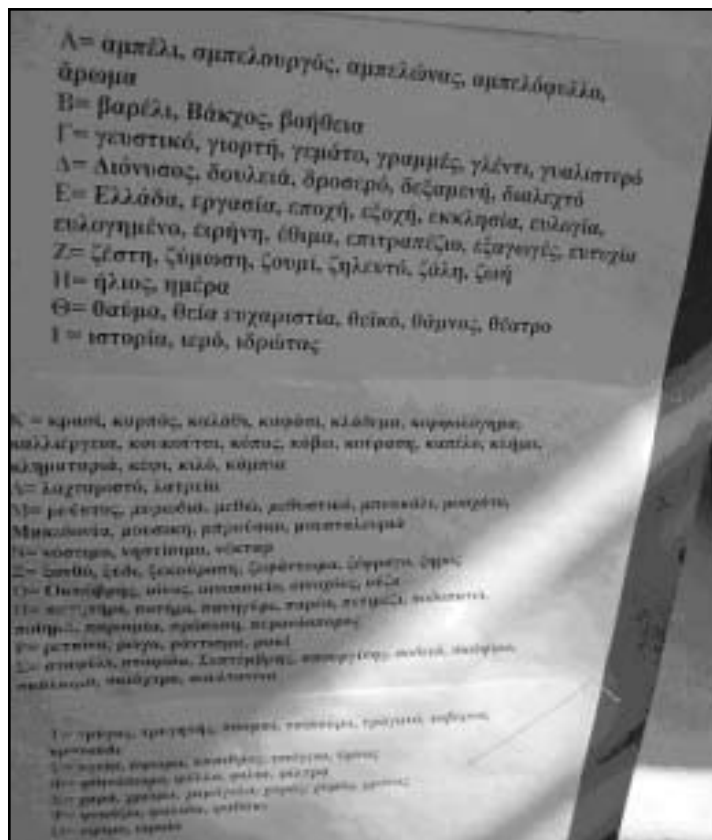
1. Ομαδοσυνεργατική (θέματα για επεξεργασία ομάδων)
2. Διαθεματική προσέγγιση (δραστηριότητες σε όλα τα μαθήματα)

Διαμόρφωση πλαισίων δράσης

Θεματικές ενότητες

1. Το αμπέλι και η ιστορία του
2. Η καλλιέργεια του αμπελιού
3. Ο τρύγος
4. Το λεξιλόγιο του τρύγου

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες 6 ατόμων. Η κάθε ομάδα ανέλαβε από μια θεματική ενότητα. Ανέλαβε να συλλέξει πληροφορίες, να τις επεξεργαστεί και να τις παρουσιάσει στην Τάξη.

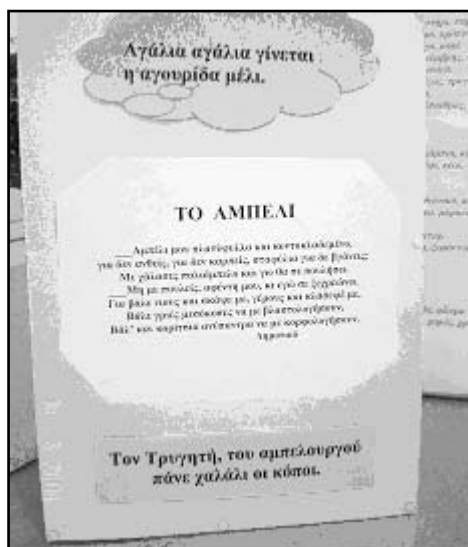

Δημιουργική έκφραση

Γλώσσα

Πεζά κείμενα που επεξεργαστήκαμε:

- «Ένα τσαμπί σταφύλι» από το Ανθολόγιο της Β΄ Τάξης σελ. 83
- «Η αλεπού και τα σταφύλια» μύθος του Αισώπου
- «Πώς πουλήθηκε μια νταμιτζάνα κρασί» χιώτικο ανέκδοτο από το βιβλίο Γλώσσας της Γ΄ Τάξης, τεύχος 1ο, σελ. 57
- «Ο Διόνυσος και το αμπέλι» από το βιβλίο Γλώσσας της Γ΄ Τάξης
- «Ο γεωργός και τα παιδιά του» μύθος του Αισώπου
- «Οι 12 μήνες και το βαρέλι τους» από το βιβλίο Γλώσσας της Β΄ Τάξης, 3ο τεύχος, σελ. 64

Ποιήματα

- «Τσιριτρό» του Ζ. Παπαντωνίου, από το 2ο τεύχος της Γλώσσας της Β΄ Τάξης, σελ. 20
- «Ο παππούλης» από τη συλλογή ποιημάτων με τίτλο «Η Αυγούλα».

- «Γλυκό τσαμπί σταφύλι» της Μ. Γουμενοπούλου.
- «Αμπέλι μου πλατύφυλλο» (δημοτικό τραγούδι)

Μαθηματικά

- Με ρώγες σταφυλιού κάναμε προσθέσεις και αφαιρέσεις

- Ζωγραφίσαμε ένα τσαμπί σταφύλι. Κάθε ρώγα είχε και μία πράξη πρόσθεσης. Έπειτα χρωματίσαμε με κόκκινο όπου οι προσθέσεις είχαν κρατούμενο και με πράσινο όσες ήταν χωρίς κρατούμενο.

Μελέτη Περιβάλλοντος

- Καλέσαμε γεωπόνο, ο οποίος μας μίλησε για την καλλιέργεια του αμπελιού, τους εχθρούς και τις ασθένειές του καθώς και την καταπολέμησή τους.
- Παραδοσιακή μαγειρική (συνταγές): μουσταλευριά, γλυκό του κουταλιού, ντολμαδάκια. Παίξαμε με τις γεύσεις: δοκιμάσαμε σταφύλι, μούστο, σταφιδόψωμο, σταφίδες και πετιμέζι.
- Θρησκεία: μιλήσαμε για τον Άγιο Τρύφωνα τον προστάτη του αμπελιού.
- Το αμπέλι ως σύμβολο στη θρησκεία μας: Τη χρήση του κρασιού στη Θεία Κοινωνία και στο Μυστήριο του Γάμου με αναφορά στο θαύμα του Γάμου της Κανά.

Ζωγραφική

- Ζωγραφίσαμε το θεό Διόνυσο με έναν κάνθαρο στο χέρι
- Ζωγραφίσαμε το τσαμπί σταφύλι με τα παιδιά όλου του κόσμου.
- Ζωγραφίσαμε ένα αντίγραφο του έργου του Θεόφιλου με τίτλο: «Βάκχος».
- Ζωγραφίσαμε τον τρύγο.

Μουσική

Μάθαμε να τραγουδάμε:

- Το τσιριτρό
- Μπαίνω μες στ' αμπέλι (παραδοσιακό).

Χειροτεχνία

Δημιουργήσαμε τσαμπιά σταφυλιού με:

- Μπαλάκια από γκοφρέ χαρτί
- Καπάκια αναψυκτικών
- Σταφίδες μαύρες και ξανθές

Παιχνίδια

- Μέσα από ένα ζωγραφισμένο λαβύρινθο τα παιδιά «βοήθησαν» μια γυναίκα να φτάσει στο κοφίνι με τα σταφύλια
- Παίξαμε με το άτακτο και το ζηλιάρικο σταφύλι: στις ρώγες ενός σταφυλιού ήταν γραμμένα τα 24 γράμματα της αλφαβήτου. Η κάθε ομάδα προσπαθούσε να βρει και να γράψει με κεφαλαία γράμματα λέξεις που να έχουν σχέση με το αμπέλι. Τις ίδιες λέξεις τις έγραψαν στις ρώγες άλλου σταφυλιού με μικρά γράμματα.

Επισκέψεις

- Επισκεφτήκαμε ένα σύγχρονο οινοποιείο.
- Επισκεφτήκαμε το λαογραφικό μουσείο. Εκεί είδαμε παραδοσιακά μηχανήματα και αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν άλλοτε στον τρύγο.

Αξιολόγηση – Συμπεράσματα

Με το τέλος της εργασίας θεωρήσαμε σκόπιμο να αξιολογήσουμε την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν στην αρχή. Έτσι δώσαμε ένα σταυρόλεξο και ένα ερωτηματολόγιο στα παιδιά για να αξιολογήσουμε τις γνώσεις που αποκόμισαν από την επεξεργασία του θέματος. Διαπιστώσαμε ότι τόσο οι γνώσεις που απέκτησαν όσο και η εμπειρία όλης αυτής της διαδικασίας ήταν εξαιρετικά εποικοδομητική.

Συμπερασματικά όλη αυτή η εργασία ήταν πολύ ενδιαφέρουσα και ευχάριστη τόσο για τους μαθητές, όσο και για μας ως εκπαιδευτικούς. Μας βοήθησε να ξεφύγουμε από την ανία του παραδοσιακού τρόπου διδασκαλίας και βιώσαμε τη χαρά κάνοντας τη μάθηση παιχνίδι.

Βιβλιογραφία

1. Γουμενοπούλου Μαρία, «Γλυκό τσαμπί σταφύλι», εκδ. Ηλιοτρόπιο
2. «Μύθοι Αισώπου», εκδ. Στρατική
3. Βιβλία του Ο.Ε.Δ.Β:
«Ανθολόγιο», Α΄ μέρος
«Εμείς και ο κόσμος», της Β΄ Δημοτικού
«Η Γλώσσα μου», για τη Β΄ Δημοτικού, τεύχη Β και Γ
«Η Γλώσσα μου», για τη Γ΄ Δημοτικού, τεύχος Γ
«Θρησκευτικά» της Δ΄ Δημοτικού
4. «Ο Τρύγος», κείμενο του προγράμματος: «Μελίνα»
5. Ιστοσελίδα: www.dim-galat.pel.sch.gr/projects/stafili/books.html

ΘΕΜΑ: «Τα μέσα μεταφοράς»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
Σχολικός Σύμβουλος: Θ. Ροντογιάννης
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Μαθιουδάκη Μαρία, Τέντου Φωτεινή
Τάξη Γ'

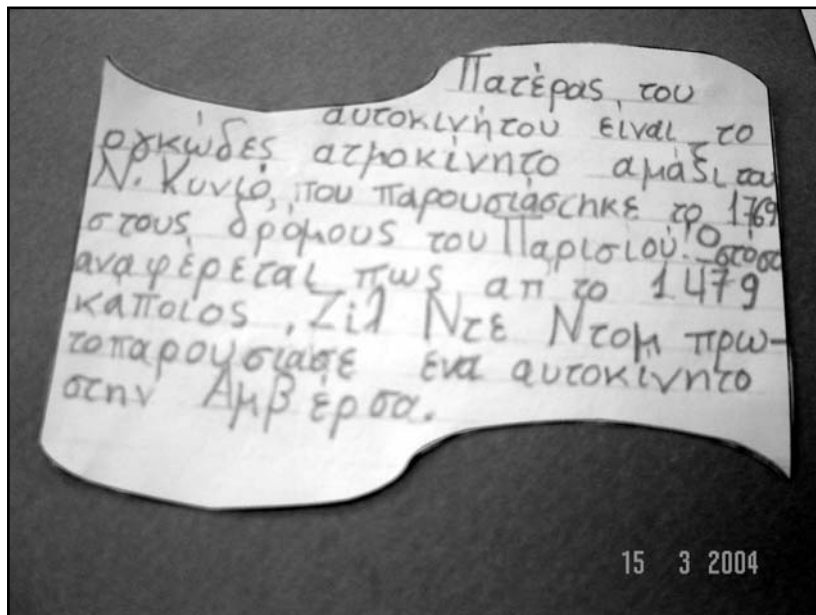
Κριτήρια επιλογής του θέματος

- Το ενδιαφέρον των παιδιών πάνω στην ενότητα: «Στο αεροπλάνο» ,του α' τεύχους της Γλώσσας της Γ' Τάξης.
- Η ηλικία των παιδιών καθώς και οι βιωματικές τους εμπειρίες με κάποια μέσα μεταφοράς.
- Η σημασία της μετακίνησης στη ζωή και στην καθημερινότητά μας.

Σχεδιασμός του προγράμματος

Το θέμα κάλυψε όλο το α' τρίμηνο και εντάχθηκε στους παρακάτω γνωστικούς τομείς:

- Εμείς κι ο κόσμος (Συγκοινωνίες και μεταφορές)
- Γλώσσα (Ενότητες απ' τα βιβλία της Γ' Τάξης: Στο αεροπλάνο, Το μεθυσμένο αμάξι, Το τρένο και άλλα σχετικά λογοτεχνικά κείμενα)
- Μυθολογία (Ο μύθος του Δαίδαλου και του Ίκαρου)
- Θρησκευτικά (Η Κιβωτός του Νώε)
- Μουσική (Παιδικά τραγούδια σχετικά με τα μέσα μεταφοράς)
- Αισθητική Αγωγή (κολάζ, ζωγραφική, κατασκευές κάποιων μέσων μεταφοράς με χαρτί αλλά και με άλλα εύχρηστα υλικά)

Σκοποί και στόχοι του προγράμματος

- Να εξασκηθούν στην αναζήτηση της πληροφορίας και στην αξιοποίησή της.
- Να αποκτήσουν γνώσεις που αφορούν τα μέσα μεταφοράς και την ιστορία τους.
- Να γνωρίσουν τις δυνατότητες χρήσης των μέσων μαζικής μεταφοράς.
- Να κατακτήσουν βασικές έννοιες κυκλοφοριακής αγωγής.

- Να προβληματιστούν για τις συνέπειες του κυκλοφοριακού προβλήματος και της επίπτωσής του στο περιβάλλον, στην υγεία και στην οικονομία.
- Να αντιληφθούν το πώς τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα μπορούν να συνυπάρχουν και να συνεργάζονται αρμονικά.
- Να μάθουν να συνεργάζονται, να διατυπώνουν τη γνώμη τους, να καταγράφουν και να ελέγχουν τα αποτελέσματα των ενεργειών τους.

Υλοποίηση του προγράμματος - Δραστηριότητες

Για να οργανώσουμε τη δουλειά μας, ακολουθήσαμε τα παρακάτω στάδια εφαρμογής:

- Μέσα στην Τάξη οργανώσαμε συζήτηση για τα μέσα μεταφοράς (τι ονομάζουμε μέσα μεταφοράς, κάναμε το διαχωρισμό μέσω μεταφοράς και μέσω μαζικής μεταφοράς κ.ά.)
- Με βάση την προηγούμενη συζήτηση τα παιδιά ανέλαβαν τη συγκέντρωση πληροφοριών από βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά και απ' το διαδίκτυο.
- Μετά τη συγκέντρωση του υλικού έγινε ο χωρισμός των παιδιών σε τρεις ομάδες:
 1^η ομάδα μέσα μεταφοράς ξηράς
 2^η ομάδα μέσα μεταφοράς θάλασσας
 3^η ομάδα μέσα μεταφοράς αέρα.
- Η κάθε ομάδα ονόμασε κάποια μέσα μεταφοράς κι έτσι δημιουργήθηκε ένας εννοιολογικός χάρτης, στον οποίο οι μαθητές διατύπωσαν ελεύθερα τις σκέψεις τους σχετικά με τα καύσιμα που χρησιμοποιούνται, τις συνέπειες των μέσων μεταφοράς στο περιβάλλον, τι μεταφέρουν και τι ανάγκες εξυπηρετούν. Όλα αυτά σημειώνονταν πάνω σε χαρτί του μέτρου, το οποίο τοποθετήθηκε σε κάποιο κεντρικό σημείο της Τάξης.
- Έγινε ανάγνωση κειμένων που έφεραν τα παιδιά και ήταν σχετικά με το θέμα (Το ποδήλατο του Σαμαράκη, Η τσάντα και το τσαντάκι του Ψαθά, Η Κιβωτός του Νώε απ' την Π. Διαθήκη και ο μύθος του Δαίδαλου και του Ίκαρου).
- Η κάθε ομάδα συγκέντρωσε τις φωτογραφίες και το υπόλοιπο υλικό και δημιούργησε ομαδικές αφίσες κάποιων μέσων μεταφοράς, που περιλάμβαναν στοιχεία (όπως χωρητικότητα, είδος καυσίμου, ιστορία του κ.ά.) και τις παρουσίασαν στην Τάξη.

- Οι ομάδες διατύπωσαν και έλυσαν απλά προβλήματα αριθμητικής σχετικά με το θέμα.
- Έμαθαν σχετικά τραγούδια (Το καράβι, το τρενάκι, το αεροπλάνο...)
- Δημιούργησαν ατομικά κολάζ με ζωγραφική.
- Οι μαθητές κάθε ομάδας δραματοποίησαν σκηνές που εκτυλίσσονται μέσα σε μέσα μεταφοράς (ταξί, λεωφορείο...)
- Παρουσίασαν τις γραπτές τους σκέψεις (όπως η συνομιλία μου μ' έναν ταξιτζή)
- Προβληματίστηκαν ποιος είναι ο σωστός τρόπος κυκλοφορίας με το ποδήλατο, τι ορίζει ο νόμος, τι σημαίνουν κάποια σήματα της τροχαίας κ.ά. Συμπληρώνοντας μάλιστα, κάποιες εικόνες σωστού ή λάθους, μπόρεσαν να μάθουν ποιος είναι ο σωστός τρόπος χρησιμοποίησης, του πιο οικείου γι' αυτούς μέσου μεταφοράς, του ποδήλατου.

Παρουσίαση του προγράμματος

Με την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων διαμορφώσαμε στην Τάξη μια γωνιά, όπου παρουσιάστηκαν οι εργασίες των παιδιών.

Αξιολόγηση του προγράμματος

Έγινε συζήτηση στην Τάξη με τους μαθητές, σχετικά με το τι τους άρεσε, τι δεν τους άρεσε, πού δυσκολεύτηκαν, τα θετικά κι αρνητικά στοιχεία που αφορούν τα μέσα μεταφοράς και με τις γνώσεις που απέκτησαν.

Στο τέλος όλοι συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια έρευνας και γνώσης σχετικά με την κυκλοφοριακή αγωγή.

Βιβλιογραφία

- Τρένα και σιδηροδρομικές γραμμές, εκδόσεις Εκπαιδευτική Υδρία.
- Οι μηχανές και πώς λειτουργούν, εκδόσεις Εκπαιδευτική Υδρία.
- Τα αυτοκίνητα και πώς λειτουργούν, εκδόσεις Εκπαιδευτική Υδρία.
- Ταξιδεύοντας με το θηρίο, Εκπαιδευτικός φάκελος 'Μελίνα'.
- Αρχαία ελληνική ναυσιπλοΐα, Εκπαιδευτικός φάκελος 'Μελίνα'.
- Κυκλοφοριακή αγωγή για παιδιά, εκδόσεις Στρατίκη.
- Περιοδικά 'Εψιλον' και 'Γεωτρόπιο'.
- www.9dim-elfth.thess.sch.gr
- www.isap.gr/gr/history/history.html

ΘΕΜΑ: «Κόκκινη κλωστή δεμένη... (παραμύθια)»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΥΔΡΙΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
Σχολικός Σύμβουλος: Θ. Ροντογιάννης
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Χριστογιάννη Ευαγγελία, Φλώρου Αικατερίνη
Τάξη Β΄

Εισαγωγικά:

Στο Δημοτικό Σχολείο η επαφή του παιδιού με το παραμύθι γίνεται είτε στα πλαίσια του γλωσσικού μαθήματος είτε στα πλαίσια μελέτης και επεξεργασίας θεμάτων στην Ευέλικτη Ζώνη. Αν και το παραμύθι -και η λογοτεχνία γενικότερα- πρέπει να αποτελούν στιγμή απόλαυσης και διασκέδασης για τους μαθητές κι όχι ένα άλλο τυπικό μάθημα, η αξιοποίησή του στην ανάπτυξη των εκφραστικών μέσων, της αφήγησης και της αισθητικής καλλιέργειας έχει πολύ μεγάλη σημασία.

Η επαφή και γνωριμία του παιδιού με τον κόσμο της πραγματικότητας μέσα από το δρόμο του μύθου συντείνει στην ανάπτυξη της φαντασίας και της κριτικής του ικανότητας καθώς και στη βελτίωση της γνωστικής και γλωσσικής ικανότητας του παιδιού.

Επιλογή θέματος:

Με αφορμή:

- α) τα παραμύθια του Αίσωπου που υπάρχουν στα βιβλία της Γλώσσας και στο Ανθολόγιο (Λύκος και σκύλος- Αλεπού και σκύλος- Το λιοντάρι και η σκνίπα: Β΄ τεύχος Γλώσσας, Ήλιος και Αέρας: Ανθολόγιο,...),
- β) το ενδιαφέρον των παιδιών για τα παραμύθια σε συνδυασμό με την ηλικία τους, συζητήσαμε και αποφασίσαμε μαζί με τα παιδιά να ασχοληθούμε με τα παραμύθια.

Στόχοι:

- Να καλλιεργηθεί το ομαδικό πνεύμα εργασίας, εμπιστοσύνης και σεβασμού μέσα στην Τάξη, παράλληλα με την ανεξαρτησία και την αυτονομία του καθενός.
- Να ελευθερώσουν τον εαυτό τους, τη σκέψη τους και τη φαντασία, αφού στα παραμύθια όλα γίνονται.
- Να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή έκφραση.
- Να εμπλουτίσουν τη γλώσσα τους με νέες λέξεις και εκφράσεις.
- Να γνωρίσουν κείμενα με συγκροτημένο λόγο.

Υλικό:

- Βιβλιοθήκη του Σχολείου
- Παραμύθια των παιδιών που έφεραν στην Τάξη και κάναμε τη δική μας μικρή βιβλιοθήκη
- CD, κασέτες, βιντεοκασέτες
- Περιοδικά (ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ, KID'S FUN,...)

Πορεία δραστηριοτήτων

1η Φάση:

Αφού συγκεντρώθηκε το υλικό έγινε συζήτηση για:

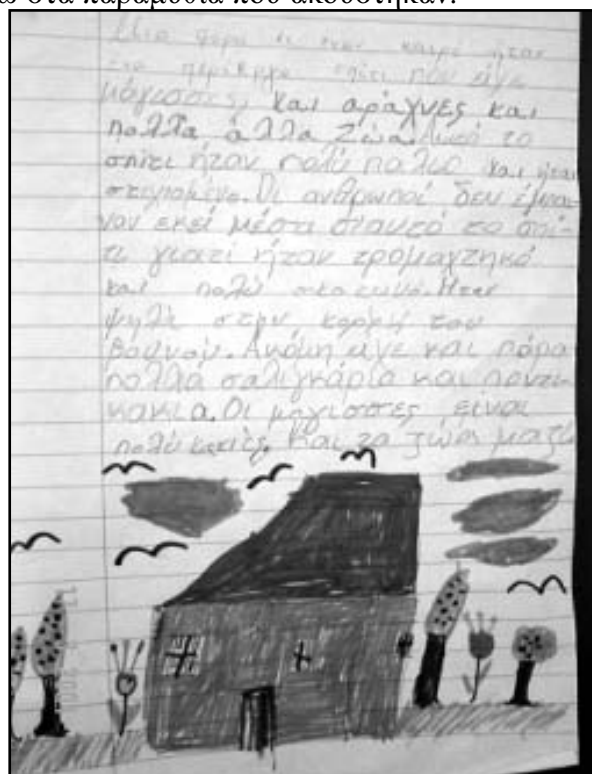
1. Τι είναι τα παραμύθια (ποιοι τα έλεγαν, πότε, γιατί)
2. Πώς αρχίζουν, πώς τελειώνουν, το τέλος είναι πάντα καλό
3. Τίτλοι παραμυθιών, αγαπημένα παραμύθια των παιδιών

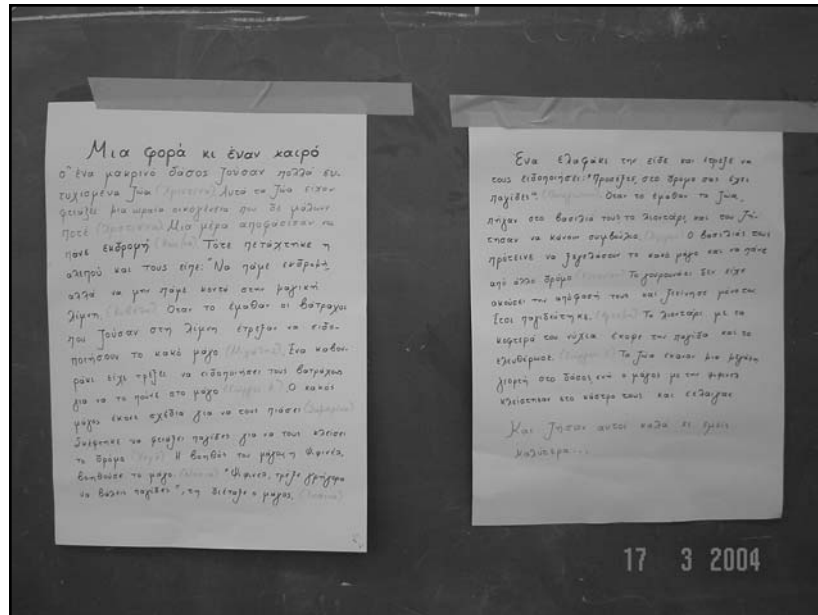
4. Ήρωες των παραμυθιών που ξέρουν
5. Ακούσαμε από CD ένα παραμύθι, διάβασε η δασκάλα ένα παραμύθι, διηγήθηκε ένας μαθητής ένα παραμύθι που ήξερε.
6. Γνωρίσαμε παλιούς και σύγχρονους παραμυθάδες.

2η Φάση:

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες (Οι ομάδες φροντίσαμε να είναι ανομοιογενούς σύνθεσης, δηλ. αγόρια-κορίτσια, μέτριοι- καλοί μαθητές). Κάθε ομάδα διάβασε ένα παραμύθι, το διηγήθηκε, το έπαιξε και το ζωγράφισε. Οι ομάδες αντάλλαξαν μεταξύ τους ερωτήσεις πάνω στα παραμύθια που ακούστηκαν.

3η Φάση:

- Τα παιδιά σ' αυτή τη φάση ασχολήθηκαν ομαδικά με τις εξής δραστηριότητες:
- Έβαλαν ένα ανακατεμένο παραμύθι στη σωστή σειρά
 - Δώσαμε την αρχή ενός παραμυθιού και το συνέχισαν
 - Δώσαμε το τέλος σε μια μη ολοκληρωμένη ιστορία
 - Δώσαμε λέξεις, τις συνέδεσαν και έγραψαν ένα παραμύθι
 - Συνδυάσαμε ήρωες από γνωστά παραμύθια π.χ. η Κοκκινোসκουφίτσα και οι επτά νάνοι
 - Φτιάξαμε ένα παραμύθι λέγοντας ο καθένας μια πρόταση
 - Ζωγραφίσαμε τα παραμύθια και φτιάξαμε εξώφυλλα γι' αυτά
 - Δραματοποίηση - θεατρικό παιχνίδι, παντομίμα
 - Φτιάξαμε σελιδοδείκτες με ζωγραφιές παραμυθιών
 - Κατασκευάσαμε κούκλες για κουκλοθέατρο και μάσκες διαφόρων ηρώων από παραμύθια
 - Δηλώσαμε συμμετοχή σε πανελλήνιο διαγωνισμό παραμυθιού παιδικού περιοδικού

4η Φάση:

Αφού έγιναν όλα αυτά τα παιδιά έφτασαν στην παραγωγή δικού τους παραμυθιού που έγινε στο τελευταίο δίωρο του προγράμματος, ως εξής:

Όλα τα παιδιά κάθισαν σε κύκλο μέσα στην Τάξη. Ακούσαμε το τραγούδι «Έλα Αίσωπε παππού» Στη μέση του κύκλου υπήρχε μία ανέμη με κόκκινη κλωστή. Όλοι μαζί είπαν το: «κόκκινη κλωστή δεμένη στην ανέμη τυλιγμένη...»

Ένα παιδί πήρε την κλωστή κι άρχισε: Μια φορά κι έναν καιρό στο δάσος ζούσαν πολλά ζώα ευτυχισμένα.... Έδωσε την κλωστή στο διπλανό του και συνέχισε (Εδώ να σημειώσουμε ότι είχαμε δώσει σε 6 παιδιά ονόματα ζώων κι όταν έφτανε η σειρά του καθενός έπρεπε να πει μια πρόταση σχετική με το ζώο που είχε γραμμένο στο χαρτάκι του). Τελειώνοντας όλα τα παιδιά διάβασε η δασκάλα το παραμύθι ολόκληρο όπως ειπώθηκε και το οποίο είχε καταγραφεί.

Τα παιδιά πήγαν στις ομάδες τους και εργάστηκαν:

1^η ομάδα: Ζωγράφησε το παραμύθι

2^η ομάδα: Έφτιαξε μάσκες με τους ήρωες του παραμυθιού και ετοιμάστηκε για δραματοποίηση

3^η ομάδα: Έφτιαξε το εξώφυλλο του παραμυθιού με εικόνες και τίτλο.

4^η ομάδα: Έγραψε σε καρτέλες αινίγματα με ζώα

5^η ομάδα: Από πολλά παραμύθια επέλεξαν τίτλους παραμυθιών με ζώα.

Παρουσίαση:

Αφού ολοκληρώθηκε η εργασία της κάθε ομάδας έκαναν την παρουσίαση της δουλειάς τους στην Τάξη.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς θα δοθεί ένα έντυπο στο κάθε παιδί με τις εργασίες του με σχετικές φωτογραφίες από το πρόγραμμα.

Την 4^η φάση του προγράμματος θα την παρουσιάσουμε σε εκδήλωση για όλο το Σχολείο μας.

Αξιολόγηση του προγράμματος

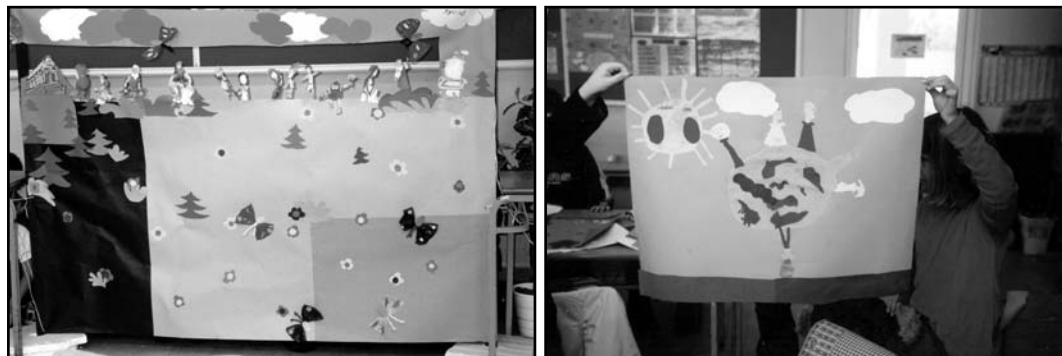
- Επιτεύχθηκαν οι στόχοι που είχαμε θέσει σε ικανοποιητικό βαθμό
- Τα παιδιά αγάπησαν το βιβλίο γενικότερα. Αυξήθηκε ο αριθμός των παιδιών της Τάξης που δανείζονται βιβλία απ' τη δανειστική βιβλιοθήκη του Σχολείου
- Βελτιώθηκε ικανοποιητικά η προφορική και γραπτή τους έκφραση
- Καλλιεργήθηκε η αυτοπεποίθηση των μέτριων και αδύνατων μαθητών
- Παρατηρήθηκε ανάπτυξη θετικού συναισθηματικού δεσμού των παιδιών των δύο τμημάτων

Βιβλιογραφία

1. Μερακλής Μ. (1999) Το λαϊκό παραμύθι, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα
2. Κατσίκη – Γκίβαλου Άννα (1994) Παιδική Λογοτεχνία Β' τόμος, Καστανιώτη
3. Ματσαγγούρας Η. (2002) Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση, Αθήνα, Γρηγόρης
4. Τατιάνα Ραΐση- Βολανάκη, Μαριλένα Κουβέλη -Ασημακοπούλου, Τετράδιο προετοιμασίας στην έκφραση Τα δικά μου παραμύθια, Ελληνικά Γράμματα
5. Βεζυρέλλη Χριστίνα Ενθαρρύνοντας το παιδί να γράψει Σαββάλας
6. Αντιγόνη Μεταξά Η θεία Λένα στα μικρά παιδιά, Ατλαντίς
7. Λιουδάκη Μ. Στης γιαγιάς τα γόνατα
8. Σειρά Μύθοι και θρύλοι, Κέδρος

ΘΕΜΑ: «Ολυμπιακοί Αγώνες»
ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΡΟΥ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Γεωργίου Αικατερίνη
Τάξη Β΄

Η επιλογή ενός θέματος που αφορά τους Ολυμπιακούς Αγώνες για την Ευέλικτη Ζώνη, μοιάζει εκ πρώτης όψεως ασφαλής και σίγουρη. Το 2004 όλοι ξέραμε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας θα βρισκόταν συνεχώς στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Από μόνο του αυτό το γεγονός δίνει τον πρώτο λόγο που μας έβαλε στη... διαδρομή “Αρχαία Ολυμπία- Αθήνα”, με αρκετούς σταθμούς ενδιάμεσα. Η περιέργεια μαθητών και μαθητριών της Β΄ Τάξης του Δημοτικού Σχολείου είναι μεγάλη για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, απ’ τη στιγμή που ακούνε και βλέπουν καθημερινά από εκτεταμένα γενικά αφιερώματα μέχρι και τις πιο μικρές λεπτομέρειες γι’ αυτούς. Το ενδιαφέρον τους κεντρίζεται και η διάθεσή τους να μάθουν όσο το δυνατόν περισσότερα γι’ αυτό το θέμα μεγαλώνει. Αν προσθέσουμε σ’ αυτά και το ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες έχουν να κάνουν παραδοσιακά με αθλήματα, τομέας ιδιαίτερα αγαπητός για τα παιδιά, αφού στη γλώσσα τους το άθλημα ίσως μεταφράζεται και ως περισσότερη ώρα για παιχνίδι, η βάση για ενεργή συμμετοχή των άμεσα ενδιαφερόμενων μαθητών-τριών έχει μπει. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες από μόνοι τους όμως έχουν κι ένα ακόμα πλεονέκτημα: είναι...ευέλικτοι ως θέμα! Υπάρχουν τόσο πράγματα και τόσες αξίες που συνδέονται μ’ αυτούς, υπάρχει με δυο λόγια μια επιμέρους θεματολογία ανεξάντλητη, που σου επιτρέπει να ασχοληθείς χωρίς ν’ αναμασάς αυτά που έχουν ήδη ειπωθεί και χωρίς να περιορίζεσαι στα τετριμμένα. Επιπλέον, είναι πολύ σημαντικό σ’ αυτές τις ηλικίες να ασχολείσαι με θέματα που προβάλλουν κάποιες βασικές αρχές κοινωνικής ζωής, όπως λ.χ. συνεργασία, συμμετοχή, ομαδικότητα, συλλογική προσπάθεια. Οριοθετώντας παρόμοιους στόχους και μέσα απ’ τις διάφορες εκδηλώσεις και εργασίες οι μαθητές μπόρεσαν να μπουν, έστω και σε αρχικό στάδιο, στο κατώφλι αυτών των αρχών και αξιών.

Η μεγαλύτερη δυσκολία σ’ αυτό τον τομέα ήταν να μετατραπεί η ανταγωνιστικότητα σε ευγενική άμιλλα και συνεργασία, πράγμα που κατορθώθηκε ρίχνοντας το μεγαλύτερο βάρος στη συμμετοχή και στην επιβράβευση της ομαδικής προσπάθειας. Στο τέλος του προγράμματος τα παιδιά είχαν νιώσει ότι η ομαδική προσπάθεια είναι πιο αποτελεσματική απ’ την ατομική και ήταν χαρούμενα που όλα μαζί είχαν πετύχει κάτι, συνεισφέροντας το καθένα χωριστά αυτό που μπορούσε στο σύνολο.

Στα κριτήρια επιλογής του θέματος λοιπόν βρίσκουμε, την επικαιρότητα και το ότι το 2004 θεωρείται και είναι χρονιά ορόσημο για την Ελλάδα, την επιστροφή ενός ιστορικού γεγονότος στη ρίζα του, κάτι που σημαίνει και ευκαιρία γνωριμίας με την Ιστορία

της χώρας μας, τη γνωριμία με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, την προαγωγή και εκμάθηση ηθικών αξιών και αρχών, τη γνωριμία με τον αθλητισμό στη θεωρούμενη ως πιο ανιδιοτελή και ευγενική του όψη, καθώς και την ενασχόληση με τα Ολυμπιακά αγωνίσματα στην πιο απλή μορφή τους.

Το κεντρικό θέμα χωρίστηκε στα παρακάτω επιμέρους θέματα:

1. Αρχαία Ολυμπία και Ολυμπιακοί Αγώνες... Η γέννηση
2. Ολυμπιακά Σύμβολα
3. Σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες
4. Εθελοντισμός
5. Ολυμπιακοί Αγώνες και θέατρο -μουσική-ποίηση
6. Παραολυμπιακοί Αγώνες

Η μεθοδολογία εκμάθησης στηρίχθηκε στη διαθεματική οργάνωση, την ομαδοκεντρική διδασκαλία και τη μέθοδο project.

Και έτσι ξεκίνησε η προσπάθεια...

... Η διασύνδεση μαθημάτων με το ήδη επιλεγμένο θέμα, είναι το κύριο μέλημα του δασκάλου. Στην περίπτωσή μας κάθε μάθημα πήρε και από ένα κύκλο, από τους πέντε που αποτελούν το σήμα της Ολυμπιάδας: τον μπλε, το μαύρο, τον κόκκινο, τον κίτρινο και τον πράσινο.

1. Μπλε κύκλος - Γλώσσα: Το βάρος δόθηκε στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των παιδιών με νέες λέξεις, φράσεις και έννοιες, καθώς και στην καλλιέργεια του γραπτού και προφορικού λόγου. Επίσης, στην αφήγηση, στην ανάγνωση, στην περίληψη και στη συγγραφή ποιημάτων.
2. Μαύρος κύκλος - Μαθηματικά: Εδώ βρίσκουμε γραφικές παραστάσεις, υπολογισμούς (προσθέσεις και αφαιρέσεις), καθώς και την έννοια του περισσότερου και λιγότερου στα μαθηματικά.
3. Κόκκινος κύκλος - Αισθητική Αγωγή: Συμπεριλάβαμε θεατρικό παιχνίδι και κουκλοθέατρο, ζωγραφική, εικαστικές κατασκευές με πηλό, πλαστελίνες κι άλλα υλικά, συγκέντρωση σχετικού υλικού (φωτογραφίες, αφίσες, video κασέτες κ.λ.π.), καθώς και δημιουργία κολάζ.
4. Κίτρινος κύκλος - Εμείς και ο κόσμος: Βασικοί τομείς η καλλιέργεια πνεύματος ειρήνης και ευγενούς άμιλλας μεταξύ των λαών, η ευαισθητοποίηση για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και η Ιστορία των αρχαίων και σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων.
5. Πράσινος κύκλος - Φυσική Αγωγή: Υπήρξε γνωριμία με τα αθλήματα και διοργάνωση μίνι Ολυμπιάδας για την ενασχόληση των παιδιών μ' αυτά καθώς και παρακολούθηση video.

Κάποια παραδείγματα δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τα μαθήματα και τους κύκλους που αναφέραμε πριν, δίνουν μια ιδέα της πορείας που ακολουθήθηκε: Η παρου-

σίαση της Αρχαίας Ολυμπίας και των ναών της λ.χ. ξεκίνησε με αναφορά ιστορικών στοιχείων και φωτογραφιών και συνεχίστηκε με τη δημιουργία μακέτας του ιερού, που κατασκευάστηκε με πηλό, μακαρόνια και χαρτόνια (δημιουργία γεωμετρικών στερεών-ναών), καθώς και με κατασκευή επιτραπέζιου παιχνιδιού. Το “εμείς και ο κόσμος”, τα μαθηματικά και η αισθητική αγωγή έδωσαν το παρόν στις συγκεκριμένες εργασίες.

Η κατασκευή του κουκλοθέατρου και η παρουσίαση παράστασης με θέμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες, εμπλουτισμένης με σχετικά τραγούδια, όπως επίσης και η δημιουργία αθλητικού ημερολογίου με ποιήματα και τετράστιχα των παιδιών και ζωγραφιές τους, συνδέθηκαν άμεσα με τη γλώσσα και την αισθητική αγωγή.

Η διοργάνωση μίνι Ολυμπιάδας, περιλάμβανε ανάμεσα στα άλλα κατασκευή κότενου, μεταλλίων, Ολυμπιακής μπλούζας και αθλητικών οργάνων εξ ολοκλήρου από τα παιδιά, τα οποία είχαν στη συνέχεια την ευκαιρία να πάρουν μια γεύση από κάποια αγωνίσματα και να δοκιμάσουν τις ικανότητές τους σ' αυτά. Όλα αυτά συνδέθηκαν με το μάθημα της φυσικής αγωγής και της αισθητικής αγωγής.

Ένα τελευταίο παράδειγμα ήταν η δημιουργία κρυπτόλεξου και κρεμάλας, όπως και γραφικής παράστασης και μαθηματικών ασκήσεων με βάση τις ζωγραφιές των παιδιών που έχουν άμεση σχέση με το μάθημα της γλώσσας και των μαθηματικών.

Όλα τα παραπάνω είναι μερικά μόνο απ' όσα έγιναν με δημιουργούς τα ίδια τα παιδιά, τη φαντασία και τη διάθεσή τους. Τίποτα όμως απ' αυτά που έγιναν και είτε αναφέρθηκαν είτε όχι, δεν μπορεί να αποτυπωθεί σε γραπτή μορφή μέσα σ' ένα κείμενο. Η μεγαλύτερη επιβράβευση και η μεγαλύτερη χαρά ενός δασκάλου είναι να παρακολουθεί τους μαθητές του την ώρα της συμμετοχής, την ώρα της δημιουργίας και την ώρα της ικανοποίησης για το τελικό αποτέλεσμα που τους γεμίζει περηφάνια για αυτό που πέτυχαν και δύναμη για να προσπαθήσουν για κάτι περισσότερο την επόμενη φορά. Για όλους εμάς τους εκπαιδευτικούς, το να συμμετέχουμε και ως ένα βαθμό να επηρεάζουμε τη διάπλαση ενός ανθρώπινου χαρακτήρα και να μπορούμε να τον καθοδηγούμε σε ασφαλή μονοπάτια γνώσης και ωρίμανσης, κερδίζοντας παράλληλα και εμείς γνώσεις και εμπειρίες, είναι κέρδος τεράστιο και μη μετρήσιμο, γιατί είναι απλά ανεκτίμητο. Είναι εφόδιο ζωής.

ΘΕΜΑ: «Ο μύθος της αρπαγής της Ευρώπης»

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΛΕΠΟΥΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Εκπαιδευτικοί υλοποίησης:

Πέζαρου Πηνελόπη, Ανδριώτη Ευθυμία, Μαυρομμάτη Όλγα

Τάξη Β΄

Προβληματισμός-Ορισμός του θέματος

Η αφορμή για την ενασχόληση μας με το μύθο της αρπαγής της Ευρώπης απ' το Δία, δόθηκε όταν κάποιο νήπιο έφερε στο μαγαζάκι της Τάξης μας μερικά νομίσματα ευρώ.

Η απεικόνιση της Ευρώπης πάνω στη ράχη του ταύρου- Δία στο κέρμα των 2 ευρώ έγινε θέμα συζήτησης με αμείωτο ενδιαφέρον απ' την πλευρά των παιδιών.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να γίνει ο μύθος και οι προεκτάσεις του, αντικείμενο διερεύνησης από τα παιδιά και μας.

Χρονική διάρκεια του προγράμματος

Το πρόγραμμα ξεκίνησε το Φεβρουάριο (του 2004) και τελείωσε το Μάιο (του 2004).

Μεθοδολογία

Μέθοδος σχεδίων εργασίας (project) – Διαθεματική προσέγγιση

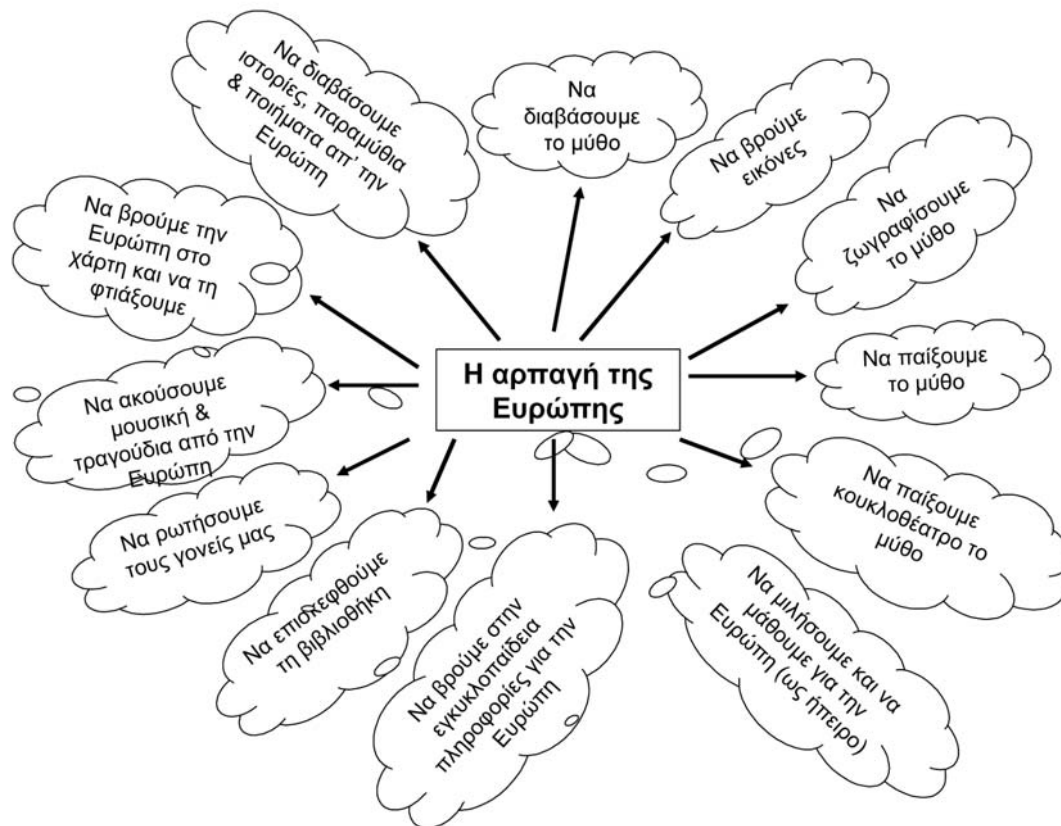
Στόχοι του προγράμματος

- Να διευρύνουν τα παιδιά τις γνώσεις τους για την ελληνική μυθολογία και να δουν πως ο συγκεκριμένος μύθος έγινε σύμβολο.
- Να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με την Ευρώπη ως ήπειρο, τις χώρες και τους λαούς της και ειδικότερα αυτούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Να γνωρίσουν έργα της παιδικής λογοτεχνίας διαφόρων Ευρωπαϊκών χωρών.
- Να έρθουν σε επαφή με λέξεις και όρους που αφορούν το θέμα της Ευρώπης.
- Να αναπτύξουν την ερευνητική τους ικανότητα.
- Να καλλιεργήσουν πνεύμα συνεργασίας.
- Να εκφραστούν δημιουργικά με διάφορους τρόπους.
- Να έρθουν σε επαφή με νέες έννοιες μέσα από την ενασχόλησή τους με το θέμα.

1η Φάση: Σχεδιασμός του σχεδίου εργασίας

Αφού καταγράφηκαν οι γνώσεις των παιδιών για το θέμα και τι τα ενδιαφέρει πραγματικά να μάθουν, φτιάξαμε ιστόγραμμα με τις προτάσεις και τις ιδέες τους. Στη συνέχεια ενημερώσαμε τους γονείς και ζητήσαμε τη βοήθειά τους.

Ιστόγραμμα

2η Φάση: Διεξαγωγή δραστηριοτήτων

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες προκειμένου να συγκεντρώσουν υλικό και πληροφορίες. Στη συνέχεια αποφασίσαμε να διαμορφώσουμε κάποιες γωνίες του Νηπιαγωγείου μας ώστε να τοποθετήσουμε ό,τι έφεραν.

Η μελέτη και ταξινόμηση υλικού, καθώς και η συγκέντρωση νέων πληροφοριών ανατροφοδότησαν το σχέδιο έτσι ώστε να δημιουργηθούν επιπλέον δραστηριότητες. Επίσης το ίδιο αποτέλεσμα είχαμε και κατά την υλοποίηση κάποιων προτάσεων των παιδιών.

Ενδεικτικές δραστηριότητες κατά γνωστικά αντικείμενα

Γλώσσα

- Διαβάσαμε το μύθο της αρπαγής της Ευρώπης και αναφέραμε άλλους μύθους με κοινά στοιχεία.
- Γράψαμε τα ονόματα των ηρώων του μύθου.
- Διαβάσαμε την «Ευρωζωϊκή Κοινότητα» της Σ. Ζαραμπούκα και το «Ένα χελιδόνι για την Ευρώπη» του Ε. Τριβιζά, που έχουν θέμα τους την Ευρωπαϊκή Ένωση και συζητήσαμε γι' αυτά.
- Αναγνωρίσαμε και γράψαμε τα ονόματα των κυριότερων κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Μάθαμε τα εθνικά ονόματα (Έλληνας, Άγγλος, Ιταλός κλπ)
- Ακούσαμε τις λέξεις «Ευρώπη» και «γεια σου» (που διάλεξαν τα παιδιά) σε διάφορες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μαθηματικά

- Συγκρίναμε τις χώρες της Ε.Ε. ως προς το μέγεθός τους στο χάρτη και ως προς τον πληθυσμό.
- Συζητήσαμε για τη θέση τους στο χάρτη (πάνω από, δίπλα κλπ)
- Αναγνωρίσαμε σχήματα και χρώματα στις σημαίες των χωρών της Ε.Ε.
- Ταξινομήσαμε στη βιβλιοθήκη βιβλία ανάλογα με τη χώρα προέλευσης του συγγραφέα τους.
- Φτιάξαμε πίνακα προτίμησης με τις χώρες της Ε.Ε.
- Χρησιμοποιήσαμε το Ευρώ στο μαγαζάκι της Τάξης για τις «συναλλαγές» μας και αναγνωρίσαμε τους αριθμούς πάνω στα νομίσματα και την αξία τους.

Μελέτη Περιβάλλοντος

Φυσικό Περιβάλλον

- Διακρίναμε στο χάρτη ποιες χώρες είναι παραθαλάσσιες και ποιες ορεινές, σε ποιες κάνει κρύο και ποιες είναι πιο θερμές.
- Αναφέραμε και είδαμε χαρακτηριστικά φυτά και προϊόντα

Ανθρωπογενές περιβάλλον

- **(Κοινωνική Αγωγή):** Επισκεφθήκαμε τη δημόσια βιβλιοθήκη για πληροφορίες. Προσκαλέσαμε στο σχολείο γονείς από χώρες της Ε.Ε. που μας μίλησαν για την πατρίδα τους, μας έδειξαν φωτογραφίες, απάντησαν σε ερωτήσεις των παιδιών και μας παρουσίασαν παραδοσιακά τους εδέσματα. Αναφέραμε ήθη και έθιμα καθώς και κοινές γιορτές (καρναβάλι, Πάσχα κλπ). Η συζήτηση καταγράφηκε από τα παιδιά στο μαγνητόφωνο.
- Επίσης συζητήσαμε και παίξαμε το Ευρωκοινοβούλιο και τις Ευρωεκλογές και γνωρίσαμε τη σημαία της Ε.Ε.
- Τέλος με τη βοήθειά τους φτιάξαμε γωνίες με ποικίλο υλικό και προϊόντα από αντιπροσωπευτικές χώρες της Ε.Ε.

- **(Θρησκευτικά):** Γνωρίσαμε το θεό Δία και το Δωδεκάθεο στην αρχαία Ελλάδα. Μιλήσαμε για τη θρησκεία μας σήμερα και τις θρησκείες των Ευρωπαϊκών λαών.
- **(Ιστορία):** Συλλέξαμε φωτογραφικό υλικό από ιστορικά μνημεία και τα ζωγραφίσαμε.
- Συζητήσαμε για το πώς ο μύθος της αρπαγής της Ευρώπης έδωσε το όνομα και χάραξε τα όρια μιας ηπείρου. Τέλος με την ευκαιρία της επετείου της ελληνικής επανάστασης του '21 είδαμε εικόνες από ανάλογα γεγονότα στην Ευρώπη.
- **(Γεωγραφία):** Εντοπίσαμε την Ευρώπη στην υδρόγειο σφαίρα. Γνωρίσαμε το χάρτη της Ευρώπης και βρήκαμε τη θέση της Ελλάδας καθώς και άλλων χωρών. Παίρνοντας αφορμή από την πάλη της Ανατολής και της Δύσης στο όνειρο της Ευρώπης δείξαμε και τα σημεία του ορίζοντα στο χάρτη.
- Γνωρίσαμε τις σημαίες των ευρωπαϊκών χωρών.

Δημιουργία και Έκφραση

Εικαστικά

- Τα παιδιά ζωγράρισαν το μύθο της Ευρώπης
- Είδαμε εικόνες του μύθου όπως αυτός παρουσιάστηκε στις διάφορες μορφές τέχνης (ζωγραφική, γλυπτική, τοιχογραφία, αγγειογραφία).
- Φτιάξαμε με πηλό τον ταύρο και την Ευρώπη
- Εφαρμόσαμε την τεχνική του φροτάζ στο νόμισμα των 2 ευρώ και το μεγεθύναμε.
- Κατασκευάσαμε με χαρτοπολτό το χάρτη της Ευρώπης και αναπαραστήσαμε το ταξίδι του χελιδονιού του Ε. Τριβιζά.
- Φτιάξαμε τη σημαία της Ε.Ε. χρησιμοποιώντας τυπώματα από πατάτα σε σχήμα αστεριού.
- Ζωγραφίσαμε ελληνικές και ευρωπαϊκές σημαίες.
- Κάναμε φωτοκολάζ με εικόνες από χαρακτηριστικά ιστορικά μνημεία (Παρθενώνας, Πύργος Αιφελ κλπ).
- Φτιάξαμε στην αυλή μας τοιχογραφία με θέμα το μύθο.

Δραματική Τέχνη

- Φτιάξαμε το σενάριο κατασκευάσαμε τα κοστούμια και τις μάσκες και δραματοποιήσαμε το μύθο.
- Ετοιμάσαμε σκηνικά και κούκλες από μπουκάλια απορρυπαντικών και παίξαμε το μύθο στο κουκλοθέατρο.
- Κάποια παιδιά έγιναν χώρες της Ε.Ε. και διαφημίζοντας τις ομορφιές και τα αξιοθέατά τους προσπαθούσαν να πείσουν τα παιδιά ταξιδιώτες να τις επισκεφθούν.

Μουσική

- Ακούσαμε αντιπροσωπευτική μουσική από ευρωπαϊκές χώρες
- Διαλέξαμε κλασσικά κομμάτια από γνωστούς Ευρωπαίους μουσουργούς και επενδύσαμε μουσικά τη δραματοποίησή μας και το κουκλοθέατρο.

Φυσική Αγωγή

- Οργάνωσαμε πανευρωπαϊκούς αγώνες. Τα παιδιά διάλεξαν χώρες και αγωνίσματα.
- Χορέψαμε ευρωπαϊκούς χορούς (ταραντέλλα, σπανιόλικο κλπ).

Πληροφορική

Επισκεφθήκαμε το Δημοτικό Σχολείο Αλεπούς και ψάξαμε στο διαδίκτυο για πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό.

3η Φάση: Αξιολόγηση

Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν απ' το σχέδιο εργασίας και το ενδιαφέρον τους παρέμεινε ανεξάντλητο. Οι περισσότερες δραστηριότητες ήταν δικές τους επιθυμίες τις οποίες έβλεπαν να υλοποιούνται. Δούλεψαν ομαδοσυνεργατικά και ανέλαβαν πρωτοβουλίες. Ανέπτυξαν την ερευνητική τους ικανότητα αναζητώντας πληροφορίες, παρατηρώντας και καταγράφοντας. Απέκτησαν νέες γνώσεις, εμπλούτισαν το λεξιλόγιό τους με νέες έννοιες (πατρίδα, χώρα, ήπειρος κλπ), συμμετείχαν σε συζητήσεις επιχειρηματολογώντας, και εξέφρασαν τις ιδέες τους. Απέκτησαν εμπειρίες απ' τον κόσμο «των μεγάλων». Χρησιμοποίησαν την τεχνολογία (φωτογραφική μηχανή, κασετόφωνο, υπολογιστές). Εκφράστηκαν δημιουργικά με το σώμα τους και τα διάφορα υλικά. Ήρθαν σε επαφή με διάφορα είδη έντυπου λόγου ελληνικού και ξένου (βιβλία, εγκυκλοπαίδειες, διαφημιστικά φυλλάδια, περιοδικά, παραμύθια κλπ). Κατανόησαν σε ικανοποιητικό βαθμό τη διαφορά του μύθου από το ιστορικό γεγονός. Έκαναν ταξινομήσεις και συγκρίσεις μεγεθών και τέλος γνώρισαν την Ευρώπη όχι πλέον σαν την όμορφη κόρη που έκλεψε ο Δίας, αλλά σαν ήπειρο. Την ήπειρο στην οποία ανήκει η πατρίδα μας.

Η δουλειά και τα έργα των παιδιών παρουσιάστηκαν στο Δημοτικό Σχολείο και τους γονείς οι οποίοι μοιράστηκαν τον ενθουσιασμό και τη χαρά των παιδιών τους και μας βοήθησαν σημαντικά στη συγκέντρωση υλικού. Μάλιστα μετά από πρόταση κάποιου γονέα απευθυνθήκαμε στο Μουσείο Μπενάκη το οποίο μας έστειλε διαφημιστικό φυλλάδιο και προσχέδια μάσκας ταύρου από σχετική έκθεση που είχε κάνει.

Τέλος οι νηπιαγωγοί συμμετείχαν με τον ίδιο ενθουσιασμό συντονίζοντας, καθοδηγώντας και ενθαρρύνοντας τις προσπάθειες των παιδιών. Υποστήριξαν την προσέγγιση της γνώσης μέσα από ελκυστικές δραστηριότητες και τη δημιουργία ευχάριστου φιλικού κλίματος μέσα στην Τάξη.

Βιβλιογραφία

- 1) Δ.Ε.Π.Π.Σ. για το νηπιαγωγείο, ΥΠΕΠΘ, Παιδαγ. Ινστιτούτο.
- 2) Οδηγός Σχεδίων Εργασίας, ΥΠΕΠΘ, Παιδαγ. Ινστιτούτο.
- 3) Ελληνική Μυθολογία Αφών Στεφανίδη, Εκδόσεις ΣΙΓΜΑ.
- 4) Βιβλίο Ιστορίας Γ' Δημοτικού, ΟΕΔΒ.
- 5) Παγκόσμια Μυθολογία, Β' Αιους, Εκδόσεις ΑΚΜΗ.
- 6) Εγκυκλοπαίδεια ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ ΜΠΡΙΤΑΝΙΚΑ.
- 7) Εγκυκλοπαίδεια ΕΙΚΟΓΝΩΣΗ, Εκδόσεις ΔΟΜΙΚΗ.
- 8) Ταξιδεύοντας στη Μεσόγειο μ' έναν ταύρο, Ν. Ψαράκη - Μπελεσιώτη, Μουσείο ΜΠΕΝΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.
- 1) Η Εκπαιδευτική Ένωση, ΕΚΔΟΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.
- 2) Ένα χελιδόνη για την Ευρώπη, Ε. Τριβυζάς, Εκδόσεις ΜΙΛΗΤΟΣ.
- 3) Ευρωπαϊκή Κοινότητα, Σ. Ζαραμπούκα, Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ.

ΘΕΜΑ: «Εμείς οι Έλληνες»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΕΡΑΚΑΡΙΩΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Παράσχος Μαρίνος
Τάξη ΣΤ΄

Οι μαθητές της ΣΤ΄ Τάξης ζουν σ' ένα περιβάλλον το οποίο για σχεδόν 6 μήνες το χρόνο κατακλύζεται από τουρίστες όλων, σχεδόν, των εθνοτήτων. Έτσι οι περισσότερες φωνές είναι ακαταλαβίστικες και οι ξενόγλωσσες διαφημιστικές πινακίδες υπερτερούν. Ακόμη η μουσική είναι μονότονη και εκνευριστική.

Με αφορμή αυτό το γεγονός οι μαθητές επέλεξαν. Στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης, να προσεγγίσουν και να γνωρίσουν καλύτερα 12 σπουδαίους Έλληνες, πεζογράφους, μουσικούς, ζωγράφους, ανθρώπους του θεάτρου και του κινηματογράφου που έζησαν τους δύο προηγούμενους αιώνες, έχοντας τεράστια συμβολή στην αναγέννηση και την προβολή του ελληνικού πολιτισμού.

Το τέλος της εργασίας αυτής θα είναι η δημιουργία ενός ημερολογίου τοίχου σε κάθε σελίδα του οποίου θα υπάρχει σκίτσο των μαθητών για κάθε Έλληνα, οι σημαντικότερες πληροφορίες γι' αυτόν και ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από το έργο του.

Έτσι πιστεύουν ότι απονέμεται δικαιοσύνη σ' αυτά που επιβάλλει η παγκοσμιοποίηση από τη μια μεριά και οι ανάγκες του νησιού από την άλλη.

Στόχοι

Στόχος αυτής της εργασίας είναι οι μαθητές να έλθουν πιο κοντά σε όλες σχεδόν τις μορφές του ελληνικού πολιτισμού διαβάζοντας ποίηση, ακούγοντας μουσική, προσεγγίζοντας θέματα εικαστικών τεχνών (κυρίως ζωγραφική).

- Να συνειδητοποιήσουν τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στους δημιουργούς και στο ιστορικό και κοινωνικό περιβάλλον όπου αυτοί δημιούργησαν τη διαλεκτική σχέση μεταξύ τεχνικού έργου και κοινωνικής και ιστορικής πραγματικότητας.
- Να ασκηθούν στην ανάγνωση ενός έργου ανάλογα με την ηλικία τους και την προσληπτική τους ικανότητα.
- Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν βασικά θέματα της ζωγραφικής.
- Να προσεγγίσουν την ιστορία του θεάτρου και να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της θεατρικής παιδείας.
- Να γνωρίσουν τη συμβολή της ελληνικής γλώσσας στη νοηματοδότηση βασικών εννοιών του ευρωπαϊκού πολιτισμού.
- Να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ γλώσσας και εθνικού πολιτισμού, κυρίως μέσα από τους στίχους του «Άξιον Εστί», του Ελύτη.

«Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική.

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου

Στις αμμουδιές του Ομήρου».

Και το απόσπασμα από «Το διάλογο» του Σολωμού

«Δεν έχω άλλο στο νου μου πάρεξ ελευθερία και γλώσσα».

Προτεινόμενες δραστηριότητες

Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και η κάθε ομάδα κατ' αρχήν συλλέγει υλικό από τις προσφερόμενες σε αυτή πηγές. Επισκέψεις σε βιβλιοθήκες και μουσεία με σκοπό την άντληση πληροφοριών.

Αναζήτηση εικόνων και υλικού από τη σχολική βιβλιοθήκη και από άλλες πηγές, κυρίως το διαδίκτυο.

Αποδελτίωση αποσπασμάτων από τον ημερήσιο και εβδομαδιαίο τύπο, και από περιοδικά σύγχρονα και παλιότερα.

Απομαγνητοφώνηση αποσπασμάτων προφορικού λόγου (από εκπομπές ραδιοφώνου και τηλεόρασης).

Οι μαθητές παρουσιάζουν μια δική τους δημιουργία (ποίημα, ζωγραφικό πίνακα, μουσική σύνθεση, κ.ά.).

Συγκεντρώνουν στοιχεία για τα ιστορικά γεγονότα που σηματοδότησαν το έργο τους. Πχ την ποίηση του Σολωμού, του Ελύτη, του Καβάφη, τη μουσική του Θεοδωράκη, του Χατζηδάκη, τη ζωγραφική του Θεόφιλου, τη σκηνοθετική αισθητική του Κάρουλου Κουν, την αρχαιολογική σκαπάνη του Μ. Ανδρόνικου. Ακούνε πολλή μουσική και κυρίως μελοποιημένη ποίηση.

Δραστηριότητες

Με βάση τον αρχικό προγραμματισμό για το δίμηνο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου τα παιδιά κατά σειρά γνώρισαν από πιο κοντά: Οδυσσέα Ελύτη, Κάρλο Κουν, Μάνο Χατζηδάκη και Διονύσιο Σολωμό.

Τον Οδυσσέα Ελύτη παρακολούθησαν από το Ηράκλειο όπου γεννήθηκε μέχρι και την ημέρα βράβεισής του με το Νόμπελ. Τον ακολούθησαν στα παιδικά του χρόνια, είδαν το πάθος του για την ποίηση, την μύησή του στον υπερεαλισμό από τον Αντρέα Εμπειρικό, την συνάντησή του με τη λαϊκή ζωγραφική και τον Θεόφιλο στη Μυτιλήνη το Ελληνοκεντρικό του πρόσωπο, το πατάρι του Λουμίδα και το Νίκο Γκάτσο, το πώς του χάραξε την ψυχή το Αλβανικό Έπος και ο Εμφύλιος. Τη δικαίωσή του με το Νόμπελ. Ακούστηκαν αρκετά τραγούδια σε στίχους του και μουσική Θεοδωράκη, κυρίως, Κόκοτου, Λάγιου κ.ά.

Γνώρισαν τον Κάρλο Κουν και τη φιλοσοφία του για τη μορφή της τέχνης που διάλεξε να υπηρετήσει. Από το ξεκίνημά του στο Κολέγιο Αθηνών, στο πρώτο του ποίημα τη «Λαϊκή Σκηνή» της οποίας τη σκηνή άνοιξε με την Ερωφίλη του Χορτάτζη και άλλων ως το «Θέατρο Τέχνης» για να καθιερώσει τις αισθητικές του αντιλήψεις και τη δική του σκηνοθετική γραμμή από το 1942 που το ίδρυσε μέχρι σχεδόν το θάνατό του το 1987. Έμαθαν ότι ξένοι συγγραφείς όπως Ίψεν, Πιραντέλο, Γκόρκι, Μπρεχτ κ.ά. αποδόθηκαν από τον Κουν με αριστουργηματικό τρόπο ενώ καθιέρωσε και ανέδειξε τους κυριότερους νεοέλληνες συγγραφείς.

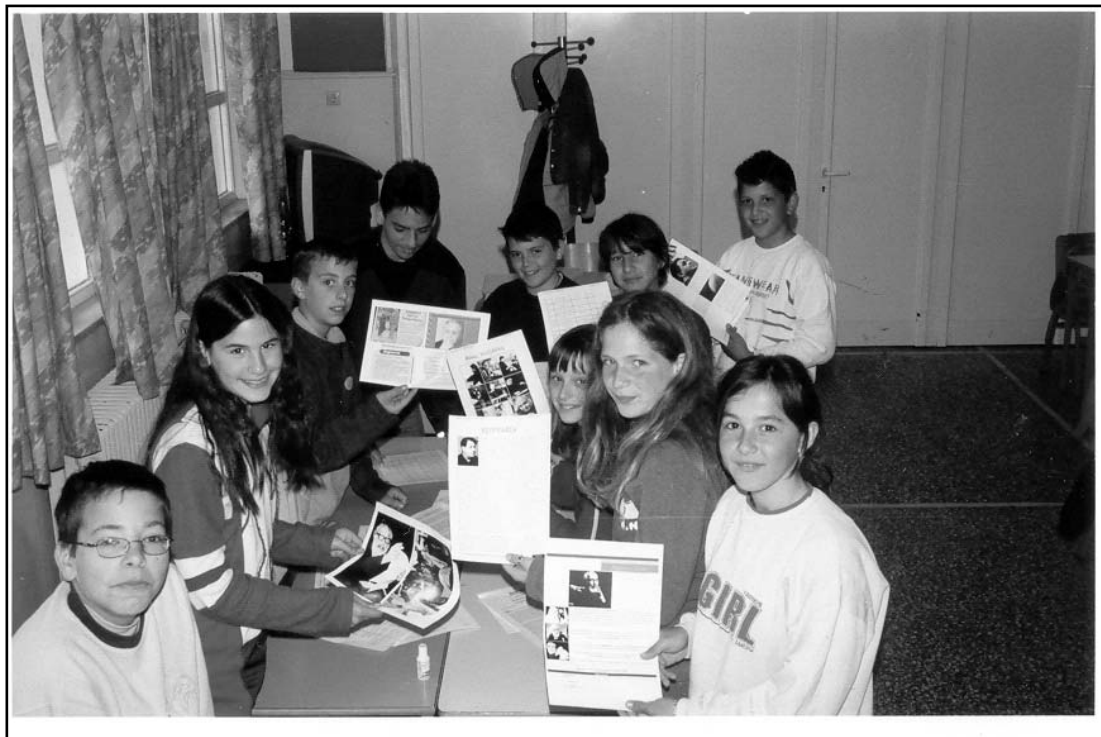
Μαγεύτηκαν γνωρίζοντας το Μάνο Χατζηδάκη από κοντά. Γνώρισαν ολόκληρη τη μουσική του διαδρομή σχεδόν, ακούγοντας τραγούδια από την «Κάλπικη Λύρα» του Τζαβέλα τη «Στέλλα» του Κακογιάννη και το «Δράκο» του Κούνδουρου, «Τα παιδιά του Πειραιά» για την ταινία «Ποτέ την Κυριακή» που του χάρισε και το Όσκαρ, τραγούδια σε στίχους Γκάτσου και τραγούδια για θέατρο, κυρίως το «Θέατρο Τέχνης».

Ένωσαν ρίγος όταν ο χρόνος έδειξε Διονύσιο Σολωμό. Ο εθνικός μας ποιητής, η σπουδαιότερη ποιητική μορφή του νεότερου ελληνισμού, εκείνος που αναμόρφωσε την γλώσσα και την ποίησή μας ήταν τόσο κοντά τους. Τον είδαν στο μουσείο του τον φαντάστηκαν να γράφει τον «Ύμνο στην Ελευθερία» και τους «Ελεύθερους Πολιορκημένους» στο Λόφο του Στράνη, επισκέφτηκαν το σπίτι που μεγάλωσε, έμαθαν τη διαδρομή του από τη Ζάκυνθο στην Ιταλία, τις σπουδές του, τον επηρεασμό του από την Ιταλική λογοτεχνία, το Δημοτικό τραγούδι και την Κρητική λογοτεχνία, τον τρόπο με τον οποίο ύμνησε την πατρίδα, την ελευθερία, τη γυναίκα, τον έρωτα, τη ζωή. Άκουσαν μελοποιημένη ποίηση σε στίχους του από Μάντζαρο, Μαρκόπουλο, Λάγιο, Ξυδάκη κ.ά.

Στιγμιότυπα από δραστηριότητες

Περιπλάνηση και αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο.

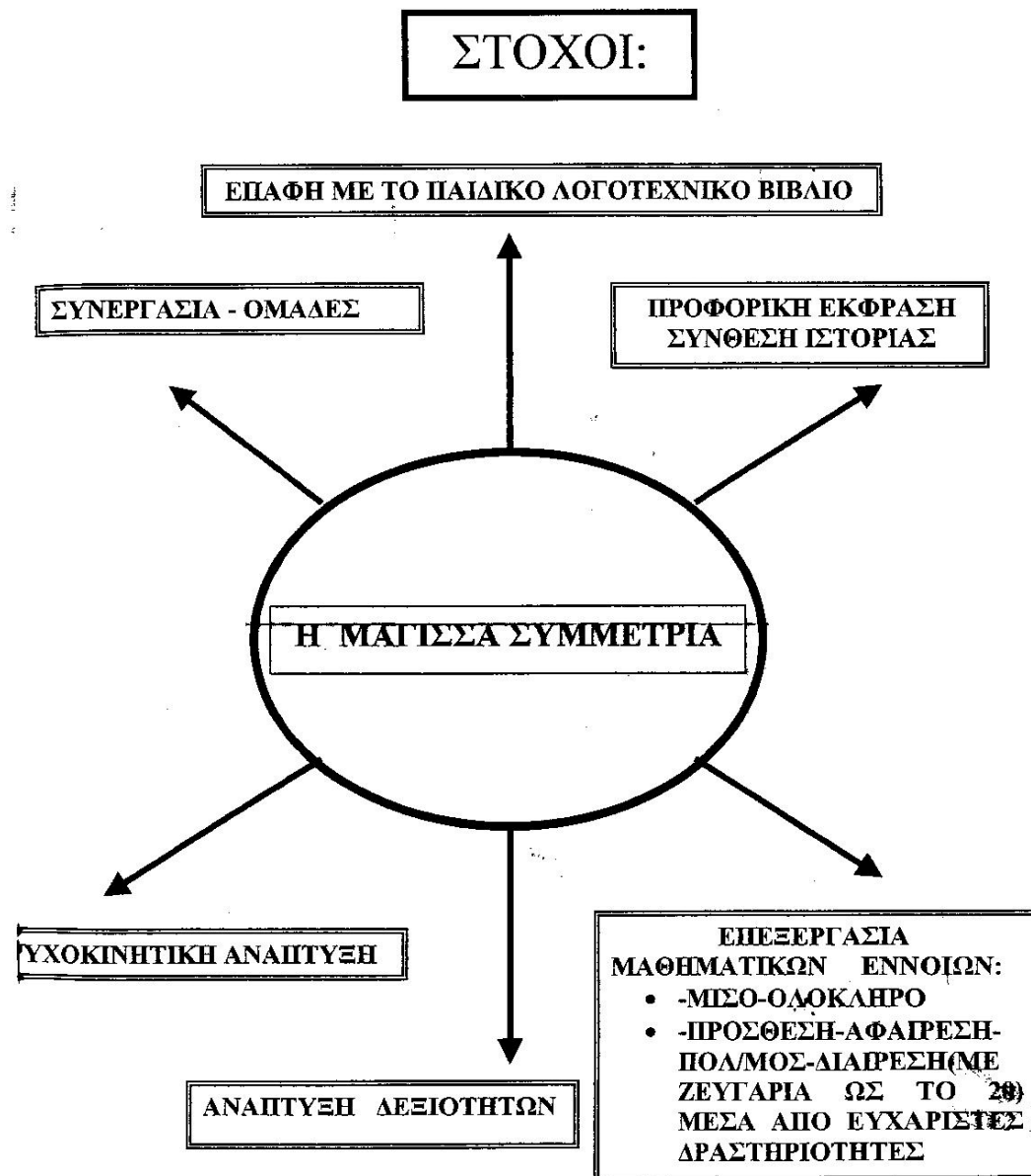

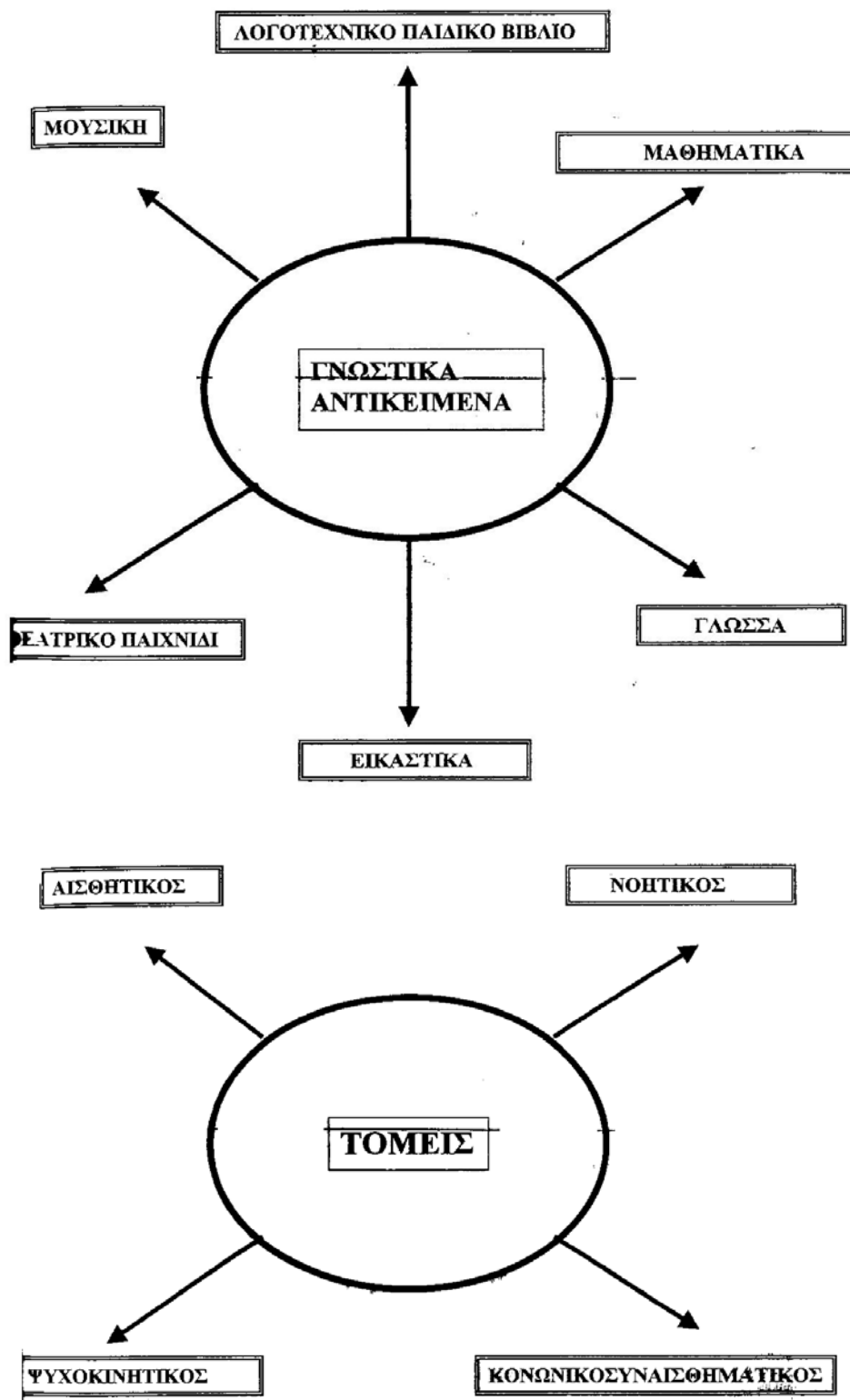
Συλλογή πληροφοριών για τον Κάρολο Κουν

Ο θαυμαστός κόσμος της μουσικής του Χατζηδάκη

ΘΕΜΑ: «Η Μάγισσα Συμμετρία»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΙΘΑΚΗΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Τσαλπατούρου Όλγα, Ηλία Αιμιλία
Τάξη Α' & Β'

Πορεία Εργασίας

Η μάγισσα – Συμμετρία παρουσιάζεται στην Τάξη λαχανιασμένη και κατακουρασμένη. Κουβαλά μαζί της ένα σακί με τα «υπάρχοντά» της.

Εξηγεί στα παιδιά ότι την έδιωξαν από το χωριό των μαγισσών και ότι χρειάζεται τη βοήθειά τους: Πρέπει να εκτελέσει σωστά όλες τις δοκιμασίες για να τη δεχτούν πάλι στο χωριό της.

A)

Η πρώτη δοκιμασία είναι να κάνουν τον καθρέφτη μαγικό. Μέσα στο σακί ρίχνουν κι άλλα αντικείμενα όπως σχοινιά, χαρτόνια, μπογιές κ.λ.π για να γίνουν κι αυτά μαγικά. Επαναλαμβάνουν όλοι μαζί τα λόγια της μάγισσας κάνουν τις κινήσεις που πρέπει και μετά ανοίγουν το σακί βγάζουν τον καθρέφτη και τα υπόλοιπα για να διαπιστώσουν ότι έγιναν μαγικά κάνουν την έξξς εικαστική δραστηριότητα:

Βουτάνε κομματάκια σκοινιού σε μπογιά και τα ακουμπάνε (δίνοντας όποιο σχήμα θέλουν) στη μια πλευρά ενός διπλωμένου κανσόν.

Διπλώνουν καλά το χαρτί και όταν το ανοίγουν παρατηρούν ότι τα σχήματα εμφανίστηκαν ακριβώς τα ίδια και στην άλλη πλευρά του χαρτιού.

Μ' αυτή τη δραστηριότητα εξασκούνται στην πράξη του : $2 \times 2 = 4$, $2 \times 3 = 6$, $2 \times 5 = 10$ κ.λ.π αλλά και στην αντίστροφη πράξη, τη διαίρεση: φαίνονται 4 σκοινάκια στο χαρτόνι μου, αν τα χωρίσω στη μέση παίρνω 2 στο ένα χέρι και δύο στο άλλο ($4:2=2$) κ.λ.π, με μια ευχάριστη ανάλαφρη, εικαστική δραστηριότητα.

B)

Η δεύτερη δοκιμασία αρχίζει μ' ένα ταξίδι σε μια χώρα παράξενη, που προσφέρει η μάγισσα στα παιδιά, θέλοντας να τα ευχαριστήσει για τη βοήθειά τους.

Το περίεργο σ' αυτή τη χώρα είναι ότι όλα τα πράγματα είναι μισά. Μισά τα δέντρα, μισά τα σπίτια κ.λ.π. Στην Τάξη φαίνονται ζωγραφισμένα μισά αντικείμενα σε μεγάλο μέγεθος, (δέντρα, λουλούδια, πουλιά κ.λ.π). Το καθένα όμως από αυτά έχει και κάτι παράξενο πάνω του: Το δέντρο-καρδιές, η πεταλούδα-αστέρια, και ό,τι άλλο σκεφτούμε να παρουσιάσουμε.

Τα παιδιά τα παρατηρούν προσεκτικά και εκφράζουν τις σκέψεις τους. Η μάγισσα τους παρασέρνει σ' έναν τρελό χορό και τους ζητά πάλι να τη βοηθήσουν.

Το δέντρο έχει πάνω 5 καρδιές, αλλά βάζοντας τον μαγικό καθρέφτη έγιναν 10, δηλαδή $5+5=10$. Αν βγάλω τον καθρέφτη $10-5=5$.

Κάνουμε δηλαδή προσθέσεις και αφαιρέσεις με τα ζευγάρια ως το είκοσι. Καθώς γίνεται αυτό προφορικά, υπάρχουν και χαρτονάκια μακρόστενα δίπλα μας ώστε κάθε φορά όποιο παιδί θέλει να βοηθήσει γράφει με μαρκαδόρο, τους αριθμούς, τα σύμβολα και τις ισότητες που αναφέρονται.

Γ)

Η τρίτη δοκιμασία αρχίζει με τη μάγισσα να χωρίζει με το δικό της τρόπο τα παιδιά σε ομάδες. Η κάθε ομάδα βρίσκει κοντά σε ποιο αντικείμενο πρέπει να τρέξει. Τα αντικείμενα είναι αυτά με τα οποία δουλέψαμε στο προηγούμενο στάδιο (δέντρο, πεταλούδα, ήλιος, λουλούδι).

Η μάγισσα τώρα ζητά από τις ομάδες, να σκεφτούν και να συνθέσουν μια ιστορία με το ζευγάρι των λέξεων που έχουν μπροστά τους: Δέντρο-καρδιές, πεταλούδα-αστέρια κ.λ.π.

Τα παιδιά συνθέτουν τις ιστορίες τους και μετά τις παρουσιάζουν με όποιο τρόπο επιθυμούν: μ; ζωγραφική, με μουσικά όργανα και αφήγηση, με θεατρικό παιχνίδι κ.λ.π

Κλείνοντας όλη αυτή τη δραστηριότητα, αν θέλουμε, έχουμε ετοιμάσει σε διαφάνεια γλωσσικές ασκήσεις με αντικείμενο το γραμματικό φαινόμενο που εξετάζουμε στο βιβλίο της Γλώσσας εκείνες τις ημέρες αλλά με θέμα, προτάσεις ή κείμενο ανάλογο με το παιδικό βιβλίο που χρησιμοποιήσαμε.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από το βιβλίο: «Ο μαγικός καθρέφτης» της Σοφίας Μαντουβάλου.

ΘΕΜΑ: «2003: Ευρωπαϊκό έτος Ατόμων με αναπηρίες»
4^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Γιαννακοπούλου Ολυμπία*
Τάξη Δ΄

Εισαγωγή

Σχεδόν καθημερινά, όλοι μας, μικροί και μεγάλοι, ακούμε, συζητάμε και εκφράζουμε τους προβληματισμούς μας, άλλοτε μάλιστα και τον οίκτο μας, για τα «άτομα με αναπηρίες». Άλλες φορές πάλι, γυρίζουμε την πλάτη σε κάθε είδους τέτοια συζήτηση, σαν να μη μας αφορά.

Άραγε πόσοι από μας γνωρίζουν ότι στην Ευρώπη ζουν περίπου 50.000.000 συνάνθρωποι μας με αναπηρία, οι οποίοι παλεύουν για το όραμά τους;

Και ποιο είναι αυτό; Να αντιμετωπίζονται σαν κάτοχοι δικαιωμάτων, σαν ανεξάρτητοι πολίτες και καταναλωτές, να έχουν ίσες ευκαιρίες σε όλους τους τομείς της ζωής και να μην απομονώνονται.

Διαβάζοντας λοιπόν ένα σχετικό άρθρο σε μια εφημερίδα σκέφτηκα ότι θα ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρον και εποικοδομητικό να περάσουμε όλα αυτά τα μηνύματα, που αφορούν ολόκληρη την κοινωνία, μέσα στο σχολείο και να προβληματίσουμε τα παιδιά πάνω στο θέμα, έτσι ώστε να αποκτήσουν μια ορθή στάση απέναντι στα άτομα με αναπηρίες.

Και δεν είχα άδικο. Τα παιδιά έδειξαν θερμό ενδιαφέρον για το θέμα, είχαν πολλά να

που, έφεραν στο προσκήνιο σκέψεις και ιδέες που δεν είχαν περάσει από το μυαλό μου και συνεργάστηκαν με πολύ όμορφο και αποδοτικό τρόπο. Το πρόγραμμα μας έδωσε την ευκαιρία να σκεφτούμε, να προβληματιστούμε, να γελάσουμε, να ανταλλάξουμε απόψεις, να εκφραστούμε και όλα αυτά ήταν τα ζητούμενα απ' την πρώτη στιγμή που αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε το πρόγραμμα.

Αναφέρονται παρακάτω οι στόχοι, η μεθοδολογία, οι δραστηριότητες των μαθητών και η αξιολόγηση του προγράμματος.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονίσω τη συμβολή του ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ Κεφαλονιάς που μας βοήθησε, μέσω της υπεύθυνης του κέντρου κ. Νικολάτου Αθηνάς προσφέροντας υλικό και πολύτιμες συμβουλές, ώστε να γίνει η προσέγγιση του θέματος αυτού με ιδιαίτερη προσοχή και ευαισθησία. Επίσης να ευχαριστήσω την καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής, με ειδικότητα στα άτομα με αναπηρίες, κ. Μοσχονά Ειρήνη, που με χαρά βρέθηκε κοντά μας, πρόσφερε το χρόνο της και τις γνώσεις της και έδωσε την ευκαιρία στα παιδιά με βιωματικό τρόπο να έρθουν κοντά στα άτομα με αναπηρίες και να τα αντιμετωπίζουν με το σωστό τρόπο.

Η δασκάλα: Γιαννακοπούλου Ολυμπία

Σκοπός:

Να υιοθετήσουν τα παιδιά μια σωστή στάση απέναντι στα άτομα με αναπηρίες, να νιώσουν ότι έχουν και αυτοί τα ίδια δικαιώματα και δίκαια απαιτούν ίσες ευκαιρίες στην καθημερινή ζωή και σε όλους τους τομείς. Με τον τρόπο αυτό και συμβάλλοντας στο «χτίσιμο» μιας σωστής νοοτροπίας απέναντι στα άτομα αυτά, μπορούμε να αμβλύνουμε τα προβλήματά τους και να κάνουμε ευκολότερη την ισότιμη ένΤάξη τους στην κοινωνία μας.

Στόχοι του προγράμματος

- Να κατανοήσουμε τη σημασία της λέξης «αναπηρία»
- Να ξεχωρίσουμε τα είδη των αναπηριών
- Να καταγράψουμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες
- Να προτείνουμε λύσεις για τα προβλήματά τους
- Να γνωρίσουμε τις δραστηριότητές τους
- Να γνωρίσουμε το θεσμό των Παραολυμπιακών Αγώνων (ιστορική αναδρομή, διοργάνωση, παραολυμπιακά αθλήματα, Παραολυμπιάδα στην Αθήνα το 2004.)

Διάρκεια του προγράμματος-Μεθοδολογία

Το πρόγραμμα ξεκίνησε στις 31-10-2003 και ολοκληρώθηκε σε 28 ώρες στις 22-12-2003. Δουλέψαμε σε δίωρα και μονώρα, όπως ορίζει το πρόγραμμα.

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήσαμε ήταν ποικίλες:

- Μέθοδος σχεδίων εργασίας (project)
- Συζητήσεις σε στρογγυλό τραπέζι
- Ομαδικές και ατομικές έρευνες
- Χρήση καλλιτεχνικών μέσων έκφρασης
- Συναντήσεις με ειδικούς

Διασύνδεση με τα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος:

- Γλώσσα (καταγραφή υλικού, μελέτη κειμένων, ανάγνωση, ανάλυση κειμένων, ολοκλήρωση ημιτελούς ποιήματος.)
- Πληροφορική (χρήση του διαδικτύου για τη συλλογή πληροφοριών)

- Καλλιτεχνικά (κολάζ, αφίσες, ζωγραφική, θεατρικό παιχνίδι)
- Φυσική αγωγή (γνωριμία με Παραολυμπιακά αθλήματα)

Συγκρότηση ομάδων

Οι 16 μαθητές χωρίστηκαν σε 4 ομάδες με τέτοιο τρόπο ώστε να μην υπάρχει ανομοιογένεια και να μπορούν όλοι να συνεργαστούν αρμονικά.

Ιδιαίτερα προβλήματα δε δημιουργήθηκαν ως προς τη λειτουργία των ομάδων και όλοι έδιναν τον καλύτερό τους εαυτό για το καλύτερο αποτέλεσμα.

Κόσμος

Τυφλή και η ίδια, η 33χρονη Σαμπρίγιε Τένμπερκεν μετέφρασε σε Μπράιγ τη θιβετανική γλώσσα και ίδρυσε ειδικό σχολείο

Τους μαθαίνει να «βλέπουν» τον κόσμο

Μια Γερμανίδα σκαρφαλώνει τα Ιμαλάια, για να διδάξει τα τυφλά παιδιά

Τα τυφλά παιδιά του Θιβέτ είναι πολλά. Σήμερα, όμως, μπορούν να διαβάσουν και να γράψουν. Τους το έμαθε μια Γερμανίδα. Δεν είναι τυχαίο που είναι κι εκείνη τυφλή.

Ψηλά στα Ιμαλάια, στη «στέγη του κόσμου», η επίδραση από τις πηλικάς ακτίνες γίνεται ορισμένες φορές εγκληματική. Είναι μια εξήγηση για τα προβλήματα όρασης πολλών Θιβετανών. Ιδιαίτερα υποφέρουν τα μικρά παιδιά. Πολλά είναι τυφλά και ζουν σε απομονωμένες περιοχές.

«Ήταν θλιβερό. Είδα παιδιά 4 και 5 ετών. Έμοιαζαν με νεογέννητα. Οι γονείς τους δεν τα είχαν μάθει να περπατούν. Πολλές φορές τα έβεναν στο κρεβάτι, από φόβο μήπως τραυματιστούν». Έξι χρόνια μετά την πρώτη της επαφή μαζί τους, οι μνήμες της Σαμπρίγιε Τένμπερκεν είναι ακόμη ζωηρές. Τυφλή και η ίδια, είχε όμως την τύχη να γεννηθεί και να μεγαλώσει σε συνθήκες όπου οι αδυναμίες του σώματος δεν αποτελούν τροχοπέδη για την περαιτέρω ανάπτυξη και εξέλιξη. Έμαθε να σπριζείται στα πόδια της και στο μυαλό της, να ανακαλύπτει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, να αρκεί τον εαυτό της προς όφελός της. Και αυτό ακριβώς θέλησε να διδάξει και στους άλλους – να τους γνωρίσει την αξία του να ζεις ανεξάρτητος. Το κατάφερε.

Χωρίς Σύνορα. Τα τυφλά παιδιά του Θιβέτ έχουν σήμερα το δικό τους σχολείο στη Λάσα, χάρη στο ειδικό πρόγραμμα για το Θιβέτ «Μπράιγ (σύστημα ανάγνωσης τυφλών) Χωρίς Σύνορα». Εμπνευστής και

Η Σαμπρίγιε Τένμπερκεν έξω από το ειδικό σχολείο που ίδρυσε στη Λάσα

Κρόνενμπεργκ σχεδιάζουν να δημιουργήσουν το δεύτερο «Μπράιγ Χωρίς Σύνορα» στη Βόρεια Ινδία.

Ψηλή με ανοικτά καστανά μαλλιά, η 33χρονη Τένμπερκεν θυμάται έντονα τον σκεπτικισμό που αντιμετώπισε όταν μίλησε για τα σχέδιά της στους τοπικούς αξιωματούχους του Θιβέτ. Είχε μόλις απορριφθεί από διάφορες διεθνείς οργανώσεις αρωγής, στις οποίες απευθύνθηκε για να εργαστεί. Της είχαν απαντήσει ότι «τυφλοί απαγορεύεται να συμμετάσχουν σε "ερευνητικές εργασίες"». Ώστε, από αυτό αποφάσισε να ιδρύσει τη δική της οργάνωση. Όλοι, θυμάται, τη θεώρησαν τρελή. «Δεν μπορούσαν να φανταστούν ότι θα πάω στο Θιβέτ. Ελεγαν ότι είναι αδύνατο. "Είναι τυφλή, ποιος θα τη φροντίσει, ποιος θα την κατευθύνει", σκέφτονταν».

Η αγωνία. Όμως τα όρια, στη φιλοσοφία της, είναι για να τα υπερβούμε. Το είχε μάθει καλά στο ειδικό γερμανικό σχολείο για τυφλούς κάνοντας μπασιό, σκι και καγιάκ. Οι 29 μαθητές της, ηλικίας 4-21 ετών, το επιβεβαιώνουν, επιδιόμοι σε προγράμματα μουσικής, χρήσης κομπούτερ, αλλά και εκμάθησης κινεζικών και αγγλικών μαζί με τη γλώσσα του Θιβέτ.

Σε λίγο καιρό, τέσσερις μαθητές της θα ολοκληρώσουν το ειδικό πρόγραμμα και θα μεταγραφούν σε κανονικό σχολείο. Θα είναι οι πρώτοι και η διαφορά τους το περιμένει με αγωνία. «Ένα τυφλό παιδί», επισημαίνει, «δεν θα οδηγήσει ποτέ φορτηγό. Μπορεί όμως να διαβάσει και να γράψει στο σκοτάδι. Ποιος άλλος το καταφέρει».

Εικόνες ζωής από ταξίδια, χρώματα

Η Τένμπερκεν μεγάλωσε στη Βόρνη. Ο πατέρας της είναι πιανίστας και η μητέρα της σκηνοθέτις παιδικού θεάτρου. Καλλιτεχνική φλέβα έχει και ο αδελφός της. «Είμαι η μόνη στην οικογένεια με πρακτικές ανησυχίες», διαπιστώνει. Όταν η Σαμπρίγιε ήταν δύο ετών, οι γονείς της έμαθαν ότι η κόρη τους θα έκανε σταδιακά το φως της. Δεν της το είπαν και στα 13 της ήταν τυφλή. Τα χρόνια που μεσολάβησαν όμως φρόντισαν να τα γεμίσουν με εικόνες. Εικόνες ζωής από ταξίδια, χρώματα και μουσική. «Νοερά έχω όλες τις εικόνες στο κεφάλι μου», λέει, συμφωνώντας τελικά με την απόφαση των γονιών της να μην της το πουν.

Ήταν όμως μια κατάσταση που την έφερνε συχνά σε ομηχανία. Σκόνταφτε σε αντικείμενα, χωρίς να ξέρει το γιατί. Με το μυαλό της ήταν όλα φυσιολογικά, ακόμη κι όταν τα μάτια της είχαν αρχίσει να σκοτεινιάζουν.

Το ενδιαφέρον της για το Θιβέτ την πήγε στο Πανεπιστήμιο, όπου ειδικεύθηκε στη θιβετολογία. Ήταν η μοναδική τυφλή φοιτήτρια και η γλώσσα δεν είχε μεταφραστεί σε Μπράιγ. Το έκανε μόνη της. Σήμερα αντλεί χρήματα από δωρεές και από την πώληση του βιβλίου της «My Path Leads to Tibet».

LINKS:
www.braillewithoutborders.org

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΠΕΝΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Δραστηριότητες

- Το πρώτο ερέθισμα ήταν ένα άρθρο εφημερίδας που αφορούσε το θέμα. Οι ομάδες έπρεπε να επεξεργαστούν το κείμενο, να απαντήσουν σε ερωτήσεις κατανόησης (ποιος, πότε, πού, γιατί) και να υπογραμμίσουν τα βασικά σημεία του κειμένου.
- Προβολή βιντεοταινίας που αφορούσε παιδιά με αναπηρίες, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητα, την εκπαίδευσή τους σε ειδικά σχολεία, τις ανάγκες τους, αλλά και τις ειδικές ικανότητες που έχουν. (Η ταινία είχε τίτλο: ΝΥΧΤΟΛΟΥΛΟΥΔΟ και την προμηθευτήκαμε από το ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ)
- Αναζήτηση πληροφοριών, άρθρων και εικόνων από εφημερίδες και περιοδικά και από το διαδίκτυο.
- Σύνθεση ευρημάτων, ανακοίνωση στην Τάξη, συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.
- Καταγραφή από τις ομάδες των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες, αλλά και των τρόπων αντιμετώπισης αυτών των δυσκολιών. Αναφορές

στους φορείς που πρέπει να ενεργοποιηθούν για να βελτιωθεί η ζωή των ατόμων με αναπηρίες στην καθημερινή ζωή, και για να έχουν ίσες ευκαιρίες στην κοινωνία.

- Ανάρτηση στην Τάξη πίνακα με τα συμπεράσματά των ομάδων από την έρευνα και τη συζήτηση και συμβουλές προς όλους για σωστή στάση απέναντι στα άτομα με αναπηρίες.

- 3 Δεκεμβρίου: Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρίες- Καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία- Αφίσες

3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Παγκόσμια ημέρα **Ατόμων με αναπηρίες**

Ακόμη κι αν δε βλέπω Κι αν έχω καρτσάκι, _____
όλα τα, βοηθήστε με

τον οίκτο σας δε θέλω, θέλω την προσοχή σας,
όλα τα όχι τη σας.

Μου λείπει ένα μέλος; Η ζωή είναι ωραία
Ε, δεν ήρθε και το ας τη ζήσουμε

Έχω το μυαλό, ανάπηροι και μη
που είναι φίλοι

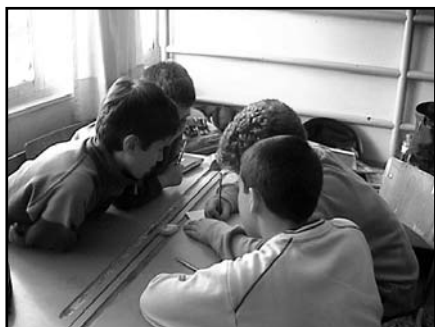
- Ολοκλήρωση ημιτελούς ποιήματος από τις ομάδες.
- Παραολυμπιακοί Αγώνες
Οι 4 ομάδες ασχολήθηκαν με επιμέρους θέματα, όπως:
α) Ιστορική αναδρομή των αγώνων
β) Παραολυμπιακά αθλήματα
γ) Μασκότ Παραολυμπιακών Αγώνων
δ) Παραολυμπιακοί αγώνες- ΑΘΗΝΑ 2004

- Παρουσίαση στην Τάξη των εργασιών των ομάδων. Κολάζ και αφίσες με θέμα τους Παραολυμπιακούς αγώνες.
- Επίσκεψη στην Τάξη της καθηγήτριας Φυσικής Αγωγής με ειδικότητα στα άτομα με αναπηρίες, κ. Μοσχονά Ειρήνης.

Αμέσως μετά την προβολή βιντεοταινίας που αφορούσε τους Παραολυμπιακούς αγώνες ακολούθησε συζήτηση, όπου οι μαθητές εξέφρασαν τις απορίες τους, τους έντονους προβληματισμούς τους, αλλά και το θαυμασμό τους για τις εκπληκτικές ικανότητες των ατόμων με αναπηρία.

- Η τελευταία δραστηριότητα αφορούσε στην επίσκεψή μας στο ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ Κεφαλονιάς, ώστε να βρεθούμε κοντά στους ειδικούς που είναι επιφορτισμένοι με την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρίες και να παρακολουθήσουμε από κοντά τη σπουδαία δουλειά που κάνουν. Αυτή η επίσκεψη έχει προγραμματιστεί να γίνει σύντομα, όταν το Κέντρο θα είναι έτοιμο να δεχτεί ομάδες μαθητών και να τους ξεναγήσει στους χώρους εργασίας των ειδικών.

Αξιολόγηση του προγράμματος

Προσπαθώντας να αξιολογήσω το πρόγραμμα έκανα πολλές συζητήσεις με τους μαθητές. Το συμπέρασμά μου ήταν ότι με την ολοκλήρωση του προγράμματος είχαμε βάλει ένα λιθαράκι στο «χτίσιμο» της σωστής στάσης απέναντι στα άτομα με αναπηρίες, όπως ήταν άλλωστε και ο αρχικός και βασικότερος στόχος μας.

Επίσης δόθηκαν ερωτηματολόγια με σκοπό να ελεγχθεί από τις απαντήσεις των μαθητών κατά πόσο το πρόγραμμα πέτυχε τους αρχικούς στόχους.

Το ενδιαφέρον των μαθητών ήταν αμείωτο σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος και οι πολλές και διαφορετικές δραστηριότητες σε καμιά περίπτωση δεν κούρασε τις ομάδες. Αντίθετα όλα τα παιδιά ανυπομονούσαν για τις ώρες της ευέλικτης ζώνης και αυτό ενθουσίαζε κι εμένα που προσπαθούσα να τους εκπλήττω ευχάριστα με διάφορες δραστηριότητες.

Το μόνο πρόβλημα που αντιμετώπισα ήταν στον καταμερισμό των εργασιών στις ομάδες, όπου υπήρξαν κάποιες αντιδράσεις, αλλά σύντομα από κοινού βρήκαμε τρόπο να μη μένει κανένας παραπονεμένος, κάνοντας κλήρωση.

Οι «αδύνατοι» μαθητές με εξέπληξαν ευχάριστα αφού είχαν την ευκαιρία να δράσουν και να αποτελέσουν έναν κρίκο της ομάδας.

Βέβαια πρέπει να τονίσω εδώ ότι στην επιτυχία του προγράμματος έπαιξε καθοριστικό ρόλο το επίπεδο των μαθητών της Τάξης, αφού πρόκειται για ένα σύνολο στενά δεμένο, για παιδιά με πολλά ενδιαφέροντα και εμπειρίες.

Τελειώνοντας θα έλεγα ότι ήταν και για μένα μια πολύ όμορφη εμπειρία. Ήμουν πολύ κοντά στα παιδιά και κατάφερα να διακρίνω τα ιδιαίτερα χαρίσματα του καθενός ξεχωριστά. Επίσης πείστηκα για τη σπουδαιότητα του διαθεματικού τρόπου προσέγγισης του αναλυτικού προγράμματος, αφού είδα στην πράξη τα αποτελέσματά του.

**ΘΕΜΑ: «Το σχολείο των κοινοτήτων του Κάμπου»
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΜΠΟΥ
«ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΙΩΤΗΣ»**

Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: *Μπαλής Δημήτριος, Πήλικα Μαρία*
Τάξη Ε1 & Ε2

Χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης του Προγράμματος
Το Πρόγραμμα θα υλοποιηθεί από τον Ιανουάριο ως το Μάιο 2004

Επιλογή θέματος

Το συγκεκριμένο θέμα επιλέχτηκε από τα παιδιά μετά από πρόταση του Υπεύθυνου Πολιτιστικών να ασχοληθούμε με την ιστορία του σχολείου μας

Στόχοι

Μέσα από την υλοποίηση του προγράμματος επιδιώκεται οι μαθητές

- να γνωρίσουν καλύτερα το χώρο του σχολείου
- να εντοπίσουν, να οικειοποιηθούν και να μάθουν να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν πηγές ιστορικής πληροφόρησης (έγγραφα, διάφορα έντυπα υλικά, φωτογραφίες κ.ά.)
- να αρχίσουν σταδιακά να κατανοούν τις έννοιες του ιστορικού χώρου και χρόνου
- να αναπτύξουν ενδιαφέρον για την ιστορία, προσεγγίζοντας τη ζωή των προγόνων τους μέσα από την ιστορία ενός οικείου χώρου, όπως το σχολείο τους
- να κοινωνικοποιηθούν εργαζόμενοι συλλογικά
- να συλλέγουν πληροφορίες, να τις διασταυρώνουν και να οδηγούνται σε συμπεράσματα
- να εκφράζονται δημιουργικά μέσα από το λόγο (προφορικό και γραπτό) και την τέχνη

Στάδια υλοποίησης

Έρευνα και συλλογή υλικού

- Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και διαλέγουν ποιο υποθέμα θα επεξεργαστούν. Κάθε ομάδα χωρίζεται σε υποομάδες που αναλαμβάνουν μια συγκεκριμένη δραστηριότητα (ανεύρεση υλικού, φωτογράφιση, συνεντεύξεις, επισκέψεις)
- Άλλες υποομάδες ασχολούνται με την εύρεση υλικού για την αιτιολόγηση της επωνυμίας του σχολείου: «Παναγιώτης Χιώτης», με τη συλλογή φωτογραφικού υλικού (όπως παλαιότερων σχολικών εκδηλώσεων και παλιές ομαδικές φωτογραφίες δασκάλων και μαθητών) και τέλος με την ανεύρεση υλικού από τα αρχεία των σχολείων που συνενώθηκαν για την ίδρυση της σχολικής μονάδας του Κάμπου

Μελέτη και ερμηνεία του υλικού

- Το υλικό που συνέλεξαν οι ομάδες ταξινομείται με τρόπο ώστε να είναι αξιοποιήσιμο ως πηγή, τόσο από την ομάδα όσο και από οποιονδήποτε ενδιαφέρεται για την ιστορία του σχολείου μας
- Όλες οι πληροφορίες διασταυρώνονται και συζητούνται

Παραγωγή έργου

- Διοργανώνεται εκδήλωση για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας με παράλληλη έκθεση του υλικού που έχει συλλεχθεί
- Συντάσσεται άλμπουμ – ντοσιέ με φωτογραφίες και κείμενα καταχωρημένα χρονολογικά για τη βιβλιοθήκη του σχολείου

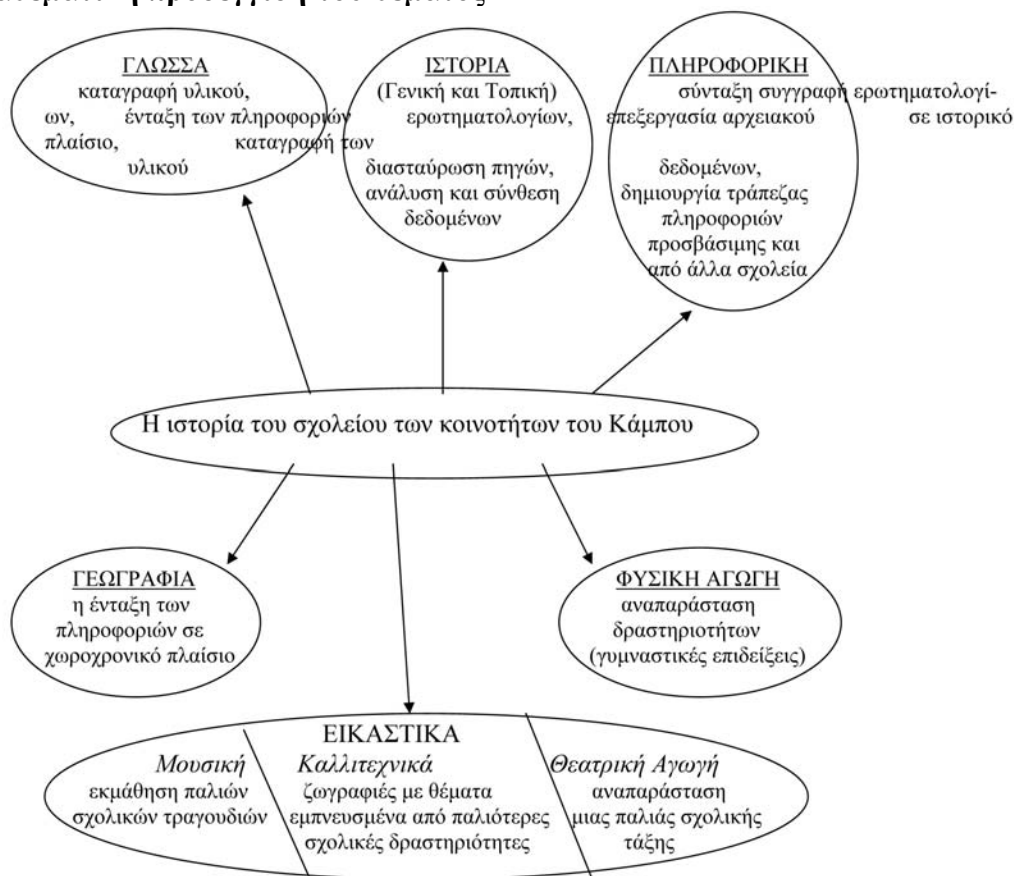
Μεθοδολογία

Για την υλοποίηση του προγράμματος εφαρμόστηκαν η μέθοδος σχεδίων εργασίας, η διαθεματική προσέγγιση (σύμφωνα με το νέο Πρόγραμμα Σπουδών), η έρευνα πεδίου και η ανθρωπολογική έρευνα, καθώς και ο συνδυασμός αυτών των μεθόδων

Συνεργασία με άτομα και φορείς

- Για την ανεύρεση αρχειακού υλικού οι ομάδες συνεργάστηκαν με το Διευθυντή, το προσωπικό του σχολείου και την Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Για την αναζήτηση της πολιτιστικής ταυτότητας του σχολείου, οι μαθητές ήρθαν σε επαφή με κατοίκους των 5 κοινοτήτων που συνίδρυσαν τη σχολική μας μονάδα (παλιοί μαθητές), καθώς με συνταξιούχους δασκάλους που υπηρέτησαν στα σχολεία αυτών των κοινοτήτων

Διαθεματική προσέγγιση του θέματος

Τρόποι αξιολόγησης του Προγράμματος

- Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του Προγράμματος γίνεται, κατά περιόδους, παρουσίαση της πορείας του έργου κάθε υποομάδας στις υπόλοιπες, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ανατροφοδότηση
- Στο τέλος του Προγράμματος θα γίνει η τελική παρουσίαση της εργασίας της κάθε

υποομάδας στο σύνολο των μαθητών. Έτσι δίνεται η δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων, κριτικής και καλόπιστων παρατηρήσεων μεταξύ των μαθητών, δραστηριότητα που αποσκοπεί στη διερεύνηση της επίτευξης ή μη των στόχων του Προγράμματος

Παρατήρηση

Το Πρόγραμμα βρίσκεται στο στάδιο της υλοποίησης και επομένως το υλικό που θα παρουσιάσουμε παρακάτω είναι μόνο ένα μέρος του τελικού «προϊόντος»

Παρουσίαση δείγματος του υλικού και των δραστηριοτήτων

Παλιά βιβλία και τετράδια

Σχολικές γιορτές γονέων και παππούδων

Σχολικές δραστηριότητες μιας άλλης εποχής

Παλιές ομαδικές φωτογραφίες

Επισκέψεις σε παλιά σχολεία (παράγκες και λιώμενα)

ΑΔΕ. 310.8
 Β.Β.Κ. Πλατ. Σπουδών 1
 Απολυτήριον 5
 Φοιτητικόν 5
 Έλεγχου

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δημοσίων Σχολείων
 EN ΚΑΡΡΙΑΔΩΝ
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟΝ

Η κυβέρνηση Έχρησεν τους Χαραυκινούς
 εν Καρριαδαίονσιν παλαιούς κλημάτων
 οργανισμούς εν τη μηδόν της Διοικήσεως Καρριαδών
 εν τω 1942. Λαμβάνον εν τω 1944 είνον με-
 τικώς 1942. διαμοίωσαν πάλιν τα μαθητικά τα Σχ.
 έδραν εν τω οργανώσιν καί εν τω οργανώσιν 1953. 1954
 παρετίθη με εν τω 1953. 1954
 Η διαγωγή της εν τω 1953. 1954
 Επαρτήσιν καί εν τω 1953. 1954
 εν Καρριαδαίονσιν εν τω 1953. 1954

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟΝΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΑΥΣ. ΑΡΙΘΜΟΙ
 Απολυτήριον 16
 Μετασολογίον 99
 Γ. Έλεγχου 16
 Τέλος 16
 Μαρτύριον Διευθ. ή Κοινωνικόν 10

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έτος γεννήσεως 1942

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Καρριαδών
Α' ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
 Καρριαδών

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟΝ

Η μαθητὴς Βασιλικὴ Κυριακὴν Σωφροῦ
 ἐν Καρριαδαίονσιν ἐτὼν 12, πατρὸς Γεωργίου
 διακόσιον πάντων τῶν μαθημάτων τῆς β' τάξεως τοῦ
 σχολείου τούτου κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1953-1954 καὶ τὰς
 νομίμους ἐξετάσεις ὑποστάει ἐκρίθη ὡς ἀπολυθεὶς μετὸν
 γενικῶν βαθμῶν 82,5%
 καὶ διαγωγῆν 82,5%
 Ἐν Καρριαδαίονσιν τῇ 22^ῃ Μαΐου 1954
 ΟΙ ΔΙΔΑΚΤΑΙΟΙ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΜΑ: «Προσωπογραφίες»
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΣΤΕΛΛΑΝΩΝ ΜΕΣΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Μαρία Αλεξάκη, Δήμητρα Διαμάντη

Στόχοι του σχεδίου εργασίας

Βασικός στόχος του σχεδίου είναι μέσα από μια διερευνητική μάθηση, ανακάλυψη της γνώσης, ανάπτυξη της προσωπικότητας και των δεξιοτήτων τους, τα παιδιά:

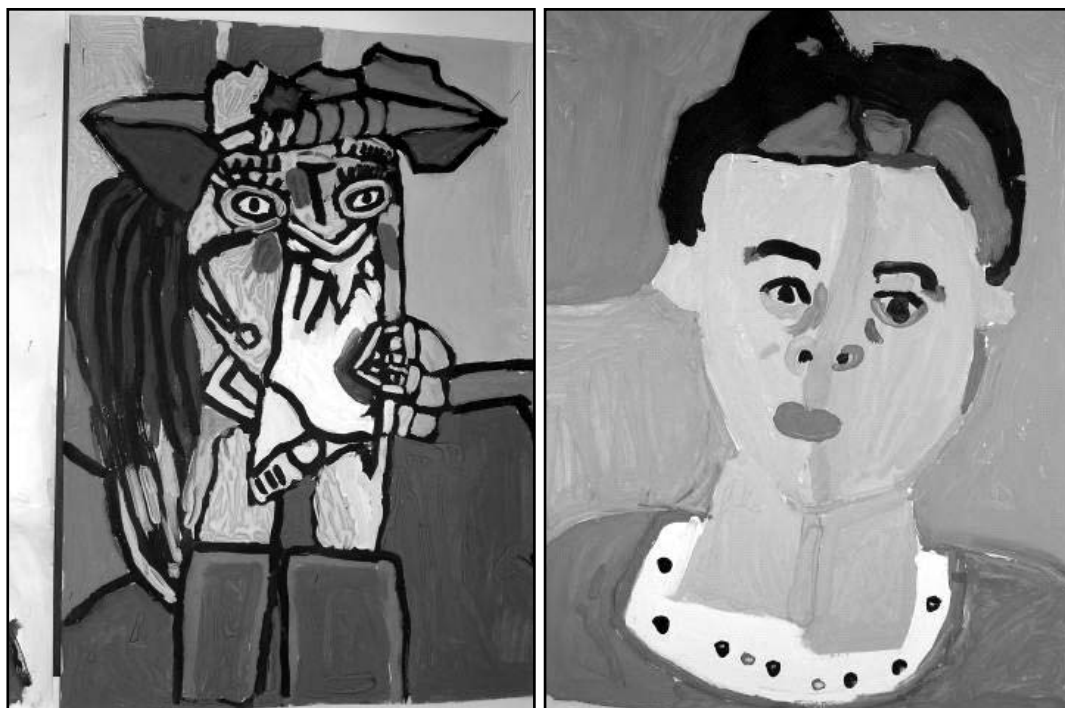
- Να μάθουν τι σημαίνει προσωπογραφία και να δουν προσωπογραφίες μέσα από μια χρονική αναδρομή.
- Να γνωρίσουν μεγάλους ζωγράφους μέσα από τα έργα τους.
- Να καλλιεργηθεί το αισθητικό κριτήριο των παιδιών.
- Να αποκτήσουν γνώσεις για τα χρώματα και τη σημασία της χρήσης τους στις προσωπογραφίες.
- Να εμπλουτιστεί το λεξιλόγιο τους με λέξεις από την ιστορία της τέχνης.
- Να εξασκηθούν στο σχέδιο και τη μίξη χρωμάτων
- Να συνεργαστούν και να δημιουργήσουν τα δικά τους «έργα τέχνης», αντιγράφοντας έργα γνωστών ζωγράφων.
- Να καλλιεργήσουν την κριτική και δημιουργική σκέψη.

Οργάνωση του σχεδίου εργασίας

Α΄ Προβληματισμός, ιδέες και επιθυμίες

Ένα βιβλίο τέχνης ήρθε στο σχολείο από τις νηπιαγωγούς. Οι εικόνες του κέρδισαν το ενδιαφέρον των παιδιών αμέσως και ξεκίνησε η κουβέντα για τις προσωπογραφίες (πορτραίτα). Οι δικές μας ιδέες και επιθυμίες καταγράφηκαν σε ιστόγραμμα και είναι οι εξής:

- Να κάνουμε την προσωπογραφία μας.
- Να δούμε προσωπογραφίες.
- Να μάθουμε για τις προσωπογραφίες
- Να φτιάξουμε προσωπογραφίες σαν τους ζωγράφους.
- Να φτιάξουμε κούκλες.
- Να παίξουμε παιχνίδια με το πρόσωπό μας.
- Να κάνουμε γκριμάτσες.
- Να ζωγραφίσουμε προσωπογραφίες στον ηλεκτρονικό υπολογιστή.
- Να γνωρίσουμε ένα ζωγράφο και να μάθουμε πως δουλεύει.

Β' Συλλογή υλικού και πληροφοριών

- Επειδή το υλικό για το συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας είναι εξειδικευμένο, δεν είναι εύκολο να το βρουν τα παιδιά. Έτσι οι νηπιαγωγοί αναλαμβάνουν να φέρουν στο σχολείο βιβλία τέχνης, για να παρατηρήσουν τα παιδιά προσωπογραφίες και στη συνέχεια να φτιάξουν τα δικά τους «αντίγραφα». Τα παιδιά αναλαμβάνουν να φέρουν στο σχολείο κάθε τι (εικόνες) που τους θυμίζει προσωπογραφίες.
- Σε συνεργασία με τον υπεύθυνο πολιτιστικών θεμάτων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης κ. Ανδρέα Καλογερά, αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε επίσκεψη στη Δημοτική Πινακοθήκη.
- Προγραμματίσαμε επίσκεψη του ζωγράφου κ.Ν. Κόκκαλη στο σχολείο μας για να δείξει στα παιδιά τα «σύνεργα» του ζωγράφου και να τους μιλήσει για τα χρώματα και τα υλικά που χρησιμοποιούν οι ζωγράφοι.
- Τέλος αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε έκθεση με τα έργα που φτιάξαμε σε όλη τη διάρκεια του σχεδίου εργασίας, να καλέσουμε τους γονείς στο σχολείο και να τους πούμε, με σκηνική παρουσίαση, όσα μάθαμε για τις προσωπογραφίες.
- Για να διαφημίσουμε την έκθεσή μας είπαμε να φτιάξουμε και μια αφίσα.

Γ΄ Υλοποίηση

- Μια φορά την εβδομάδα, οι νηπιαγωγοί έφερναν στο σχολείο βιβλία τέχνης με έργα γνωστών ζωγράφων. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν. Άρχισαν να ρωτούν και να ενδιαφέρονται για ό,τι έβλεπαν. Έτσι «γνωρίσαμε» αρκετούς γνωστούς ζωγράφους. Σταθήκαμε σε έργα που ήταν για κάποιο λόγο γνωστά στα παιδιά, όπως το πορτραίτο της Μόνα Λίζα του Λεονάρντο Ντα Βίντσι, αλλά και σε έργα που τα εντυπωσίασε ο τρόπος που ήταν ζωγραφισμένα, όπως η γυναίκα που κλαίει του Πάμπλο Πικάσο. Στη συνέχεια δημιουργήσαμε μια σειρά από «αντίγραφα» έργων τέχνης.
- Παίξαμε με τη σκιά που κάνει το πρόσωπό μας και φτιάξαμε προσωπογραφίες με τη σκιά μας.
- Σταθήκαμε απέναντι ανά δύο και αφού παρατηρήσαμε καλά τα χαρακτηριστικά του απέναντί μας ζωγραφίσαμε την προσωπογραφία του. Κατά τη διάρκεια αυτής της εργασίας ένα παιδί πρότεινε να ζωγραφίσουμε και τις προσωπογραφίες των νηπιαγωγών.
- Μιλήσαμε για την αυτοπροσωπογραφία ,είδαμε αυτοπροσωπογραφίες γνωστών ζωγράφων και φτιάξαμε ο καθένας τη δική του.
- Παίξαμε με γκριμάτσες στον καθρέφτη και μιλήσαμε για τις γελοιογραφίες και τα σκίτσα και τις καρικατούρες. Φέραμε στο σχολείο κόμικς και γελοιογραφίες δημοσιευμένες σε έντυπα.
- Στις προσεχείς δραστηριότητες μας περιλαμβάνονται, η επίσκεψή μας στη Δημοτική Πινακοθήκη καθώς και η επίσκεψη του ζωγράφου κ. Κόκκαλη στο σχολείο μας. Επίσης η επίσκεψή μας στο Δημοτικό Σχολείο Καστελλάνων Μέσης, όπου σε συνεργασία με το διευθυντή του σχολείου κ. Π. Ποζίδη θα προσπαθήσουμε να ζωγραφίσουμε προσωπογραφίες στον Η/Υ.

Δ' Παρουσίαση

Με το τέλος του σχεδίου εργασίας έχει σχεδιαστεί από τις νηπιαγωγούς και τα παιδιά να πραγματοποιηθεί στο σχολείο έκθεση με τα έργα των παιδιών και μια μικρή γιορτή στη διάρκεια της οποίας τα παιδιά θα πουν, με σκηνική παρουσίαση, στους γονείς τους όλα όσα έμαθαν κατά τη διάρκεια του σχεδίου εργασίας.

Ε' Αξιολόγηση

Τα παιδιά, οι νηπιαγωγοί και οι γονείς θα εκφράσουν τα συναισθήματά, τις εντυπώσεις τους και τις παρατηρήσεις τους καθώς και τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια του σχεδίου εργασίας.

Στο ιστόγραμμα θα σημειώσουμε δίπλα στις ιδέες και επιθυμίες μας ποιες πραγματοποιήσαμε.

Επίσης μπορεί να δοθεί σε κάθε παιδί ένα απλό ερωτηματολόγιο που θα συμπληρωθεί στο σπίτι από τα παιδιά και τους γονείς τους και θα ανακοινωθεί στο Νηπιαγωγείο.

**ΘΕΜΑ: «Διαθεματική προσέγγιση της προετοιμασίας του εορτασμού της
Εθνικής Επετείου της 25ης Μαρτίου 1821»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Γιάννης Καψάσκης
Τάξη ΣΤ΄**

Σκοπός Σχεδίου Εργασίας:

- Η διατήρηση της εθνικής ιστορικής μνήμης.

Στόχοι Σχεδίου Εργασίας:

που αφορούν στη μαθησιακή διαδικασία:

- Να συνδέσουν οι μαθητές το μάθημα της Ιστορίας της ΣΤ΄ Τάξης με τη σχολική γιορτή για την Εθνική Επέτειο της 25ης Μαρτίου.

- Να γνωρίσουν το γεωγραφικό χώρο που έδρασαν οι «πράκτορες» της Φιλικής Εταιρείας στην προεπαναστατική περίοδο (σύνδεση με τοπική ιστορία).
- Να έρθουν σε επαφή με τα ήθη τα έθιμα της εποχής εκείνης.
- Να επεξεργαστούν γλωσσικά το θεατρικό κείμενο «Το Μεγάλο Χρέος» του Αντ.Δελώνη* (διευκρίνιση γλωσσικών ιδιοματισμών-διεξοδική ανάλυση χαρακτήρων ηρώων).
- Να μάθουν για το ρόλο των γυναικών της περιόδου εκείνης.

που αφορούν στο στήσιμο θεατρικής παράστασης:

- Να συνδυάσουν τις πληροφορίες του κειμένου με την αισθητική τους αντίληψη για να σχεδιάσουν τα κοστούμια και τα σκηνικά.
- Να καλλιεργηθούν πολιτιστικά και αισθητικά κατανοώντας το ρόλο της τέχνης του θεάτρου.
- Να ανακαλύψουν και να εκφράσουν τις δημιουργικές τους ικανότητες.
- Να εκφραστούν με την κίνηση και το λόγο.
- Να ενδιαφερθούν δημιουργικά για τα μαθήματα.

που αφορούν στην κοινωνικοποίηση των μαθητών:

- Να αναπτύξουν θετική αλληλεξάρτηση -αλληλεπίδραση καθ' όλη τη διαδικασία της προσέγγισης του θέματος.
- Να αναλάβουν ρόλους στην ομάδα.
- Να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας στην ομάδα.
- Να αναπτύξουν κοινωνικότητα υπευθυνότητα και ικανότητα επικοινωνίας.
- Να επιλύσουν τις διαφωνίες / συγκρούσεις χωρίς να διαταράσσεται το συνεργατικό πνεύμα της ομάδας.

* «25^η Μαρτίου 1821 – 4 Πλήρεις Σχολικές Γιορτές – Ποιήματα - Πανηγυρικός», Αντ.Δελώνη – Κων. Καλαπανίδα, Αθήνα 1976

Σύνδεση με μαθήματα (Διαθεματικότητα)

Διδακτικές ενέργειες / Σύνδεση με μαθήματα (διαθεματικότητα)

- Μελέτη ιστορικής περιόδου λίγο πριν την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης (Δράση Φιλικής Εταιρείας και σταδιακή ωρίμανση της ιδέας για Επανάσταση, αυτή τη φορά συντονισμένης και οργανωμένης και όχι τοπικά περιορισμένης). Μαθήματα: Γλώσσα, Ιστορία, Γεωγραφία
- Γεωγραφική μελέτη της περιοχής στην οποία θα ξεκινήσει και θα εδραιωθεί η

Επανάσταση (Πελοπόννησος-Πάτρα, Βαλτέτσι, Τριπολιτσά, Καλαμάτα). Μαθήματα: Γλώσσα, Ιστορία, Γεωγραφία

- Επίσκεψη στο Εκκλησάκι του Άι Γιώργη των Φιλικών – Δραματοποίηση όρκου Φιλικών. Μαθήματα: Γλώσσα, Τοπική Ιστορία, Αισθητική Αγωγή
- Γλωσσική επεξεργασία του θεατρικού κειμένου «Το Μεγάλο Χρέος» του Α.Δελώνη (διεξοδική ανάλυση χαρακτήρων ηρώων, εντοπισμός ιδιαίτερων γλωσσολογικών στοιχείων, ηθών και εθίμων και σύγκρισή τους με τα σημερινά) Μαθήματα: Γλώσσα, Ιστορία, Γεωγραφία, Λαογραφία
- Αναφορά στο ρόλο και τη θέση της γυναίκας της υπό μελέτη ιστορικής περιόδου και σύγκριση με το τι συμβαίνει σήμερα. Μαθήματα: Γλώσσα, Ιστορία, Κοινωνική κ' Πολιτική Αγωγή
- Επεξεργασία του θεατρικού κειμένου μέσα από το θεατρικό παιχνίδι. Μαθήματα: Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή
- Επιλογή ρόλων από τους μαθητές. Μαθήματα: Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή
- Πρόβες. Μαθήματα: Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή
- Επιμέλεια/κατασκευή κοστούμιών και σκηνικών. Μαθήματα: Γλώσσα, Λαογραφία, Αισθητική Αγωγή
- Μουσική επένδυση του έργου. Μαθήματα: Γλώσσα, Λαογραφία, Αισθητική Αγωγή
- Παρουσίαση του έργου κατά τη διάρκεια της σχολικής γιορτής για την Εθνική Επέτειο. Μαθήματα: Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή

Μέθοδος

Μαθητοκεντρική- Ομαδοσυνεργατική- Διαθεματική- Θεατρικό Παιχνίδι

Ρόλος Δασκάλου-Μαθητών:

- **μαθητές:** αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, αυτενεργούν, μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν, πώς να συνεργάζονται και να επικοινωνούν αποτελεσματικά με το περιβάλλον και τελικά να διαμορφώνουν θετική στάση απέναντι στη μάθηση και στο σχολείο και την ευρύτερη κοινωνία. Εργάζονται άλλοτε ατομικά, άλλοτε ομαδικά και άλλοτε σε επίπεδο Τάξης. Όταν εργάζονται ατομικά κάνουν σύνθεση των εργασιών τους σε επίπεδο ομάδας και στη συνέχεια γίνεται σύνθεση των εργασιών σε επίπεδο Τάξης, ώστε να βγει το τελικό κείμενο.
- **δάσκαλος:** καθοδηγητής, διαμεσολαβητής, σύμβουλος. Συντονίζει, υποστηρίζει και εμπνυχώνει τις προσπάθειες των μαθητών του, ανατροφοδοτεί και εκφράζει διακριτικά τη γνώμη του.

Πηγές αναφοράς

«Εισαγωγικό σημείωμα - Ευέλικτη ζώνη διαθεματικών προσεγγίσεων. Μια καινοτομία στο ελληνικό σχολείο» Επιμορφωτικό σεμινάριο Συμβούλου Εκπαίδευσης Π.Ε Ζακύνθου –Ζάκυνθος Σεπτέμβρης 2001

«Ευέλικτη Ζώνη», ΦΕΚ'1376 τ.Β'18-10-2001, άρθρο 5, σελ. 1731 - 1737

«Βλέπω το σημερινό κόσμο» - «Πολυθεματικό» βιβλίο δημοτικού σχολείου για την ευέλικτη ζώνη, ΥΠΕΠΘ/ΠΙ – Αθήνα, 2001

«Βλέπω το σημερινό κόσμο» - Δημιουργικές διαθεματικές δραστηριότητες για την ευέλικτη ζώνη του δημοτικού σχολείου ΥΠΕΠΘ/ΠΙ – Αθήνα, 2001

«Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του πιλοτικού προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης», Ημερίδα Παιδαγωγικού Ινστιτούτου – Πάτρα, Φεβρουάριος 2002

«Θεατρική Αγωγή 1», Βιβλίο για το δάσκαλο, Εκδόσεις ΟΕΔΒ, 1993

«Το Θεατρικό Παιχνίδι», Λάκη Κουρετζή, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, 1991

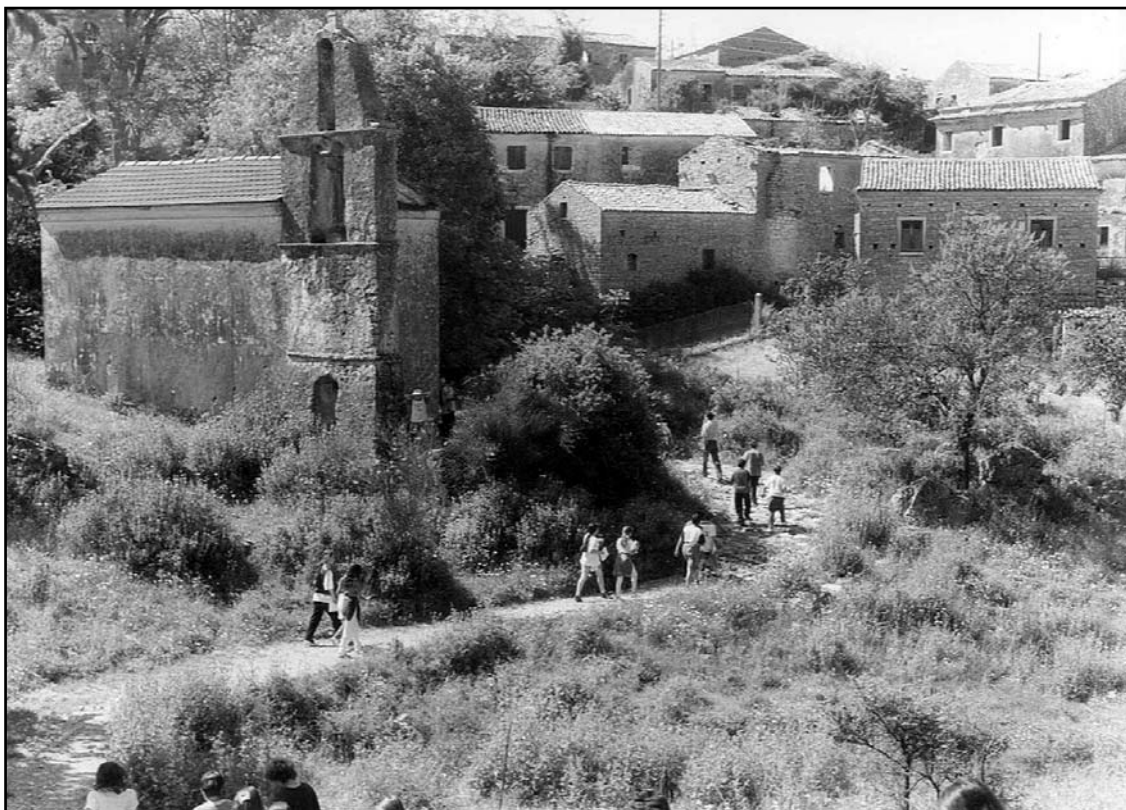
«Η Δραματοποίηση για Παιδιά», Άλκηστις, Εκδόσεις Άλκηστις, 1991
 «Θέατρο και παιδεία», Θόδωρος Γραμματάς, Αθήνα 1997
 «Το Θεατρικό Παιχνίδι» G.Faure-S. Lascar, Gutenberg, 1990
 «Κατασκευές για Κολλάζ Θέατρο Αρχιτεκτονική» Απόστολος Ν. Μαγουλιώτης, Εκδόσεις Gutenberg 1999
 «Μουσική Αγωγή 1», Βιβλίο για το δάσκαλο, Εκδόσεις ΟΕΔΒ
 «Θεατρική Αγωγή», Α.Θ. Φλώρου, Εκδόσεις Αρσενίδης χχ
 «Μουσικά παιχνίδια» Βιβλίο 1-2, Γιώργος Σακελλαρίδης-Τατιάνα Ραΐση Βολανάκη, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 1993
 «Το Σχολείο –Εργαστήρι Τέχνης και Δημιουργίας», Α.Π.Θ Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1994
 «Παιδικός Οδηγός για Γνωριμία με το Θέατρο», Μεταφορά Τάσου Λιγνάδη, Εκδόσεις Διάγραμμα 1985
 «Fantasyland-Θέατρο για Παιδιά και Νεανικό Κοινό», Θόδωρου Γραμματά, Εκδόσεις Τυπωθήτω, 1997
 «Θεατρική Παιδεία και Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών», Θόδωρου Γραμματά, Εκδόσεις Τυπωθήτω, 1997
 «Κοινωνικό Θέατρο», Μανώλης Φιλιππάκης, χε, χχ

Άρθρα:

«Η Σχέση του Θεάτρου με τα Διδασκόμενα Μαθήματα», Λίτσα Λαμπέση, «Ανοιχτό Σχολείο» Τεύχος 11
 «Το Θέατρο στο Σχολείο δεν είναι Μοναχική Υπόθεση», Κώστας Χωρεάνθης, «Διαβάζω» Τεύχος 214 - Θέατρο και Παιδί
 «Θέατρο για Παιδιά- 6 Τύψεις + 1 Ελπίδα», Διω Καγγελάρη,
 «Διαβάζω» Τεύχος 214 - Θέατρο και Παιδί
 «Το Θεατρικό Παιχνίδι στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση», Καλή Καβαθά, «Εκπαιδευτική Κοινότητα» Τεύχος 20
 «Το Θεατρικό Παιχνίδι σα Μέθοδος Διδασκαλίας», Έλλη Μήτση,»Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης» Τεύχος 5
 «Το Θεατρικό Παιχνίδι ως Δραστηριότητα ήστη Φαντασία λέμε... Ναι», Μαρίνα Παντελέων, «Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης» Τεύχη 5-7

**ΘΕΜΑ: «Κερκυραϊκό αγροτικό σπίτι και αποθηκευτικοί χώροι»
1^ο ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΘΙΝΑΛΙΩΝ
Τάξη Ε΄**

Εφαρμόζοντας την καινοτόμο παρέμβαση που αφορά την Ευέλικτη ζώνη, σε συνεργασία με το σχολικό σύμβουλο και το διευθυντή του σχολείου, ξεκινήσαμε, στα πλαίσια του ευρύτερου εκπαιδευτικού σχεδιασμού, την εργασία στην Τάξη.

Αρχικά έγινε συζήτηση για να διερευνηθεί τι είναι εκείνο που ενδιαφέρει και απασχολεί περισσότερο τα παιδιά. Καταλήξαμε ότι θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον να μελετήσουν και να γνωρίσουν το «Κερκυραϊκό αγροτικό σπίτι και τους αποθηκευτικούς του χώρους», κι έτσι τιτλοφορήθηκε η εργασία.

Στη συνέχεια μόνα τους οργάνωσαν το πλάνο εργασίας. Χωρίστηκαν σε ομάδες των 5-6 ατόμων, ορίζοντας η κάθε ομάδα από έναν υπεύθυνο. Συμφώνησαν για το γενικότερο συντονισμό της πορείας της εργασίας και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που θα παρουσιάζονταν. Αφού ολοκληρώθηκε το αρχικό στάδιο προβληματισμού και προσέγγισης, ξεκίνησε το δεύτερο μέρος που ήταν και το πιο ουσιαστικό.

Οι μαθητές εφοδιάστηκαν με το κατάλληλο υλικό όπως βιβλία, φωτογραφικές μηχανές, χαρτόνια κ.λ.π. και με ιδιαίτερο ζήλο φωτογράφισαν και βιντεοσκόπησαν απ' όλα

τα χωριά που αποτελούν το Δήμο Θιναλίων, διάφορα παραδοσιακά σπίτια και αποθηκευτικούς χώρους- κατώγια καθώς και στάβλους. Παράλληλα πήραν συνεντεύξεις από κατοίκους των χωριών αυτών. Η διαδικασία αυτή κράτησε σχεδόν ενάμιση μήνα.

Στη συνέχεια συγκεντρώνοντας αυτό το υλικό, προσπάθησαν να κατανοήσουν τα κριτήρια της οικιστικής και αρχιτεκτονικής διαμόρφωσης των χωριών και των σπιτιών. Ταυτόχρονα έκαναν συγκρίσεις με οικισμούς και περιοχές της υπόλοιπης Ελλάδας.

Τα συμπεράσματα που έβγαλαν τα παιδιά ήταν ιδιαίτερα χρήσιμα και οδηγήθη-

καν στο να ευαισθητοποιηθούν σε πολύ μεγάλο βαθμό για τον τόπο τους. Χαρακτηριστικό είναι ότι στο προσεχές μέλλον αποφάσισαν να μελετήσουν τα ήθη και τα έθιμα, την ενδυμασία, τους χορούς κ.λ.π. των χωριών ως συνέχεια και επέκταση της παρούσας εργασίας.

Καταθέτοντας τις παρατηρήσεις μου και παρουσιάζοντας το γενικότερο σχεδιασμό της εργασίας, τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και λοιπά στοιχεία, είναι χρήσιμο να αναφέρω τα παρακάτω:

Η Τάξη αποτελείται από 24 μαθητές: 8 αγόρια και 16 κορίτσια που προέρχονται απ' όλα τα χωριά του Δήμου Θιναλίων. Υπάρχουν παραθαλάσσια τουριστικά χωριά καθώς και ορεινά. Οι ασχολίες των κατοίκων έχουν να κάνουν κυρίως με τον τουρισμό και με τη συλλογή του ελαιοκάρπου. Αυτά τα στοιχεία είναι χρήσιμα, για να κατανοηθούν οι στόχοι και οι σκοποί του προγράμματος.

Στόχοι του προγράμματος ήταν η επαφή των μαθητών με τον κοινωνικό τους περίγυρο και η ενεργοποίησή τους προς την κατεύθυνση αυτή. Μέσω αυτών των στόχων δόθηκε η ευκαιρία στους μαθητές να γνωρίσουν παλιά παραδοσιακά σπίτια, να δουν διάφορους αποθηκευτικούς χώρους, να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα διάφορα επαγγέλματα των κατοίκων άλλοτε και τώρα και να ερμηνεύσουν διάφορα έθιμα, συνήθειες, συμπεριφορές κ.λ.π.

Τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να γίνουν φωτογράφοι, δημοσιογράφοι, εικονολήπτες, σχολιαστές, ιστορικοί. Οι πηγές που χρησιμοποίησαν για την εργασία τους ήταν η Βιβλιοθήκη του Γυμνασίου Θιναλίων όπου βρήκαν αρκετό και πλούσιο σε ποιότητα υλικό, οι κάτοικοι των χωριών- κύρια οι ηλικιωμένοι- που έδωσαν πολλές και χρήσιμες πληροφορίες. Επίσης υπήρξε συνεργασία με διάφορους φορείς όπως ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων και με το Δήμο Θιναλίων που μας προσέφερε τα λεωφορεία για τις μετακινήσεις.

Ολοκληρώνοντας παρατίθεται στη συνέχεια ημερολογιακά η πορεία της όλης εργασίας με την παρατήρηση ότι υπήρξαν φορές που οι συναντήσεις δεν πραγματοποιή-

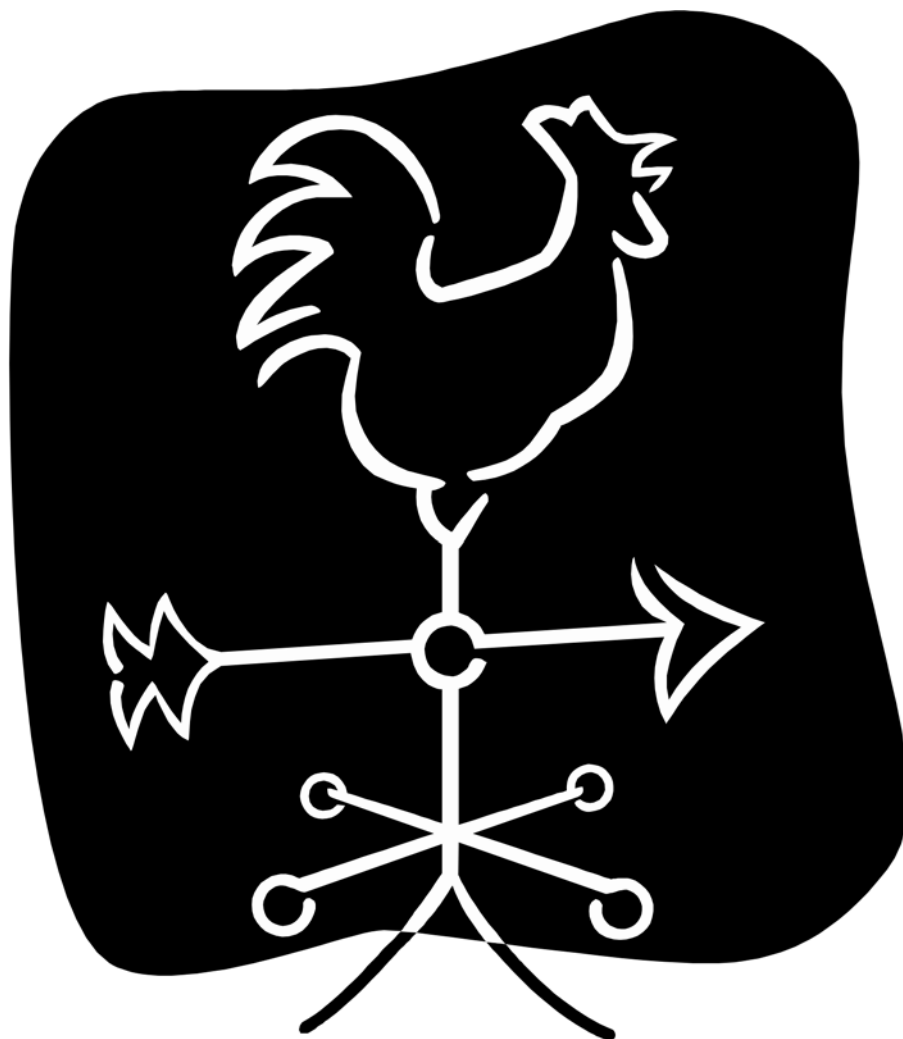

θηκαν λόγω των εθνικών εκλογών και της συμμετοχής των μαθητών της Τάξης στις διάφορες σχολικές εκδηλώσεις.

1η συνάντηση: 9-10-2003	Συζήτηση- επιλογή θέματος
2η συνάντηση: 16-10-2003	Δημιουργία ομάδων- Ορισμός υπευθύνων- Τρόπος λειτουργίας ομάδων
3η συνάντηση: 23-10-2003	Επίσκεψη στη βιβλιοθήκη
4η συνάντηση: 1-11-2003	Προβληματισμοί - Συζήτηση- ΣύνΤάξη ερωτηματολογίου για τις συνεντεύξεις
5η συνάντηση: 7-11-2003	Συγκέντρωση υλικού- Διορθωτικές παρεμβάσεις
6η συνάντηση: 14-11-2003	Αποκωδικοποίηση συνεντεύξεων
7η συνάντηση: 21-11-2003	Επικόλληση του υλικού σε χαρτόνια- Ανάρτησή τους στην Τάξη
8η συνάντηση: 28-11-2003	Συζήτηση- Συντονισμός των ομάδων για φωτογράφιση σπιτιών, αποθηκευτικών χώρων
9η συνάντηση: 16-1-2004	Επίσκεψη σε ορεινούς οικισμούς- φωτογράφιση
10η συνάντηση: 23-1-2004	Επικόλληση φωτογραφιών σε χαρτόνια- Ανάρτησή τους
11η συνάντηση: 6-2-2004	Επίσκεψη μαθητών σε χωριά για βιντεοσκόπηση
12η συνάντηση: 12-3-2004	Συζήτηση, εντυπώσεις από τις επισκέψεις στα χωριά
13η συνάντηση: 19-3-2004	Ολοκλήρωση – Κριτική του προγράμματος. Συζήτηση και απόφαση για έναρξη επόμενου προγράμματος συναφούς με το πρώτο που αφορά ήθη και έθιμα, ενδυμασία, χορούς και τραγούδια, λεξιλόγιο, παροιμίες, παραμύθια, παραδόσεις κ.λ.π.

ΘΕΜΑ: «Ο αέρας»
2/Θ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΝΑΛΙΩΝ - ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης:

Χριστόγερου Κατερίνα, Αρμενιάκου Κων/να, Φαβιάνου Ευγενία, Κέφη Κατερίνα

Στοιχεία του προγράμματος:

Επιμέρους Θέματα

1. Τα είδη του αέρα.
2. Σημασία του αέρα στο κλίμα.
3. Τα σημεία του ορίζοντα.
4. Ο αέρας στην ζωή μας: κίνδυνοι- χρησιμότητα- ψυχαγωγία
5. Ρύπανση του αέρα.

Αφόρμηση

1. Το πέταμα του χαρταετού.
2. Εκτακτο δελτίο θυελλωδών ανέμων.

Σκοποί του προγράμματος

1. Να γνωρίσουν τον αέρα και την σημασία του στο κλίμα και στην ζωή μας.

2. Να γνωρίσουν τα είδη του αέρα.
3. Να μάθουν τα σημεία του ορίζοντα.
4. Να συνειδητοποιήσουν τους κινδύνους.
5. Να ανακαλύψουν τρόπους ψυχαγωγίας.
6. Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιο τους με καινούριες λέξεις και έννοιες.

Μεθοδολογία- στάδια υλοποίησης του προγράμματος (δραστηριότητες)

Διαθεματική προσέγγιση. Μέθοδος σχεδίων εργασίας (Project).

1. Ιστόγραμμα :Τα θέματα επεξεργασίας επιλέγονται από τα παιδιά.
2. Δημιουργία θεματικού χάρτη.
3. Συγκέντρωση υλικού από περιοδικά, εφημερίδες, βιβλία, διαδίκτυο..
4. Ο αέρας μέσα από τη Μουσική, τα καλλιτεχνικά, τη ζωγραφική, το θέατρο, τη δραματοποίηση.
5. Αξιολόγηση του προγράμματος.

Γνωστικοί τομείς που εμπλέκονται

Γλώσσα:

Περιβάλλον με δείγματα και ερεθίσματα γραπτού λόγου.

Φωνήματα-γραφήματα- ταύτιση.

Ονομασία των ανέμων.

Ονομάζουμε και διαβάζουμε τα σημεία του ορίζοντα.

Ανάγνωση ιστορίας: «Οι άνεμοι». Επεξεργασία του κειμένου. Ανάγνωση του ποιήματος: «ο ήλιος και ο αέρας».

Μαθηματικές έννοιες και γεωμετρία:

Χωρικές έννοιες, ασκήσεις χώρου με κατεύθυνση.

Μεγέθη, ένταση ανέμων.

Μέτρηση – μποφόρ.

Σύγκριση όγκων αέρα (μέσα σε μπαλόνια)

ΔιάΤάξη εικόνων, με βάση την ένταση του αέρα.

Φυσική:

Ο αέρας πηγή ενέργειας, εφαρμογές της αιολικής ενέργειας. Πειράματα με τον αέρα. Ανεμόμυλοι .

Γεωγραφία:

Τα σημεία του ορίζοντα.

Έκφραση και δημιουργία:

Μουσική (τραγούδι, δημιουργία ήχων, κλασικά μουσικά ακούσματα).

Θεατρικό παιχνίδι (τα σημεία του ορίζοντα και οι ανεμοδείκτες).

Εικαστικά (ζωγραφική με καλαμάκι, χαρτοκοπτική, χάρτινος αέρας, χειροτεχνία αερόστατα και φουρφούρια, χαρτοδιπλοτική χάρτινες σαΐτες).

Δραματοποίηση (ο ήλιος και ο αέρας).

Φυσική Αγωγή:

Ομαδικά παιχνίδια με χάρτινα πιάτα, χάρτινες μπάλες, χαρταετούς, κορδέλες, χαρτοπετσέτες. Ο αέρας στον αθλητισμό(ιστιοπλοΐα, αεροπτερισμός, αερόστατα).

Μελέτη περιβάλλοντος:

Ρύπανση του αέρα, σημασία του αέρα στο κλίμα.

Αγωγή υγείας:

Η σημασία του καθαρού αέρα στον οργανισμό μας και το κάπνισμα βλαβερό για την υγεία μας.

1. «Πειράματα με τον αέρα» εκδ. Ερευνητές
2. Ανθολόγιο δημοτικού:
«Ο ήλιος κι ο αέρας», ποίημα.
«Οι άνεμοι», λαϊκός μύθος.
3. «Τα έλατο που ξεγέλασε τον άνεμο» εκδ. Φυτράκη
4. Οι ασκοί του Αιόλου (Ομήρου Οδύσσεια)

Αφόρμηση: το πέταγμα του χαρταετού την καθαρά Δευτέρα.

Στόχοι:

1. Να γνωρίσουν τον αέρα και την σημασία του στο κλίμα και στην ζωή μας.
2. Να γνωρίσουν τα είδη του αέρα.
3. Να μάθουν τα σημεία του ορίζοντα.
4. Να συνειδητοποιήσουν τους κινδύνους.
5. Να ανακαλύψουν τρόπους ψυχαγωγίας.
6. Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με καινούργιες λέξεις και έννοιες.

1η Φάση: Σχεδιασμός

Μετά τη συζήτηση για το πέταγμα του χαρταετού την Καθαρή Δευτέρα, εκδηλώθηκε ενδιαφέρον από τα νήπια για περισσότερες πληροφορίες για τον αέρα και γενικά για τι πετάει στον ουρανό. Αφού καταγράψαμε τις προτάσεις αυτές και φτιάξαμε το ιστόγραμμα, δημιουργήσαμε το θεματικό χάρτη που μας βοηθάει να προσεγγίσουμε και να επεξεργαστούμε το θέμα αυτό πιο σφαιρικά και ολοκληρωμένα.

2η Φάση: Διεξαγωγή δραστηριοτήτων

Φτιάξαμε χαρταετούς και βγήκαμε με τα παιδιά στην αυλή για να τους πετάξουμε. Παρατηρήσαμε τη φορά (κατεύθυνση) του αέρα :από πού φυσάει / προς τα πού φυσάει... κτλ. Προσπαθήσαμε να πετάξουμε τους δικούς μας χαρταετούς.

Φουσκώσαμε μπαλόνια. Θέσαμε ερωτήματα:

- τι θα συμβεί αν φουσήξω μέσα σε ένα μπαλόνι;(δοκιμάζουμε)
- τι θα συμβεί αν ελευθερώσω τον αέρα που κρύβει το μπαλόνι; (δοκιμάζουμε)
- τι θα συμβεί αν τρυπήσω το μπαλόνι;(δοκιμάζουμε)
- από πού βγαίνει ο αέρας που φουσήξαμε στο μπαλόνι; Από πού αναπνέουμε; Ασκήσεις αναπνοής(εισπνοές/ εκπνοές).
- Ο αέρας που εισπνέουμε είναι κρύος. Ο αέρας που εκπνέουμε είναι ζεστός (δοκιμάζουμε).
- Τι θα συνέβαινε αν δεν υπήρχε ο αέρας; Ας κλείσουμε στόμα και μύτη να δούμε. Τι θα συμβεί στα ζώα αν πάψει να υπάρχει αέρας; Τι θα συμβεί στα φυτά; Κάνουμε το πείραμα με το κερί. Το κερί σβήνει όταν το σκεπάσουμε με ένα γυάλινο ποτήρι, γιατί δεν υπάρχει οξυγόνο. Μιλήσαμε για την ασφυξία και σε ποιους χώρους μπορεί να μας συμβεί.
- Υπάρχει αέρας μέσα στην Τάξη μας; Και πώς το καταλαβαίνουμε. Κάνουμε το πείραμα με το κερί που σβήνει όταν είναι ανάμεσα από 2 ανοιχτές πόρτες γιατί κάνει ρεύμα.
- Παρατηρήσαμε το δελτίο καιρού που είναι αναρτημένο στο σχολείο μας, και βρήκαμε την εικόνα που ταιριάζει στον αέρα. Αποφασίσαμε να παρακολουθούμε για το επόμενο διάστημα, το δελτίο καιρού από το ραδιόφωνο και να καταγράψουμε τις έννοιες που χρησιμοποιούν οι μετεωρολόγοι στην παρουσίαση του. Συγκρίνουμε όγκους αέρα (μέσα σε φουσκωμένα μπαλόνια).

Τα παιδιά ντύθηκαν μπαλονάδες φορώντας τα κατάλληλα καπέλα.

- Διαβάζουμε την ιστορία για τον ασκό του Αιόλου. Παίζαμε με τους ανέμους που ξέφυγαν από τον ασκό του Αιόλου: ο αέρας μας χαϊδεύει το πρόσωπο, παίζει με τα μαλλιά μας, ανοίγει τα μπουφάν μας, είναι κρύος και μας παγώνει, είναι άγριος και κονεύει να μας ρίξει κάτω.
- Κάναμε τους ήχους του αέρα: ο αέρας σφυρίζει, μουγκρίζει, βγάζει ήχους.
- Είπαμε το τραγούδι «ο αέρας μουρμουρίζει».
- Κάναμε τα σύννεφα που τα σπρώχνει ο αέρας, τα δέντρα που τα κουνάει ο αέρας, την θάλασσα με τους κυματισμούς της.
- Κάναμε αναπαράσταση της έντασης των ανέμων με την βοήθεια του σώματος και των μουσικών οργάνων. Τα κουδουνάκια, οι μαράκες, και το τύμπανο μας βοήθησαν να γίνουμε οι ίδιοι άνεμοι. Όταν χτυπάμε απαλά τα κουδουνάκια, τα παιδιά είναι η αύρα και κινούνται στο χώρο χαϊδεύοντας απαλά τα φύλλα των δέντρων. Όταν χτυπάμε τις μαράκες τα νήπια είναι μέτριος ή ισχυρός άνεμος, ανάλογα με το ρυθμό.

Όταν ακούγεται το τύμπανο, γίνονται καταιγίδες.

- Δηγούμαστε στα παιδιά την ιστορία του Μποφόρ που ήταν ναύαρχος και επινόησε έναν τρόπο για να μετράει τη δύναμη του ανέμου: την κλίμακα Μποφόρ.
- Φτιάχνουμε μία κλίμακα Μποφόρ σε πλατιά λωρίδα χαρτονιού: αριστερά σε κουτάκια βάζουμε, τους αριθμούς από το 0 ως το 12 και δεξιά ζωγραφίζουμε εικόνες που αποτυπώνουν την ένταση του αέρα και γράφουμε το όνομα (νηνεμία, αύρα, μέτριος, δυνατός, θύελλα, ισχυρή θύελλα, τυφώνας).
- Κάναμε σειροθέτηση: από τους ασθενείς στους ισχυρούς ανέμους με κορδέλες που τις κουνούσαν ανάλογα.
- Με το μεγάλο πολύχρωμο αερόστατο που διαθέτουμε στο σχολείο παίξαμε προσπαθώντας να πατάξουμε ψηλά και τραγουδώντας το τραγούδι: «πολύχρωμο αερόστατο από τον ουρανό».
- Θέτουμε στα παιδιά τον εξής προβληματισμό: Ποιος είναι πιο δυνατός, ο αέρας ή ο ήλιος; Τους ζητάμε να το σκεφτούν, να συζητήσουν με τους γονείς τους και να μας απαντήσουν την επόμενη μέρα. Το άλλο πρωί, τα παιδιά απαντούν στο ερώτημα με επιχειρήματα. Μετά από τη συζήτηση, τους διαβάζουμε το ποίημα: «ο ήλιος και ο αέρας».

Κάνουμε την δραματοποίηση του ποιήματος.

«ο ήλιος, ο αέρας, ο γέρος με την κάπα»

- Παίζουμε το παιχνίδι: «Πετάει- πετάει».
 - Δίνουμε στα παιδιά ένα φύλο εργασίας όπου πρέπει να ζωγραφίσουν μόνο ότι πετάει στον ουρανό.
 - Θέτουμε στα παιδιά τον προβληματισμό: Γιατί πετούν τα αερόστατα, τα αεροπλάνα, το πουλιά, τα μπαλόνια των πανηγυριών και όχι αυτά που φουσκώσαμε στο σχολείο; Τα παιδιά δίνουν τις δικές τους απαντήσεις. Με την βοήθεια εποπτικού υλικού δίνουμε τις κατάλληλες απαντήσεις. Κάνουμε το πείραμα με τα πούπουλα. Πάνω σε θερμαινόμενο σώμα καλοριφέρ τοποθετούμε φτερά και παρατηρούμε ότι με την βοήθεια της θέρμανσης τα φτερά ανεβαίνουν προς τα επάνω. Έτσι ερμηνεύουμε το πέταμα του αερόστατου, με τον ζεστό αέρα να ανεβαίνει προς τα επάνω.
 - Φτιάξαμε αερόστατα με μπαλόνια και λωρίδες εφημερίδας, για να τα κρεμάσουμε στη βεράντα του σχολείου (ομαδική εργασία)
 - Φτιάξαμε αερόστατα (χαρτοκοπτική- κολάζ)
 - Μιλήσαμε για τα σημεία του ορίζοντα. Δείξαμε στα παιδιά την πυξίδα και τονίσαμε τη χρησιμότητά της και την ανάγκη να γνωρίζουμε τον προσανατολισμό μας. Εντοπίσαμε το βορρά, το νότο, την ανατολή, και την δύση ανάλογα με τη θέση μας στο χώρο. Παρουσιάστηκε στους μαθητές ένα δελτίο καιρού, της μετεωρολογικής υπηρεσίας με τον καιρό στην Ελλάδα την συγκεκριμένη μέρα.
 - Εντοπίσαμε τον συμβολισμό του αέρα επάνω στην εικόνα (με μικρά βέλη) και εξηγήσαμε ότι ο αέρας φυσάει από διαφορετική κατεύθυνση κάθε φορά και ονομάσαμε τους ανέμους: ο βόρειος, ο νότιος, ο ανατολικός, και ο δυτικός.
- Σε καρτέλες παρουσιάσαμε τις διαφορετικές κατευθύνσεις του αέρα.

- Κάναμε θεατρικό παιχνίδι :οι ανεμοδείχτες και οι άνεμοι.

- Είπαμε τα ονόματα των ανέμων που χρησιμοποιούν οι ναυτικοί, όπως: Γαρμπής, Σορόκος, Όστρια, Τραμουντάνα, Μαΐστρος, Λεβάντες κτλ.
- Διαβάσαμε την ιστορία: «οι άνεμοι» και την παίξαμε. Τα νήπια ζωγράρισαν, με αφορμή την ιστορία, το Βοριά και το Νοτιά.
- Παίξαμε το παιχνίδι με τις χαρτοπετσέτες. Τα παιδιά ανεμίζουν τη χαρτοπετσέτα, τη φέρνουν μπροστά στο πρόσωπο και την κρατούν ακίνητη κρατώντας την αναπνοή τους, φυσούν και την κάνουν να κουνιέται. Προσπαθούν να φυσήξουν τη χαρτοπετσέτα από το κεφάλι του απέναντι. Τέλος ξαπλώνουν με την χαρτοπετσέτα απλωμένη στο στήθος. Παρατηρούμε την κίνηση της και μιλάμε για την αναπνοή. Δείχνουμε εικόνες από τους πνεύμονες, μιλάμε για τη λειτουργία τους.

Παρατηρούμε τον καπνό από τη φωτιά που άναψε η γειτόνισσα δίπλα από την αυλή του σχολείου.

Προχωράμε σε διάλογο, θέτοντας τις εξής ερωτήσεις:

- Πώς είναι ο καπνός;
- Πώς μπορούμε να φτιάξουμε καπνό;
- Έχει χρώμα ο καπνός;
- Πού αλλού βλέπουμε καπνό;

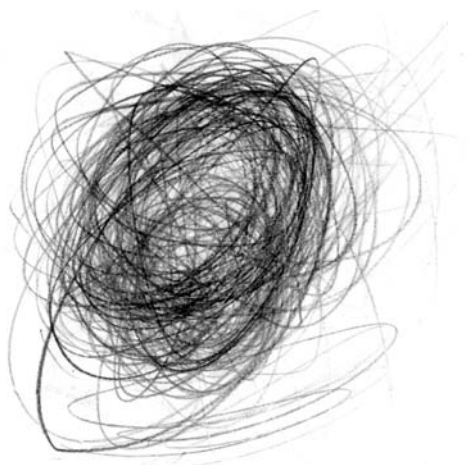
Τα παιδιά αναφέρουν τον καπνό του τσιγάρου. Ρωτάμε αν τους ενοχλεί και πώς νιώθουν σε ένα χώρο που καπνίζουν. Μιλάνε για τους γονείς τους που καπνίζουν. Συζητάμε για τις βλαβερές συνέπειες του τσιγάρου στην υγεία και κυρίως για το πόσο μολύνει τον αέρα στο περιβάλλον και δυσκολεύει την αναπνοή μας.

- Συζητάμε με τα παιδιά για τις άλλες πηγές μόλυνσης του αέρα. Αναφέρουν τα καυσαέρια, τους καπνούς από τα εργοστάσια, τις άσχημες μυρωδιές.
- Διαβάζουμε την ιστορία: «Μενέλαος και Πάρης» για την ηχορύπανση. Εξηγούμε ότι στον αέρα ταξιδεύουν οι ήχοι. Για να καταλάβουν καλύτερα το φαινόμενο της ηχορύπανσης, ηχογραφούμε τις φωνές τους στην διάρκεια του ελεύθερου παιχνιδιού. Τις ακούμε την ώρα της κουβεντούλας μας, και η συζήτηση έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Ζωγραφική με καλαμάκια. Τα παιδιά δοκιμάζουν τα πνευμόνια τους!

- Από το κλασσικό έργο «Οι Τέσσερις Εποχές» του Βιβάλντι, ακούμε το κομμάτι που δίνει μουσικά τους ανέμους. Από τα νήπια γίνεται γραφική απεικόνιση των ανέμων όπως τους ακούμε.

Ο αέρας πηγή ενέργειας

Μιλήσαμε για την δύναμη του ανέμου, για την ενέργεια που μας δίνει, (Αιολική ενέργεια), όπως από παλιά έχει διαπιστώσει ο άνθρωπος. Ο άνεμος περιστρέφει ανεμόμυλους, ανεμογεννήτριες, κινεί ιστιοφόρα πλοία. Αναφέρθηκε επίσης ότι η ενέργειά του αξιοποιείται και εκμεταλλεύεται στις μέρες μας ολοένα και περισσότερο, ειδικά σε περιοχές που διαθέτουν ισχυρούς ανέμους. Δείξαμε εικόνες από σύγχρονες ανεμογεννήτριες και προγραμματίσαμε εκδρομή στον ανεμόμυλο του νησιού μας που είναι γνωστός σε όλα τα παιδιά.

Αέρας και ψυχαγωγία

Τα νήπια αυθόρμητα μας αναφέρουν τα χόμπι που έχουν οι γονείς τους και που σχετίζονται με την ένταση του ανέμου(ιστιοπλοΐα, αεροπτερισμός γνωστό και ως παρά πέντε). Αυτό μας έδωσε την ευκαιρία να μιλήσουμε για τα αθλήματα και γενικά τον τρόπο που μπορούμε να ψυχαγωγηθούμε ακόμη και όταν φυσάει. Ζητήσαμε φωτογραφικό υλικό από τους γονείς (που ασχολούνται με αυτά τα αθλήματα), συλλέξαμε επιπλέον υλικό από διάφορες πηγές, και αφού το αναρτήσαμε στην Τάξη μας ,κάναμε την ανάπτυξη του θέματος στην διάρκεια του οποίου τα νήπια είχαν την ευκαιρία να καταθέσουν τις προσωπικές τους εμπειρίες. Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα ανακαλύψαμε κι άλλες δυνατότητες ψυχαγωγίας στο νησί μας. Ένας πατέρας είχε την καλοσύνη να 'ρθει στο νηπιαγωγείο μας, για να μιλήσει στα παιδιά για το χόμπι του, τον αεροπτερισμό, φέρνοντας μαζί του φωτογραφίες και το πανί του από το αλεξίπτωτο πλαγιάς που χρησιμοποιεί. Τα νήπια ενθουσιάστηκαν από το τολμηρό άθλημα και έθεταν συνεχώς ερωτήσεις.

Αξιολόγηση

Το θέμα «αέρας» και η διαθεματική του προσέγγιση, μέσα από τα διάφορα θεματικά αντικείμενα, ξάφνιασε ευχάριστα και ικανοποίησε πολύ τους μαθητές μας αλλά και τους εκπαιδευτικούς που ασχολήθηκαν μ' αυτό, όλον αυτόν τον καιρό.

Τους μαθητές μας τους εντυπωσίασε το εύρος των θεματικών ενοτήτων και το πλήθος των δραστηριοτήτων που σχετίζονταν με το θέμα, οι γνώσεις που αποκόμισαν, οι «ασυνήθιστες» καλλιτεχνικές και σωματικές δραστηριότητες και η κατανόηση από μέρους τους της σπουδαιότητας και της ευρύτητας αυτού του τόσο καθημερινού φυσικού φαινομένου στη ζωή μας .

Τους εκπαιδευτικούς ευχαρίστησε η ανταπόκριση των μαθητών αλλά και των γονέων και το πλήθος των δραστηριοτήτων στις οποίες καθοδηγήθηκαν ύστερα από απαίτηση και ενδιαφέρον των παιδιών. Η φαντασία των παιδιών γεννούσε συνεχώς καινούρια πράγματα που παρότρυναν για πειραματισμούς και εξερεύνηση.

Πιστεύουμε ότι όλοι οι αρχικοί μας στόχοι επετεύχθησαν, στο βαθμό που ο χώρος και το υλικό που το σχολείο μας διαθέτει, μας επέτρεψε.

Το πρόγραμμα αυτό αποτέλεσε το έναυσμα για ένα από τα επόμενα θέματα, όπως για παράδειγμα ο «χήχος», θέμα που προέκυψε κατά την επεξεργασία, μέσα από τις απορίες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών.

ΘΕΜΑ: «Ελιά - Ελαιόλαδο»
5/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΙΑΠΑΛΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μπάμπαλη Ελένη
Τάξη Ε΄

Στόχοι:

- Εξοικείωση με την επιστημονική μεθοδολογία και έρευνα
- Ανάπτυξη κώδικα αξιών και συμπεριφορών απέναντι στον εαυτό τους και τους άλλους και επομένως διαμόρφωση στάσης ζωής

Σκοποί:

Γνωστικοί

- απόκτηση γνώσεων για την καλλιέργεια, τις ασθένειες, τη συγκομιδή και την επεξεργασία της ελιάς
- συνειδητοποίηση της διατροφικής της αξίας
- αναζήτηση σχέσεων με την ιστορία, τη μυθολογία, τη λογοτεχνία, τη λαογραφία, αλλά και την οικονομία της Ελλάδας
- γνωριμία με τον ελαιώνα ως οικοσύστημα

Συναισθηματικοί

- ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των μαθητών και σεβασμού στη γνώμη των υπολοίπων
- ενθάρρυνση για ανάληψη πρωτοβουλιών, ενθάρρυνση και των αδύναμων μαθητών
- ενίσχυση της ανακαλυπτικής μάθησης και της κριτικής σκέψης των μαθητών
- καλλιέργεια της υπευθυνότητας των μαθητών και της ικανότητας παρέμβασης
- δημιουργία στενής σχέσης με τη φύση μέσω όλων των αισθήσεων

Ψυχοκινητικοί

- εικαστική έκφραση των μαθητών
- μουσικοκινητική έκφραση των μαθητών, μέσω θεατρικού δρώμενου
- Εξοικείωση με την επιστημονική μεθοδολογία και έρευνα
- Ανάπτυξη κώδικα αξιών και συμπεριφορών απέναντι στον εαυτό τους και τους άλλους και επομένως διαμόρφωση στάσης ζωής

Μεθοδολογία:

1. Προτείνεται η μέθοδος project σε συνδυασμό με τη μελέτη πεδίου:

1η Φάση: Επιλογή θέματος, καθορισμός στόχων, σχεδιασμός εργασίας, συγκρότηση ομάδων, συλλογή πληροφοριακού υλικού και ταξινόμηση.

2η Φάση: Υλοποίηση δραστηριοτήτων (παρατήρηση, καταγραφή στοιχείων, φωτογράφιση, καταγραφή απόψεων με ερωτηματολόγια ή συνεντεύξεις).

3η Φάση: Εργασία στην Τάξη οργάνωση πληροφοριών, διεξαγωγή πειραμάτων, συζήτηση-εξαγωγή συμπερασμάτων.

4η Φάση: Κοινοποίηση αποτελεσμάτων, δραματοποίηση.

Εμπειρίες:

- Αναζήτηση πληροφοριών, οργάνωση και ανάθεση εργασιών μέσα στην Τάξη.

- Διεξαγωγή πειραμάτων με το ελαιόλαδο (ειδικό βάρος, καύση κ.α.) στο χώρο του σχολείου.
- Εκτέλεση συνταγών μαγειρικής και ζαχαροπλαστικής, είτε στο χώρο του σχολείου, είτε στο σπίτι κάποιου γονέα.
- Προβολές φιλμ, διαφανειών, σλάιντς.
- Δημιουργία γωνιάς Ιστορίας και Πολιτισμού με φωτογραφίες, εικαστικές δημιουργίες των μαθητών και μαγειρικές συνταγές.
- Εκδρομές και επιτόπια έρευνα σε ελαιώνες, ελαιοτριβεία και σε οργανισμούς σχετικούς με την καλλιέργεια της ελιάς.

ΘΕΜΑ: «Βιοτικά και καλλιτεχνικά θέματα της λαϊκής ζωής»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΣΤΕΛΛΑΝΩΝ ΜΕΣΗΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Αλεξάνδρα Ρέβη
Τάξη Δ΄

Επιμέρους θέματα:

- Αγγειοπλαστική
- Τοπική φορεσιά
- Παραδοσιακοί χοροί και τραγούδια

Σκοποί-στόχοι του προγράμματος

- Να έρθουν οι μαθητές σε γόνιμη επαφή με την παράδοση του τόπου τους και να αναγνωρίσουν την απλότητα και τη σοφία της λαϊκής έκφρασης.
- Να επισκεφθούν χώρους, που θα τους προσφέρουν άμεση επαφή με λαογραφικά θέματα.
- Να καλλιεργηθεί η εθνική συνείδηση και η καλαισθησία τους.
- Να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στην ανάγκη διατήρησης του λαϊκού μας πολιτισμού.

Ανάλυση περιεχομένου-στάδια υλοποίησης

Ξεκινώντας συνδέσαμε διαθεματικά τα μαθήματα της ιστορίας των αρχαίων χρόνων της Δ΄ Τάξης, εστιάζοντας στην εξέλιξη της αγγειοπλαστικής τέχνης από τα γεωμετρικά ως τα κλασικά χρόνια. Οι μαθητές παρακολούθησαν προβολή διαφανειών με αγγεία αυτών των χρόνων, έκαναν συγκρίσεις, συγκέντρωσαν πληροφορίες, διακόσμησαν τα ίδια το περίγραμμα ενός αγγείου, έτσι όπως θα ήταν στη γεωμετρική εποχή.

Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε ένα εργαστήριο κεραμικής στη Μηλιά Κυνοπιαστών. Εκεί η ιδιοκτήτριά του μας έκανε επίδειξη κατασκευής τεσσάρων αγγείων στον τροχό. Τα παιδιά της πήραν συνέντευξη λύνοντας όλες τις απορίες τους. Τις επόμενες μέρες έγραψαν στην Τάξη τις εντυπώσεις τους κι έφτιαξαν από πηλό ένα διακοσμητικό περιστέρι, όμοιο μ' αυτό που είδαμε σε ένα αρχαίο αγγείο, ένα χελωνάκι για παιχνίδι κι ένα κηροπήγιο.

Κατά την επίσκεψή μας στο Μουσείο του Μον Ρεπό οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δουν αρχαία πήλινα αγγεία, αγάλματα, καθώς και μια μικρογραφία αρχαίου φούρνου αγγείων.

Στη δεύτερη φάση του προγράμματος τα παιδιά ανακάλυψαν τις διαφορές ανάμεσα σε παραδοσιακές φορεσιές της ηπειρωτικής και της νησιωτικής Ελλάδας. Έμαθαν τις διαφοροποιήσεις της Κερκυραϊκής φορεσιάς από περιοχή σε περιοχή του νησιού και είχαν την ευκαιρία να δουν στην Τάξη μια αυθεντική παραδοσιακή φορεσιά, να τη φορέσουν και να μάθουν τα μέρη που την αποτελούν. Έκαναν ακόμη μια χαρτοκατασκευή, ντύνοντας ένα σκίτσο γυναίκας με τα σχεδιασμένα μέρη της φορεσιάς Γαστουρίου, αφού πριν τα ζωγράρισαν με κατάλληλες αποχρώσεις.

Σ' αυτή τη φάση επισκεφθήκαμε το ιστορικό -Λαογραφικό Μουσείο Σιναράδων. Στην τρίτη φάση τα παιδιά έμαθαν μερικά παραδοσιακά τραγούδια του νησιού τους. Ακόμη άκουσαν παραδοσιακά τραγούδια από άλλες περιοχές της Ελλάδας κι εντόπισαν τα διαφορετικά μουσικά όργανα, που χρησιμοποιούνται από περιοχή σε περιοχή. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με εκμάθηση παραδοσιακών χορών της Κέρκυρας και παρουσίαση όσων έμαθαν κι έφτιαξαν σε έκθεση και εκδήλωση, που οργανώθηκε στο σχολείο.

